

apponi securim ad arborē tot practica. **Glo.**
 in. v. a cōione. querit qd importat illa verba a cōi
 one habeant extranei. Respondet dupl'r primo qz
 in penam remouebunt a sacris ad tēpus. Scdo
 pōt itelligi qz priuabunt officio z beneficio. s3 hec
 vltima solutio nō placet glo. nec doc. qz est nimis
 rigida. z v3 s3 tex. qui in cā ciuili saluat beneficia
 si vult pdere qd euicit. iō tene primā ex qua nota
 qz etiā ab hōie pōt ferri excoicatio minor qz pri
 uari quē a sacris nō est aliud qz ferre excoicatio
 nem minorē. arg. c. a nobis. de excep. c. si celebrat.
 de cle. excō. mini. **¶** Vel intellige z tertio fm **Do**
sti. z **Jo. an.** qz d3 separi a cōione. s. hōiam p exco
 municationis sniam quousqz satisfecerit nō solū
 tracto sed etiā ecclesie cui iniuriā irrogauit. c. ij.
 s. eo. **¶** Tu pondera qz non est absurdus dicere qz
 cōis modus loquendi est qz cōio idē est qz pticipa
 tio sacroz. nam dici qz sicut cras ibimus ad cōio
 nem. i. ad pticipationē sacroz. z iō ista verba in
 telligunt fm cōez modū loquendi vt in. c. ex lris
 de spon. **¶** Nota ex glo. ibi voluerit. qz puniat cō
 uentus sponte corā seculari secus si coacte. c. at si
 clerici. de iudi. z sic procedit iste tex. qm sponte eli
 git secas si coacte. ideo cautela est vt reus prote
 stez qz non intendit litigare coram non suo iudice.
¶ Quero cū glo. in. v. pro eis. dicit tex. qz etiā si
 pro clericis sit lata snia. s3 eos. qz nō valet tanq̄ la
 ta a non suo iudice sed in odium illoz priuabitur
 illa snia. **¶** **Do**sti. dicit qz siue pro eis sit lata siue s3
 non valet sed vtroqz casu patiet penam hic pten
 tam vt dicit tex. z si pro eis quasi dicat multo for
 tius si s3 eos. dicit tñ qz eo casu quo s3 eos ferē co
 guntur tantū de suo dare ac si valeret snia si pe
 nam depositionis euitare voluerit. z eludit **Do**
sti. qz in criminali d3 deponi etiā si pro eis sit lata
 snia. In ciuili s3 si voluerit euitare hanc penam
 debent pdere quod euincunt. sed si succubuerūt
 vt aliquid pdant debēt dare tñdem de suo vt eui
 tent penam depositionis. hoc vltimuz non placet
 do. **Abb.** quia siue sit lata pro eis siue s3 eos non
 tenet a non suo iudice. iō sufficit qz in penaz per
 dat illam cām. z satis pdunt l3 habuerunt sniam
 si illa nō valuit. z putat do. **Abb.** qz itellect. c. sit
 iste. Aut re^o traxit actorē in criminali. z tunc indi
 stincte d3 deponi siue snia sit. lata pro eo siue s3 eū
 vt probat illa dictio iplicatua etiā apposita i tex.
 z putat do. **Abb.** qz remanebit cā in priori esse qz
 illa snia pro vel s3 nihil valuit nec d3 priuari i a
 missione cause qz nō d3 duplici pena cōteri sentit
 hic **Jo. cal.** Et in p̄tum iste tex. infligit hāc penā
 amissionis in cā ciuili. Aut traxit actorē in cā cini
 li. z tunc d3 pdere siue vicerit siue succubuerit. nā
 vtroqz casu puniē qz snia prius lata nō tenuerit.
 pro hoc facit. l. in criminali. C. de iuris. om. iudi. q̄
 dicit reus d3 hēri pro qdēnato. **¶** Tu pōdera qz
 proprius itellectus huius tex. est qz siue sit ep̄s si
 ue diaconus siue clericus si relicto iudice eccle
 siastico se purgare voluerit publicis iudicijs etiā
 si lata fuerit snia pro eis locū suū amittāt. mi
 hi v3 qz illa verba locū suū amittant d3 specifica
 re z determinare indiuidus precedentia fm natu
 ram z qualitatē eoz. c. olim ex lris. z. c. ab excoi
 cato. de rescrip. cum si. Et iō si ē cleric^o in minori
 bus qstitut^o amittet ordines minores z sic de sin

gulis. c. degradatio. de penis. z qd voluit ibi **Do**
 mi. c. cū nō ab hōie. z qd voluit **Do**sti. c. at si cle
 rici. s. de iudi. z vtrobiqz dixi postea iste tex. sci
 psim limitat videlz in criminali sed in ciuili pdit
 qd eucierunt si hanc penā euitare volunt. s3 si suc
 cubant iste tex. nō disponit quo casu vt dicenduz
 qz vbi pena amissionis nō ē apposita a lege exp̄sse
 nos illā apponere nō debem^o auctē. de nō eligen.
 fo nubē. s. cū. igif. v. nō ē lex tale qd dicens. z. l. s3
 z si qz. s. diu. in. v. cū in eū pena statuta nō sit. ff.
 de reli. z sump. fu. z facit glo. in. c. si. de in. patr. z
 illud qd lex nō dicit nos dicere nō debem^o. l. si ser
 uū. v. nō dixit p̄toz. ff. de acq. be. s3 ista pena spo
 nit vincēt. ergo nō extendit ad pdentē. pena enī
 nō d3 excedere propriū casuz de peni. di. i. s. pena
 nec afflictio addi d3 afflictio. l. diuus. z ibi in glo.
 sunt p̄cordatē. ff. de of. p̄si. z p̄ qz v3 qz l3 doctri.
 doctoz sit valde generosa z celebris tñ v3 qz non
 sit vā. z iō mihi v3 dicēdū qz si in cā ciuili iste suc
 cubuit l3 regl'r snia lata a nō suo iudice sit ipso iu
 re nulla vt. c. at si clerici. s. de iudi. cum si. z sic ista
 snia dēret eē nulla nihilomin^o i odiū sui tenet ip̄e
 seruare istā sniaz ex cēsura hui^o legis z facit i ar.
 glo. sing. in. l. ij. C. cōia vtri. iu. z qd h3 in. l. si que
 nerit. ff. de re iud. z facit iste tex. in ar. qz si d3 p̄de
 re qd euicit d3 huare id in quo ē qdēnat^o ne locuz
 suū amittat tene mēri hec qz nō sunt qz ep̄nenda.
¶ Querit i glo. qd fiet de eo qd pdit in hoc iudi
 cio in penā. iudet si re^o fuit in culpa d3 pdere rem
 quā euicit. i. sup q̄ fuit absolut^o z dabit actori cui
 scā ē iuria si nō fuit i culpa. z si diceret euz actor
 prouocauerit ad iudiciū vetitū quō pōt esse extra
 culpā iudet ponēdo exēplū qz re^o erat ita potēs qz
 nō patiebat qzueniri corā alio iudice. z actor eū ti
 mebat vñ timore qz pulsus qzuenit eū corā seculari
 innit^o z coact^o. vel pone alia exēpla qz ponit bar. z
 cy. in. d. l. i. criminali. qz intētabat qd ditionē. l. dif
 famari. C. de inge. manu. z actor cogebat agere
 s3 eū vel petijt vt sibi statuere termin^o ad agēdū
 l. cū titia. ff. de accu. z sic tñ re^o fuit i culpa iō acto
 ri ad iudicaf illa res qz passus ē re vā iuria. Si vō
 actor fuit in culpa z nō re^o tunc actor d3 pdere d3
 euicit z dabit reo. Si aut vterqz fuit in culpa tñ
 res d3 dari ecclesie cui scā fuit iniuria. z hoc v3 fm
 glo. si res erat ip̄si cleric^o. si vō erat ecclesie nō
 puniet hac pena p. c. delictū p̄sone. de reg. in. li. vi
 z cū hac glo. trāseūt cōit doc. ad hoc facit qd no.
 in. c. qz qz. xvij. q. iij. z in Spe. de p̄e. iudi. ad.
 s. i. v. s3 an. z. v. seq. **Do.** **Ab.** dicit se putare qz aut
 plat^o litigat nō de re ecclesie i iudic. o vetito z pu
 niet pena amissionis loci. qz hec pena apponit ē in
 ciuili nisi velit pdere qd eucierit. s3 si res ē eccle
 sie nō pōt illud velle. z sic remanet prima pena vt
 dicit i sequētib^o glo. z hoc v3 nisi velit tñdē de
 suo tradere ar. eoz qz no. in. c. de multa. de p̄ben. z
 qd sup^o dixit do. **Ab.** post **Do**sti. z idē pōt dici in
 actorē trahēte clericū sup reb^o ecclesie corā iudice
 seculari allat qd no. in. c. placit. xvi. q. vi. Si vō
 plat^o litigat cū toto caplo qz delictū plat^o cōicato
 caplo p̄ndicat ecclesie vt no. i. c. ij. de or. cogni. z
 in. c. delictū p̄sone. de re. iur. li. vi. nō h3 locum pe
 na. de hoc tñ an prelati z capituli delictum nō
 ceat ecclesie. vide scribentes in. c. primo de dolo
 z cōtuma. sed videtur qz indistincte debet habere

70

locum bec pena licet prelatns solus litigauerit .
quia delictum prelati comissum in iudicio no
cet ecclesie vt voluit glo. in. d. c. delictum. 2. faciat
tex. in. c. impator. j. de iura. calu. 2. c. cu olim. j. de
censi. pot dici q bec glo. procedit qm iudicium nul
lo modo tenuit 2 pena imponit in meo odium de
linquentis. sed glo. 2ia procedat qm iudicium te
nuit 2 pena imponit in mero odio delinquentis
2 aliquid ibi comissum est tunc fauore iudicioru
delictum prelati exquo habet administrationem
agendi pcedat ecclesie. ¶ In glo. in. v. locum
qz lra dicit q in civili licet perdere quod euincit si
locu suum maluerit obtinere vtruz sit in optione
ipsh clerici an pdat cam an locu. respodet glo. q
sic qd limitat dūmodo actor fuerit i culpa cu sibi
debeat applicari no pot eligere vt reus deponat.
Jo. an. dicit istu non habere hanc optione sed cre
dit q ista verba sunt cominatorie deca quasi dicat
si cotenderit habere qd euicit deponi poterit. 2 sic
dicit intelligere. c. ij. lxxxvij. dist. vbi dicitur q
dictio aut ponit pnuatiue. allegat. c. placuit. xi.
q. i. Jo. cal. hic dicit q si contedit retinere qd vi
cit dz deponi. hic eni est noua culpa que merepe
nam. sed pp hoc no tollit optio qua infert ista lra
dum dicit maluerit quod verbum prestat optio
nem fm suam propria significationem a qua non
est recedendus nisi aliud appareat de mente legis
l. no aliter. l. ille aut ille. ff. de leg. iij. c. ad audien
tiam. de decimis. Si ergo non vult pdere qd euic
cit. sequitur q eligat potius priuari vel deponi. et
sic fieri dz. nec tamen fm euz sequit q teneat snia
si eligat deponi. vnde nihilominus actor q no fuit
i culpa poterit a reo petere id qd petebat. ¶ Nec
obstat sibi predicta sententia absolutoria qz non
tenet ex eo qz lata a iudice non suo vt i. c. at si cle
rici. s. de iudi. 2 per totum titulum. C. si a no ppe
nec poterit dicere q reus sibi codemnetur ex hac
ca quia voluit litigare coram iudice seculari. suf
ficit eni q puniat pena depositionis vt. d. c. at si
clerici. Nec obstat. l. in criminali. C. de iuris. om.
iudi. quia loquitur in laico cui datur dicta optio.
nec pot dari cum pena depositionis non cadat in
ipso. 2 bec deca dicit do. Abb. placere sibi 2 q def
electio ipsh reo tenet hic do. Anto. licet non alle
get hic deca Jo. cal. Et limitat do. Abb. hac glo.
fm bec dicta vt licet actor no fuerit in culpa tamen
bec electio competit reo quia de comoditate acti
onis nulla fit metio sed dūtaxat de pena rei qz sa
tis puniat pena depositionis. 2 ita tenet hic vns
Abb. Sed do. Lardi. hic dicit q Jo. and. loquit
verius per glo. allegatam superius. dicit tamen q
in effectu habet electione qz si vult retinere locu
pot non cotendere de habendo quod euicit. 2 ita
quieuit do. Lar. hic. ¶ Adibi aut videt q Jo. an.
hic verius dixerit. 2 moueor hac rone depositio
huius. c. emanauit in odium eius qui voluit cone
niri coram laico. ideo si staref sue optioni seque
ret valde inconuenies q de sua proteruia lucraref
qz satis vf quis lucrari q satisfacti sue voluntati
l. penul. ff. de qdi. ob cam. ¶ Itē ista snia est nulla
ergo vigore illi snie non pot retinere id vf q hic
2 in alijs 2similibus iurib? puniat proteruia eius
vt si velit potius pdere snu locu q no obtinere q
pdet locu 2 tñ no obtinebit quasi vf 2mittere no

71

uam culpa vtēdo hac proteruia. 2 sic nec obtine
bit qd euicit nec locu suu obtinebit. ¶ Condera
tñ 2 accurate 2 appensate q propri? intellectus
hui? decretalis est q siue sit eps siue diacon? siue
clericus si relicto iudice ecclesiastico se purgare vo
luerit publicis iudicijs etiam si lata fuerit pro eis
snia locu suu amittant quo casu debet illa verba
intelligi fm qualitate ipsoz ex eo qz idem verbu
relatum ad diuersa determinat illa fm naturam
eoz. c. olim ab excoicato. de rescrip. c. cu dilectus.
de 2suetu. c. auditis. de elec. 2. c. cu ad sedez. de re
sti. spo. 2 id si est cleric? in minorib? pdet gradum
suu qz i eum bz locu degradatio. c. degradatio. d.
penis. in. vi. dixi in. c. cu non ab homine. 2 in. c. at
si clerici. s. de iudi. postea iste tex. seipsum limitat
videlz in criminali sed i civili pdunt qd euicerat
si volunt euitare hanc penas sed si succubant iste
tex. no disponit. 2 sic cu pena n sponat nisi expsse
repiat iposita a lege vt e tex. multu pegrin? in au
cten. de no eligen. scdo nubetes. s. cum igit. in. v.
no est lex tale quid dicens. 2 probat i. l. sed 2 si qz
s. diuus. in. v. cu in eum pena statuta non sit. ff. de
religi. 2 sump. sane. sed ista pena imponit vinceti
ergo no dz extedi in pdentē. qz pena no dz excede
re proprium casum de peni. di. i. s. pena. 2 satis est
q pdiderit cam nec dz addi afflictio afflictio. l. di
uus. ff. de offi. pfi. cum 2cordantijs ibi positis. id
vf dicendus q in preiudiciu sui valeat talis snia
lata a no suo iudice ex dispone huius. c. 2 sic ex 2 i
spositione iuris canonici. qz si pdit id qd euicit vt
hic df. eodem modo pdit id in quo fuit 2demna
tus ex quo ad eius penam emanauit iste tex. tene
menti hanc 2sideratione qz non est cotemnenda.
¶ Glo. penul. querit df hic q clericus non pot re
nunciare suo fauore expresse vtz poterit tacite re
nunciare. arguit q sic sed 2rium tenuit videlz q
non possit sed q possit tenet hic Jo. 2 i. c. inolita
xi. q. i. sequit ibi Bar. brixienfis 2 in. c. pulsatus.
iij. q. vi. sequit Hosti. 2 hoc vf verius p. c. in au
dientia. c. ppendimus. c. contingit. de sen. exco. et
dicit Jo. in. d. c. inolita. q si dicat clericuz no pos
se tacite renunciare suo foro expuffabitur priuile
gium scholarium de pluribus iudicibus adedidit
per aucten. habita. C. ne fil. pro pa. Eoff. hic 2 in
summa eo. ti. s. dubitari. dicit q illa aucten. non
bz locum in scholaribus clericis vel si locum bet
in clericis non tamen habet locum in scholaribus
ciuibus qui habent ibi proprium epm sed locum
habet in alienigenis qui ibi propriam episcopum
non habent. Sed Spe. in ti. de reo circa 2im. for
mat qones circa dictaz aucten. 2 dicit q bec opi
placet Joanni 2 Alberto de Bobio 2 credit hoc
q i alienigenis scholaribus dicitur veru esse quo
ad magistros clericos. Sed contrariu voluit Ho
stien. in. c. significantibus. de offi. delega. 2 i sum
ma. eo. ti. s. de quibus causis. v. sed cum illa. vbi
tenet etiam in alienigenis clericis constitutionem
dicte aucten. habita. locum non habere Jo. and.
dicit q opinio Joanis videtur sic coadiuvari cer
tum est q impator non potest statuere de ecclesijs
sine consensu pape tamen si per statuta dat priui
legia ecclesijs vel clericis dicimus illam satis te
nere vt notatur. x. disti. c. i. Cum ergo dicta au
cten. habita. largiatur priuilegium studentibus

ergo clericis cōpetit. sed illo respectu quo p̄ illam
leditur dioecēsani iurisdictione. quod impator face-
re nō pōt. de rigore verior v̄ opti. Sof. ita residet
Jo. an. Sed do. Card. dicit hic q̄ optio Sof. v̄a
est in sc̄da parte videlz q̄ illa auctē. locū habeat i
scholaribus z clericis non ciuibus. Nam illa au-
cten. loquit̄ de his qui pegrinant cā studioz. nec
in hoc sit s̄ canones. nam ibi dat̄ priuilegiū scho-
larium q̄ in loco studiū hēat plures iudices inter
quos possit eligere eozaz quo velit pueniri. s. ep̄m
loci z doctorem suum. Et addit ibi glo. tertium
iudicē. s. presidem. i. potestātē z hodie de p̄suetu-
dine hz etiā rectorem scholarium quē eligit vni-
uersitas scholarium. z hoc de potestate vel docto-
re laicis non procedit in scholari clerico per istō
c. secus si sunt clerici. sed p̄ id quod dixit Jo. and.
q̄ impator nō potuit ledere iurisdictionē dioecēsa-
ni v̄ etiā q̄ in alienigenis scholaribus nō hz lo-
cum deā aucten. qz si talis cōuenit̄ in loco studiū
rōne p̄ctus ibi initi per hoc sortit̄ for̄ ep̄i illius lo-
ci. c. si. j. eo. c. romana. s. p̄bentes. eo. ti. lib. vi. sed
do. Car. dicit q̄ per hoc non p̄iudicat̄ iurisdictioni
ep̄i ex quo non p̄cise subtrahitur ab eius iu-
risdictione sed solum dat̄ optio illi scho-
lari z q̄ quid sit de iure saltē d̄ obf̄uātia stat̄ illi aucten.
habita. etiā quo ad clericos alienigenas. ita hic
geuit do. Car. Sed d. Anto. v̄ variare. sed p̄clu-
dit dictā aucten. habere locū in alienigenis res-
pectu iudicū ecclesiasticoz. dicit t̄ q̄ ē in alienige-
nis non habet locū in quantum submittit eos in
feriori ep̄o q̄ saltē detrahīt honori ordinis cleri-
calis. in quantum submittit̄ inferiori quod non po-
tuit facere impator. que rō nō placet do. Abb. ar.
c. significasti. j. eo. ergo nō requirit̄ q̄ iudex cuius
iurisdictione p̄rogat̄ p̄ clericū sit ep̄s sufficit q̄ sit
ecclesiasticus si habuit licentiam veniendi ad stu-
diū a suo ep̄o videlz oīa sibi p̄missa sine quibus i
studio esse non pōt arg. c. p̄terea. de offi. deleg. z
v̄ disputat̄ tenei posse q̄ illa aucten. habeat
locū in alienigenis quo ad cās civiles vt i simili
probat̄ in cā feudali vt in. c. verum. s. eo. Nā lex
induxit illam sp̄m iuris s̄ iurisdictionē generalr
attributam ordinario vt in. l. imperialē. de prohib.
feu. alte. per fede. z t̄ vendicat̄ sibi locū in clericis
non obstante iurisdictione ordinaria ep̄oz vt pro-
bat̄ in. d. c. v̄ez quod venit declaratiue ad p̄sulta-
tionem. ergo non fuit inductū ius canonicam vt
glo. in. l. p̄sultationē. de temp. oz. z sic pp̄ legē ci-
uilem nō reprobata a papa cōuenit̄ clericis co-
ram iudice seculari vt est dñs. feudi. c. solite. de
maio. z obe. Si ergo lex tribuens certam sp̄m iu-
risdictionis p̄iudicat̄ ep̄o in civilibus etiā si iu-
risdictione illa non sit introducta in fauorem cleri-
cum. ergo multo fortius debet p̄iudicare i casu
illius aucten. vbi iurisdictione tribuitur in fauorem
clericoz respectu professionis licite. ¶ Item si in
alienigenis nullam p̄iudiciam sit proprio ep̄o. z
in eis cessat ratio als̄ p̄uisionis butus glo. q̄ si oēs
subditi relinquerent iudicium ep̄i. z subdit̄ dom.
Abb. q̄ post diligentem inuestigationem visum
est sibi sic fore distinguendum videlz aut vniuer-
sitas scholarium est ecclesiastica aut secularis. et
dicitur ecclesiastica si maior pars sit clericorum.
z idēz si tot sint clerici sicut sunt laici quia magis

93
dignū trahit ad se minus dignum. c. q̄ sonbiji d̄
p̄secra. eccle. vel alta. l. cum maior. ff. ad munici.
voluit Bar. in. l. si. ff. de colleg. illic. Si ergo ē ec-
clesiastica modo p̄cedō tunc aut queritur v̄z re-
ctor habeat iurisdictionem in clericos scholares
vigore. l. si. C. de iuris. om. iudi. sicut habet quili-
bet rector in illos de collegio. Et etiam nota. per
Inno. in. c. cum ab ecclesiāz. de offi. ordi. z isto ca-
su concludit q̄ habeat iurisdictionem iuxta for-
mam illius. l. si. vt habeat iurisdictionem in civili-
bus non tamē per hoc excluditur iurisdictione ordi-
narij vt ibi. ¶ Aut est vniuersitas scholarium lai-
corum. z tunc dicit q̄ non erit idem si est ecclesi-
astica z rector est secularis. z ad hoc allegat nota.
dictum Inno. in. d. c. cum ab ecclesiāz. de offi. ordi.
vbi dicit oportere q̄ vniuersitas que eligit sit de-
ricoz aut religiosoz ad hoc vt clericus sit cleri-
cus vel religiosus qz si aliter esset nec vniuersi-
tas nec electus iurisdictionē sp̄iales recipere pos-
set arg. c. ij. de iudi. quod dicit esse bene notandū
¶ Sed vtrum incumbat onus probandi si cōtra
electum in rectorem exciperet q̄ non est clericus
remittit se do. Abb. ad Inno. in. c. q̄ super his. d̄
accusa. z ad glo. ij. q. v. in summa. z ad Feder. de
Senis consilio. xij. z adducit tex. in. c. si iudex lai-
cus. de sen. excō. li. vi. Aut querit v̄z rector habeat
iurisdictionem vel habere possit in scholares de-
ricos ex dispōne. d. aucten. habita. cum videat̄ ho-
die rector subrogatus loco presidis. Et idem po-
test queri de doctore. tunc dicit. q̄ aut est secula-
ris z non potest. quia impator non potuit nec in-
tēdebat dare iurisdictionem seculari in clericos
arg. aucten. statuimus. C. de ep̄i. z cleri. z. c. eccle-
sia sancte marie. de cōsti. z in. c. bene quidē. ex vi.
di. Nec obstat quod sup̄ius dicebat̄ de dño feu-
di qz propter illam iurisdictionem tacite appro-
bavit. ¶ Item quia dominus feudi videtur iudi-
care super re quodāmodo sua rōne directi domi-
ni quod in se dicitur retinere tempore quo conce-
dit feudum quia hoc casu est secus quia tunc nō
iudicaret super re sua nec papa videtur approba-
re illud aliquo modo imo cōtrarium videtur pro-
bat̄ in. c. i. de cler. coniug. li. vi. z in. c. ij. supra de
iudi. vbi patet q̄ de nullo crimine potest iudex se-
cularis iudicare in persona cleri. nec cognoscat
qualecūqz sit illud crimen. sed impator in dicta
aucten. habita. dat̄ iurisdictionem etiam in crimi-
nali vt ibi habet. z pro hoc optime facit iste tex.
fm̄ eam vbi patet q̄ etiāz voluntarie non possunt
clerici pacisci vt litigent in foro seculari. Aut iste
rector z magister sunt alias clerici. z tunc etiam
dicit q̄ iurisdictionem ordinariam non habet in
clericos seculares quia non potuit nec etiam in-
tēdebat impator dare iurisdictionē ordinariā
alieni clericoz in p̄iudicū ep̄alis iurisdictionis. z
max̄e hoc procedit q̄n̄ ageret criminaliter cū de
crimine clerici solus ep̄iscopus recognoscat. xi. q.
i. c. de p̄sona. z allegat qd̄ no. in. c. quāto. z i. c. cū
ab ecclesiāz. de offi. ordi. z qd̄ voluit Jo. de lig. in
cle. ne i agro. de sta. reg. s. b̄n̄ potuerūt p̄rogare
iurisdictionē rectoris z sic p̄sentire i eū vtute pro-
rogatiōis si alr̄ in studio esse non pōt. z hoc dicit
procedere etiā in civilibz. hoc etiā limitat̄ intelli-
gendo q̄ rector sit clericus qz als̄ nō pōt fieri pro-

rogatio etiā exp̄fesso p̄sensu sui epi vt in. c. signifi
 casti. j. eo. Idem v̄ dicendū q̄ non possit si ē cle
 ricus sed vniuersitas est secularis qz n̄ cum non
 hēat iurisdictionē sp̄ualem seu ecclesiasticā vt vo
 luit Inno. nō pōt fieri prorogatio cū non possit fi
 eri de certa sp̄e iurisdictionis ad aliam sp̄em oīno
 sepatam qz hec esset noua iurisdictionis collatio
 z nō prorogatio. facit. c. at si clerici. de iudi. secus
 dicit si statutum ad hoc p̄cise non artat secus etiā
 vbi optio daret seculari. tunc. n. d3 clericus cuius
 vel forensis r̄sidere sub ep̄o cuius for̄. sortit̄. rōne
 delicti vel rei. Sed vbi collegiū scholariū est ec
 clesiasticū z rector est clericus v̄ ex quadā eq̄tate
 q̄ hēat iurisdictionē in ciuilibus ex dispōne z eq̄
 tate. l. fi. C. de iuris. o. iiii. Ex quo enī faciunt colle
 gium licitum z approbatū vt sentit Bar. in. l. fi.
 ff. de colle. illi. equū est vt rector clericus hēat iu
 risdictionē in ciuilibus maxime cū p̄ hoc non p̄i
 diceat ep̄o qz si dicimus q̄ conueniat coram ep̄o. n̄
 poterit declinare eius for̄ sicut in simili d̄r in. d. l.
 fi. i. istis alijs collegijs inferioribus. z sicut nō p̄i
 dicat ep̄o resp̄cū alioz collegioz quoz clerici p̄nt
 in ciuilibus cōueniri coram eoꝝ preposito nec p̄nt
 declinare iurisdictionē ep̄i si corā eo. conuenirent
 vt no. Inno. in. c. cū ab ecclesiā. de of. ordi. z ad
 ducit quod voluit Inno. in. c. dilecti. de excef. pla.
 vbi indistincte loquit̄ de istis collegijs nec dist̄n
 guit inter clericos z laicos imo potius v̄ idē sen
 tire in clericis applicando suā glo. ad illum tex. z
 adducit do. Ab. hic tex. quē reputat ad hoc sing.
 in. c. ex l̄ris. de p̄sti. intelligendo q̄ vniuersitas ma
 gistroꝝ vbi erat ecclesiastica als papa se nō impe
 ditisset vbi vniuersitas exerceat iurisdictionē in
 ciuilibus in illos de collegio. Idem ergo in recto
 re eoꝝ arg. illius. l. fi. allegat etiā. c. qz in causis. d̄
 procu. vbi papa apte approbat collegium schola
 rium parisiēse quod est ecclesiasticū. z hec omnia
 procedūt in ciuilibus ea rōne. z dicit alibi ita non
 fuisse hoc p̄ aliquē ita discussum funditus vt hic
 per eū. Ego miroz q̄ non adduxerit aliquis istoꝝ
 modernoz relata per Bal. in. d. aucten. habita. i
 v̄. secundo quero an illa aucten. habeat locum in
 scholaribus clericis h̄ntibus tonsurā si talis scho
 laris conuenitur coram ep̄o possit sibi eligere po
 testatē vel doctorem suum laicū. in hoc dicunt q̄
 dam q̄ sic qz indistincte loquit̄ illa aucten. Aliq̄
 dicunt q̄ nō per tex. c. si diligenti. refert Nico. de
 matta. distinguere hoc mō. q̄ aut scholaris cleri
 cus est in studio ex auctoritate iuris. aut ex licen
 tia pape. aut ex licētia data a suo prelato. aut sine
 licentia sui prelato. De primo ponit exemplū in eo
 q̄ mittit̄ ad studiū theologie fm formā. c. sup spe
 culo. de magistris. Idem v̄o ponit exemplū q̄ ex
 dispōne pape. De tertio in his q̄ h̄nt licentiam a
 suo prelato allegat. c. relatum. de cler. nō resi. De
 quarto patet de se. In primis duobus casibus
 dicit q̄ scholaris cleric⁹ possit sibi eligere iudices
 fm illā auctē. siue ille iudex cleric⁹ sit siue laic⁹ qd̄
 probat ex eo qz papa z canon p̄nt dispensare p̄tra
 istud. c. si diligenti. z hec auctē. ē inducta ad bene
 ficiū scholariū. Cū ergo p̄cedat esse in studio il
 le q̄ pōt dispensare v̄ disp̄sare sup his q̄ sequūf
 ad illud. l. quidā p̄sulebat. ff. de re iudi. l. impialif
 §. miles. C. de nup. sicut monachus licētiat⁹ ad stu

dendū v̄ hēre licentia ad agendū pro factis stu
 dij. l. si lōgius. §. si. ff. de iudi. In tertio v̄o casu
 q̄n est in studio de licētia sui prelato dist̄nguit. aut
 eligit iudicē ecclesiasticū z hoc pp̄ licentia sui pla
 ti z pōt. z sic poterit eligere suū magistr⁹ si ē cleri
 cus. sed si est laic⁹ nō qz ius resistit. c. significasti.
 j. eo. In quarto v̄o casu q̄n est sine licentia sui
 prelato in studio qz cū legem offendat nō d3 hēre
 p̄uilegiū scholaricū auctē. vt differētes iudices
 §. neqz. z. l. sed si suscepit. i. p̄in. ff. de iudi. allegat
 no. per Inno. in. c. cū inter. de re iudi. z p̄ Bar. i
 l. quidā p̄sulebat. ff. eo. z sic non poterit doctores
 suum etiā clericū sibi eligere sed cōpellef̄ necessa
 rio sub ep̄o r̄sidere. z ita geuit Bal. in illa auctē.
 habita. Sed Salp. ibi dicit se dubitare de duo
 bus primis casibus qz licentia p̄cessa ad studium
 per papā nō includit necessario hoc vt cū nō man
 det q̄ intret sub iudice laico z remittit se ad deā
 Jo. an. hic. z ita leniter se expediuit do. Salp. ce.
 Sed Ange. in. d. auctē. habita. dicit q̄ clerici non
 p̄nt se submittere iurisdictioni iudicis secularis vt
 in aucten. statuimus. C. de epi. z cle. iō non poterit
 scholaris clericus eligere potestatē vel magistr⁹
 suū nō clericū. olim aut poterat eligere qz impa
 tor olim hēbat iurisdictionē sed hodie secus qz a
 se abdicauit. z ita geuit ibi Ang. z pur leuiter z si
 ne ingenio. Relati sunt scribētes sup hoc dubi
 tabili passu eget pro certo inuestigatione magni
 doc. sup̄rem⁹ de medio Jesu saluatore beato la
 bia mea apperiat qz tenuis z paup sum ego. Ego
 ante oīa pondero q̄ Nico. de mat. Bal. z sequa
 ces dū dicunt q̄ tacite v̄ dispensatum ad p̄secu
 tiua male pro certo z pessime loquunt̄. z moueoꝝ
 hoc modo dispensatio ex pte dispensati est stricti
 iuris adeo q̄ extēdi non d3 etiā ad p̄secutiua. c. q̄
 dilectio. de p̄san. z affi. c. i. z. ij. de fil. p̄es by. li. vi
 Sed ex pte dispensantis nō est stricti iuris imo ex
 tendit̄. sing. est casus in. c. per venerabilē. qui filij
 sint legi. vbi papa arguit a maiori in materia di
 spensationis. Sed in casu isto dispensatio extēdit̄
 ex pte dispensati. ergo nō poterit extendi etiā ad
 p̄secutiua. z adduco glo. multum sing. in. c. qz in
 tm. de p̄bē. que voluit q̄ tunc dispensatio exten
 ditur ad p̄secutiua q̄n dispensatio nō hēret effc̄m
 si non extenderet̄ ad p̄secutiua. puta dispensatum
 est cū aliquo vt hēat duo beneficia requirentia re
 sidentia q̄ v̄ dispensatum q̄ in vno possit reside
 re per vicarium. qz als dispensatio nō haberet ef
 fectum. s3 nō sic est in casu. d. aucten. habita. ergo
 z per p̄sequens male loquunt̄. Deinde mihi v̄
 q̄ si scholaris sit in studio de licentia iuris aut pa
 pe aut prelato sui q̄ possit eligere sibi doctore suū
 etiam laicum. Et premitto pro fundamento po
 tissime ecclesia indiget viris litteratis. c. cuz ex eo
 de elec. li. vi. z ibi dicebat Jo. mona. q̄ ecclesia in
 diget viris litteratis z non asinis ferratis. proba
 tur in. c. demulcta. de p̄ben. Est enim ordo do
 ctorum precipuus in ecclesia dei ita dixit tex. i. c.
 cum ex iuncto. de hereticz. z facit tex. in. c. glo
 riosus deus in sanctis suis. de reliqui. z venerat.
 sanctorz. li. vi. vbi appellat doctores candelas lu
 minosas ardentes et sicut sydus splendescere vt
 patet in versiculo. Quasi luminosas ardentes
 candelas super candelabrum positas vniuersum

46
corpus orbis errorum tenebris profugatis velud sy-
dus irradiat matutinū. Et adduco tex. in. c. sup
specula. de magistris in. v. doctores velud sydus
fulgent firmamentum et velud stelle sunt in eter-
nitates perpetuas permanere cum plurimos vale-
ant erudire verbo dominice veritatis et adduco
tex. in. c. multi. de pe. di. ij. vbi tex. appellat docto-
res solis radios. et ij. q. vij. c. si quis omnem. vbi
virtuosi viri sicut sunt doctores dicunt splende-
scere sicut luminare et vir desideriorum Daniel
sua sacratissima visione refert se vidisse doctos
sanctos fulgere ut firmamentum. et ideo dicebat
Hieronymus in prologo Bible vides ne quan-
tum inter se ista distent alij celo alij stellis cōpa-
rant. tunc arguo sic. d. aucten. habita. emanavit
in fauorem vniuersi orbis. et sic in fauorem clericorum
et ecclesiarum quia per sciam peritorum illuminat mundum
ita dixit tex. in. d. aucten. habita. et per consequens
illuminat ecclesia scā dei. et sic ut scholares habe-
ant tres iudices emanavit in fauorem eorum siue sint
clerici siue sint laici. et facit tex. in. d. aucten. habi-
ta. in. v. beneficium. et per consequens in fauorem ec-
clesiarum siue ergo scholares sint clerici siue laici po-
terunt eligere in eorum iudicem magistrum suum siue
sit clericus siue sit laicus et hoc ex approbatione pa-
pali. nam lex imperialis cedens in fauorem clericorum
vel ecclesiarum prendit clericos vel ecclesias ex ap-
probatione pape quia papa vult approbare talē legem
specialē. ista fuit doctrina Hosti. in. c. si. de soluti-
cū qua transeunt omnes scribentes hic et per Ar-
chi. et Domi. x. di. c. lege. et ergo impator non po-
tuerit subijcere clericum laico. simile dicit glo. in
l. nemo potest. ff. de lega. i. quam allegat pro sing.
Bal. in. l. ij. C. ut in poss. lega. et tū ex approbatione
pape potuit subijci. Et si quispiam dixerit mibi
Tyre coque pecus. nam papa non potest subijcere
clericum laico quia priuilegium huius. c. si diligenti-
clerici habuerunt a deo et non a papa ut est glo. sing.
in. c. si impator. xvi. di. Quia ad hoc respondeo
fatendum nempe est quod papa non posset tollere pri-
uilegium istud indultum clericis in totum. et ita pro-
cedat primum sed certo casu posset ut hinc in. c. cum
non ab homine. s. de iudi. et in simili dicimus quod
lex civilis non potest tollere ius naturale in totum et in
sua totalitate sed in parte bene potest ut dicit glo. i. l.
ius civile. ff. de iusti. et iure. Et adduco simile quod
hinc in tex. et glo. meliori de corpore iuris in. c. prin-
cipes seculi. xxiij. q. v. vbi dicitur quod principes seculi
certo casu habent iurisdictionem in clericis. Ad
est ergo admiratione dignum si isto casu clericus
habeat in iudice suum doctorem suum. Secundo
ego adduco tex. in. c. solita presumptio et in. v. auxi-
mus. et in. v. de cetero non presumat. et in. v. presum-
perit. ex quo tex. elicio nouissimam doctrinam et
per oēs allegat ille tex. in. d. aucten. nam tunc dicimur
presumere quia ex ceruice nostra et auctoritate no-
stra facimus illud quod facere debemus auctori-
tate superioris. iste est casus cum glo. sua in. c. decer-
nimus. s. de iudi. et in. c. i. in. v. presumant. et in. c.
monasteria. de vi. et ho. cle. et in. c. omnis. de peni-
et remis. et vide que dixi in. d. c. decernimus. et su-
perioribus diebus consului apud Lucas sup quo-
dam statuto excusando quendam a possessione tur-
bata per verbum presumat positam ibi in statuto ex

97
quo sequitur quod tunc clericus punitur eligens sibi
iudicem laicum qui illud facit ex suo capite. ergo
secus si facit auctoritate legis quia tunc excusat
hoc vult decidere. d. c. inolita. sed in casu. d. au-
cten. habita. clericus eligit sibi doctorem suum la-
icum non auctoritate propria sed auctoritate illius
constitutionis et ex approbatione papali et ergo sequi-
tur quod poterit eligere nec punietur. et est istud bene
notandum quia limitat istum tex. et similes tene menti
quia est nouum maxime ad illud. c. inolita. xi. q. iij.
Tertio adduco glo. i. c. decernimus. s. de iudi.
que dicit quod potest episcopus committere causam clericorum iudi-
ci seculari. ex quo sequitur quod Nico. de matta. et bal-
male dixerunt in. d. aucten. habita. quod si clericus va-
dat ad studium de licentia episcopi quod non poterit eli-
gere sibi in iudicem suum magistrum laicum. quia eorum
pace salua dixerim non debet esse deterioris condi-
tionis ille qui vadit ad studium de licentia episcopi quam
ille qui vadit de licentia pape quia episcopus habet a lege
potestatem dandi licentiam clerico se absentandi a be-
neficio ut in. d. c. cum ex eo. de elec. li. vi. Quarto
adduco. l. vnu ex familia. s. si de falcidia. ff. de
lega. ij. vbi dicitur quod nominatus ab eligente vult nomi-
natus ab eo qui dedit potestatem eligendi. et id di-
cunt ibi scribentes quod potestas electus ab eo qui ha-
buit licentiam eligendi a concilio generali ciuitatis
vult electus ab ipso concilio generali. l. item eorum
s. si de curiones. ff. de cuiusque vniuers. no. Ita est di-
cendum in casu nostro licet clericus eligat sibi magi-
strum suum laicum tamen vult eligere papa a quo vult ha-
buisse istam potestatem eligendi ex quo vult approbat
se. d. aucten. habita. Quinto accidens aduen-
iens enti qualificat illud et vult illud reponere in di-
uersa specie. sing. est glo. in. c. statutum. de elec. li. vi.
iuncto. c. licet canon. co. ti. et li. vbi appellatione
ecclesie parochialis non venit ecclesia parochialis
collegiata. Simile dixit Legi. Jo. an. et alij supra
in probemio Grego. quod appellatione scholaris non
venit rector quia addit qualitatem rectoratus. et eo-
dem modo dicimus quod appellatione clerici non ve-
nit canonicus quia addidit illam qualitatem canonic
nisi pro euitandum absurdum ut est casus sing. i. c. cum
per exemptionem. de priuile. in. vi. Ad modo licet do-
ctor sit laicus nihilominus sibi accedit qualitas
sacerdotalis ut probat in. l. i. in prin. ff. de insti. et
iur. in. v. cuius merito quis sacerdotes nos appel-
lat. licet ergo non posset eligere sibi magistrum laicum nihil-
ominus iuris doctorem poterit sibi eligere quia
addit illam qualitatem sacerdotalem. Et si mibi di-
cat ob. huic deo. c. si. de re. eccl. non alie. in. v. late
quod religiose viuuntibus. et c. ecclesia. ut li. pe. et i. c.
bene quidem. xvi. di. et in. c. ecclesia scē marie. de
constitu. vbi laici religiose viuentes non possunt tra-
ctare ecclesiastica. Quia ad hoc responderi potest
quod in casu nostro occurrit dispositio. d. aucten. habita. et
approbatio papalis et eo fortius quia in. d. aucten.
habita. dicitur quod dispositio illa tendit ad obediendum deo
et per consequens vult quod scholaris clericus possit elige-
re sibi in iudicem doctorem suum licet laicum. et vult hoc
hoc procedere non solum in scholaribus clericis
alienigenis sed etiam in scholaribus clericis cūm. Et
tenendo illam opinionem quod certa species iurisdictionis ab-
stracta ab vniuersali iurisdictione venit priuatiue
et non accumulatiue. de quo in. l. i. C. de off. prese.

47

urbis. et dixi ad plenum in c. studuisti de offi. leg. se queretur quod ipso clerico eligente doctore suam non possit episcopus proprius se impedire et ita concludo tene meum predicta. Glo. si. clara est quod non teneat principale tamen tenet iuramentum. c. debito res. c. cum contingat de iur. iur. Solue quod si accessorium non subsistit de se sine principali procedit regula ut sublato principali non subsistat accessorium Sed si subsistit de perse tunc si ratio annullandi concurrat de perse ad utrumque procedit primum Si autem non concludit ad utrumque valebit accessorium si principale non teneat. c. accessorium de regu. iur. in. vj. tractat hic do. io. delig. vtrum iuramentum confirmet tractum a iur. prohibitu refert dicta bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiuss. de quo videndum ut per omnes scribentes in. c. contingat de iur. iur. Tangit etiam hic io. de lig. statuto cauetur quod clericus declinat iurisdictionem iudicis secularis puniatur qualiter debet facere ut non incidat in pena statuti refert. ia. butri. dicere iam. statuimus. C. de epi. et cleri. quod non debet declinare sed debet dicere non possum coram vobis respondere quia habeo dispensationem. c. si diligenti prohibiti. si ipse dicit statutum non valere et ideo non esse opus ibi illa cautella Ita. de butri. quod aut statutum facit expressam mentionem de clerico et non tenet aut exprimit de clerico sed generaliter loquitur et tunc non prohibet clericum c. eos de i. mu. eccl. e. li. vj. c. i. de iur. iur. c. bene quod xvj. di. c. eccl. scilicet marie de psti. nec forte cautella. ia. butri. prodesset cum per illa verba effectualiter declinet et non refert a verbo an facto ostendatur voluntas. l. de quibus. ff. de legi. l. reprehendenda C. de insti. et substi. sub. qd. i. fa. c. ex parte de app. c. ex ore de hijs que. si. ama. par. ca. bar. in. l. pe. s. ad crimen. ff. de pub. iudicijs dat aliam practicam quod ipse clericus non declinet sed pro suo interesse contumaciter episcopus superior eius et illum repetat ratione sui interesse sicut dicimus in seruo in feudatario et similibus. l. suus. ff. de accusa. C. extramissa. s. eo. c. relatu de sen. ex co. c. i. de aposta. c. sacerdotibus ne cleri. vel mo. ita residet hic do. an. tu vide ange. in. l. iij. ff. de acqui. here. vbi refert se abuisse de facto hanc questionem et vide eundem in. l. ab. admistracione. C. de lega. et consuluit in contingencia facti vide eundem in ptilio suo. xlviij. vide io. butri. in aut. cassa. C. de sac. sanc. eccle. et i. d. l. ab admistracione et quod ipse voluit. in. l. ab assiduis. C. qui pocio in pig. ba. do. car. hic bar. in ptilio incipiente priores et in. l. i. s. i. que honozade. ff. quaruz rerum actio non detur do. ab. in repeticoe. c. ecclesia sancte marie de psti. do. pe. de ancha. in repeticoe c. ea que de regu. iur. li. vj. qd. xxv. bal. in aut. cassa. C. de sac. sanc. eccle. et in. d. l. ab admistracione et in. d. aut. statuim? et dixi in. l. iij. ff. de acqui. here. et faciat quod voluit do. ab. hic qui transiit cum dicto io. de ligna. Extra glo. opoonitur de. l. si quis in pscibendo. C. de pactis vbi sacerdos renuntiat privilegio fori solue lex illa loquitur de quodam sacerdotio temporalis erat enim quidam dignitas sic dicta in loco sicut dicimus de abbate ianueni et de prioribus florentinis qui sunt domini civitatis vel si illa. l. intelligatur de sacerdotio spiritali dicas quod est correcta per iura allegata in isto textu vel dicas quod si clericeis esset processus privilegium ut possent eli

49

gere vnde ex suis pluribus iudicibus quod tunc possit renunciare huic electioni sicut in simili dicimus in c. dilectus. j. eo. Querunt hic scribentes vtrum valeat processus factus per iudicem secularem contra clericum citatum a laico qui non apparuit ad allegandum suum privilegium io. an. hic dicit quod non valet talis processus de quo vide in specu. de citatione. s. i. et per glo. in. c. quentioz. xxij. q. viij. iij. q. ij. c. si episcopus et in. c. veniens de accusa. et in. c. pastoralis de rescriptis archi. in. c. placita secularia. xxv. q. iij. io. an. in. c. scienti de regu. iur. li. vj. in mercuriali b? vbi concludit clericum non teneri ad comparendum et primum non comparendum non valere processum nec in pena contumacie quia citans nullo modo potest esse iudex nec in principali nec in incidenti ergo non aratur citatus comparere. c. si iudex laicus de sen. exco. li. vj. hosti. i. summa huius. ti. s. i. i. ver. ite ratione privilegij concludit quod si causa feudaliter allegatur. vel si similis per quam clericus subiciatur iurisdictioni citantis teneat comparere clericus allegaturus suum privilegium secus si in illa talis causa allegetur. do. anto. sequitur io. an. indistincte licet enim iudex propter dubium allegate cause possit cognoscere an sua sit iurisdictione per hoc tamen non submittit iudici seculari quo ad principale causas nec quo ad actum multandi et hoc ideo quia contumacia est delictum et pena eius est pena delicti ut no. in rub. C. de crimine stellio. ergo non potest iudex secularis illam imponere. ut. no. i. c. vno de clericis iuga. li. vj. et ex hoc datur elegans limitatio ad. l. si quis ex alia ff. de iudi. et ad. l. ij. ff. si quis in ius voca. non terit in quantum volunt quod iudex possit cognoscere an sua sit iurisdictione et ita quiescunt hic docentes Tu pro illa doctrina hosti vide que celebri commento scripsi in. c. qualiter. s. de iudic. et ad predicta adduco. l. si quis filio exheredato. s. si quis. ff. de iniusto testamento vbi dixit quod si de facto potestas dampn. clericum et eum mittit ad furcas non propterea facit eum in testabilem et idem bal. in. l. ij. ff. si quis in ius voc. non terit. que fuit iudex secularis processit contra clericum ignorans illum clericum et possit eum in banum vtrum teneat processum decidit quod non quia quo ad clericum iudex secularis nullam habet iurisdictionem ideo processus est ipso iure nullus Nec ob. d. l. ij. quia loquitur in tali contumacia qui si apparisset potuisset sentire in iudicem quod non est in clerico. Nam contumacia et comparitio equiperantur unde non potest plus contumacia est operari quam confessus et allegat istud. c. si diligenti. Ego vidi incivitate messanensi que est mihi patria duos sacerdotes qui capti fuerat apoteffate tepore nocturno mitti de die cum tubis et magna caterua puerorum et simulum ad curias archiepi. dubitabatur ibi vtrum propter hoc incurrerent in famam iuris eram tunc in teneris anis et dabaz operaz poesi. quid decideretur ibi ignoro sed adduco ange. in terminis in. l. i. in prin. ff. de hijs qui no. infa. vbi. per illuz text. dixit iudex secularis de gradat clericum vel mittit clericum cum tubis per civitates et refert se sic fieri vidisse decidit quod propter hoc non incurrunt in famam iuris. Querit h? do. pe. de ancha. an in casa huius capituli quis possit consequi privationem iuris adversarij verbi gratia si clericus sic tract?

excipiat coram iudice laico quod debeat cadere aduersarius suus a iure suo et petit ei imponi silentium: an in hac pronuntiatione super priuatione iudex laicus censetur capax et videtur quod non quia iste iudex secularis non est iudex huius cause nec persone refert federicum de sentis consuluisse contrarium consilio. xlviij. quia non refert an quis sit de crimine dampnatus an per exceptionem conuincatur. c. super eo de testibus hec questio non videtur procedere propter illos qui dicunt quod habet locum penitentia. Quia dicit actor: nolo procedere in causa et sic euadet penam amissionis sui iuris ut. l. qui cum maior. §. accusasse. ff. de bonis libertorum sed respondetur ad. d. §. qui cum maior quod interdum imponitur pena pro iudicio attentato et non habet locum penitentia falit in. l. quauis. ff. de iniuris vocan. interdum imponitur pena pro excessu in iudicio consumato tunc interim habet locum penitentia quia iudicium non est finitum sed in casu nostro constitutio imponit penam considerando principium processus et non terminum litis ideo post principiatum processus non habet locum penitentia quia questum est ius aduersario. ¶ Non obstat quod iudex secularis dicitur in competens ad hanc penam in stigendam quia istud negat pronunciat enim se iudicem in competentem ideo in hac declaratione est competens et sic pronunciat illum cecidisse a iure suo sicut in simili condempnat in expensis iudex qui pronunciat se non iudicem quia in cognitione huius articuli et in recomitacione est iudex competens et ita genuit hic. do. pe. de hoc vide que dixi i. c. fi. §. de rescriptis. et pondera quia in illa cle. prima de rescriptis iudex erat in competens ex defectu commissionis non autem ex defectu persone sue sed in casu isto non est defectus ex commissione sed est ex defectu persone iudicantis sicut ergo non potest iudicare in principali eodem modo non poterit iudicare in comitantibus de quo alibi dabitur locus dicendi. ¶ Si quid boni dictum est altissimo deo et saluatori nostro Jesu christo sit decus gloria et imperium Si autem insufficienter dixerim venia mihi dabitur quod homo sum et medax. Do. And. Barbatia vtriusque iuris Doctor et milles excellentissimus. die. xxx. Janua. M. dccc. lxviii.

¶ **Am contingat.** Sumo certo est et mirum imo dum enucleatus per docentes et maxime per do. ab. consiliarium meum et vide alia capitula sic incipientia. c. contingat de deci. c. contingat de rescriptis. c. contingat de offi. de le. c. contingat de iur. iur. et secundum omnes sumas sic clerici super excessibus coram suo episcopo conueniri debent non coram hijs quibus seruiunt nisi consuetudo vel priuilegium aliud in ducat. b. d. et sunt due partes consultatio et responsio secunda ibi super quo. ¶ Ego longe admiro quia do. ab. qui multum luculenter nixus est enucleare hanc decretalem non dederit aliquam nouam inuestigationem ad istum tex. et ad excitationem ingenia posterorum ut videatur quod sublimis et gloriosus deus non fecerit hec tempora frustra mihi autem secundum paruitatem meam videtur quod licet io. an. et omnes usque ad tempora ista di-

perint hic fore casum fing. et alibi non repperiri quod consuetudo dat iurisdictionem homini priuato aliter non habenti iurisdictionem de quo est glo. i. i. i. ubem. C. de emaci. lib. qua allegauit pro fing. ange. in. l. imo. ff. de legi. videtur enim quod iste tex. non probet hanc doctrinam ut ex inferius dicendis ad oculos ostendat ideo aliter summo et sic. clerici coram suo episcopo pro suis excessibus conueniendi sunt non coram hijs quibus seruiunt aliter iurisdictionem habentibus nisi consuetudo vel priuilegium aliud in ducat. b. d. ¶ Not. ibi. con contingat interdum quod lex debet adaptari ad ea que frequenter veniunt. c. si racusane. xxviii. di. c. diuersis fallacijs de clericis coniuga. l. i. §. sed et si quis. C. de lati. liber. toll. xiiij. q. v. c. deniqz. l. na ad ea. ff. de legi. insti. de rerum diuisione. §. illud. xviiij. q. ij. c. due sunt. iiij. q. v. c. accusatores tamen ius riu facit iste tex. quia adaptatur ad ea que veniunt raro vel nunquam. l. antiqui. ff. si pars heredi. petat. xij. di. c. incanonicis. l. ea que raro. ff. de regu. iur. de consecra. di. iij. c. sancto. l. si maior. C. de legi. be. re. li. di. c. qui in aliquo. l. vltima. ff. de sta. ho. c. literas de despō. in pub. ¶ Solue quod iura primo loco allata faciunt regulam sed iste tex. et iura secundo loco allata sunt casualia que negocijs non coherent. ff. de regu. iur. l. ea. que raro ista est glo. magistra et melior de iur. i. c. literas de despō. in pub. et vide fing. tex. in. l. fistulas. §. frumeta. ff. de hb. emp. vbi non videtur consideratus casus in auditu pro quo vide que dixi i. c. i. de comodato. ¶ No. ibi clerici deputati seruitio clericos posse de putari seruitio et obsequio maiorum prelatorum et colligit hic do. antho. quod clerici possunt compelli seruire maioribus in ordine vel in dignitate re vera iste tex. non probat hoc sed respectu diuinorum bene procedit dictus do. anto. pro quo vide glo. mag. in. c. statum de maio. et obe. et quod habet in. c. pe. ne prelati vices suas vbi habet de prelatis constitutibus vicarios ad seruiendum in ecclesijs eorum de quo p. glo. in. c. precipimus. xxj. q. i. et adduco glo. valde fing. in. c. cu. pastoris. ij. q. vij. que dicit quod episcopus inuito abbate potest accipere monachum de monasterio et facere suum cubicularium quod tene menti quod obseruande memorie eugenius quod assumpserat in suos cubicularios duos venerandos monachos sancti benedicti et pondero istum tex. in ver. clericorum quod cum ministerio loquitur quia clericus in sacris non potest esse famulus laicorum ut est tex. in. c. ij. ne cleri. vel mona. et facit. c. peruenit. lxxxvj. di. et ideo doctor ille illuminatus Jeronimus de quo habet in. c. diachoni. xxiij. di. dicebat mendicabat i felix in platea clericus fuili opera emancipatus quod not. §. multos clericos famulantes tyrannif ad hoc ut habeant beneficia quod noto contra multos episcopos qui constitunt vice reges in regnis regum de quibus dixi in rub. de offi. del. ¶ Not. ibi super excessibus coniuncto verbo consuetudine vnus quod ad istum tex. est inauditum et erit mea inuentio Nam hosti. in. c. literas de resti. spo. fuit ausus limitare omnia iura modi decentia consuetudine prestare iurisdictionem quod non procedit quod ad ardua in arduis enim consuetudo non dat iurisdictionem quia §. cum est casus hic Nam appellatione excessus venit crimen et delictum ut in. l. si quis in hoc

genus. C. de epi. z cleri. z hoc intelligit ibi bal. z tacit rub. de excess. prela. z quod pulcre voluit cicerone in suis paradosis in vltima vbi dicit q peccatu est excedere licitus sed q̄suetudo dat iurisdictione3 super excessibus ergo dat super arduis quia cause criminales censentur ardue ar. l. in fno. ff. de penis z deo dicimus crimina debere probari per testes omni exceptione maiores vt dixit glo. in. c. at si clerici in ver. legiptima probatione. s. de iudi. z facit. c. ad nostrā de proba. in. ver. fide dignos. c. ex literis eo. ti. cū si. ergo iurisdictione in arduis q̄fertur ad q̄suetudinem z tenendo comunem doctrinā doctoz hic videtur casus q̄ q̄suetudo tribuit iurisdictionē homini priuato in arduis tene menti quia est noua consideratio. ¶ Not. ibi capituli z alioz clericoz q̄iuncto ver. q̄suetudie qz hic est casus iudicio meo sing. z nonus non q̄sideratus ab aliquo vsque ad hec tempora q̄ ad hoc vt q̄suetudo det iurisdictionem alicui requiritur quod ille talis als habeat iurisdictionē q̄ ad oculum demonstro hoc modo capitulum ecclesie h3 iurisdictionē qa cōdere statutū ē iurisdictionis vt in. l. nulli. C. de sen. z iter lo. o. iudi. c. vt animaz de q̄sti. li. vj. voluit bar. in. l. omnes populi. ff. de isti. z iure. Anno. i. c. cū accessisset d̄ cōsti. glo. i. l. i. ff. d̄ iur. o. iudi. sed capitulū h3 potestatem q̄dendi statutum vt voluit glo. in. c. ij. de ver. sig. li. vj. ergo capitulū h3 iurisdictionē plene scripsit pe. d̄ ancha. i. f̄peticioe. c. can. sta. d̄ q̄sti. ergo iste tex. iquātū loquit q̄ consuetudo cōferebat iurisdictionem capitulo ecc. non loquit d̄ homie priuato nullā habēte iurisdictionē ergo nō probat cōmunē doctrinā docētū q̄ aūt postea subdit v̄l alioz clericoz clarū ē q̄ illa dictio alius implicat ad similes personas expressas non ad maiora vt h̄ in. c. sedes apostolica d̄ rescriptis z in cle. abbates eo. ti. z i. l. si fugitiui. C. d̄ suis fugi. vnde speciale ē quādo dictio alius proferē cū signo. v̄l vt est glo. in cle. i. de re. in. z in cle. ne romani de elec. ergo sequitur q̄ hic nō probat q̄ consuetudo det iurisdictionē homini priuato ulla iurisdictionem habenti licet ergo glo. sing. in. l. iubemus. C. de emancipa. liber. dixerit q̄ consuetudo dat iurisdictionē homini priuato Jo. an. hic dicat meli⁹ probari per istū tex. quā per aliū in iure procerto iste tex. non probat illam doctrinam adduci tamē posset glo. melior de corpore inf. i. l. i. ff. de tutor. z cura. da. ab b̄is. que voluit q̄ priuato homini potest q̄petere ius dandi tutores quā glo. nicho. de neapoli ibi dicit esse vnicā z sing. z etiā dicit q̄ eodē modo dici potest quod q̄suetudo potest conferre ius dandi tutores z allat. l. i. z. l. fi. C. de emaci. libe. z allegat ibi q̄ voluit pe. vltromontanus z sic sentit ibi nicho. d̄ neapoli q̄ q̄suetudo potest q̄ferē hōi priuato potestatem dandi tutores tene menti quia nunquā audisti z adduco tex. in. c. ex parte decani d̄ rescriptis. vbi ex priuilegio q̄petit hōi priuato prās excommunicandi z ista indubitanē sunt celebri doctore digna vtrū autē hoc inse sit veruz patebit inferius. ¶ Not. ibi diocesis q̄ appositione diocesis venit ciuitas vide no. in. c. i. de offi. ordi. z que ibi dicit. ¶ Not. q̄ h3 prelati ecclesiaz habeant iurisdictionē vt in. c. euz ab ecclesiaruz de offi. ordi. tū iam iurisdictionē non exercent seruientes z fa-

miliares suos iurisdictione enī cōcessa rectorib⁹ collegioz exerceat duz taxat circa ipsos collegiatos z rebus exercētibus pertinentib⁹ ad exercitiū eozū vnde m̄lcs de delicto militari p̄uenietur corā magistro militū h3 de delicto comuni corā potestate l. fi. z. l. magisterie. C. de iuris. o. iudi. ¶ No. q̄ sola ratione seruicij non q̄petit iurisdictione domino in seruientem etiā si dominus habeat aliquā prerogatiuā vt in capitulo ecclesie cathedralis prout hic nō enim habet iurisdictionē supra clericos ēt subiectos ratione seruicij. nec ēt in singulares canonicos nisi aliud habeat q̄suetudo. c. irrefragabili. s. excessus de offi. ordi. ex quo infert do. pe. d̄ ancha. hic q̄ si familiaris dñi potestatis deliquat non potest potestas cognoscere nisi delictū esset nottorū h3 in p̄riū videt tex. in. d. l. sigs. s. si quos ff. de pen. z in aūc. de man. princ. s. i. z in. l. omnes prouincias. C. d̄ offi. recto. prouinc. que iura omnia faciebant pro istis d̄ capitulo vendicātes si bi iurisdictionē in huiusmodi s̄uientes sicut i ex trāeos z ista capitula ecclesiaz collegiataz nō habent territoriu3 vnde archidiacon⁹ non potest punire d̄linquētē in suo archidiaconatu nisi alias sit subditus eius episcopus autē habet territoriu totā diocesim. c. i. de offi. ordi. cū si. z ēt do. an. hic infert q̄ capitulū de iure nō possit am mouere capellanos intitulatos ibidē nec illos aliter corrigere nisi vbi reperit hoc de cōsuetudine vel priuilegio permissuz allegat d. c. irrefragabili. s. excessus de offi. ordi. ego adduco q̄ pulcre voluit do. pe. d̄ ancha. in. c. cū venerabilis de q̄sue. vbi dicit se habuisse d̄ facto quidā rector ville fecerat poni multos in cippis fuit formata inquisicio s̄ eū de priuato carcere ¶ Refert fuisse probatū qz eius predecessor fuerat isto iure vsus h3 forte min⁹ iuste tamē non merebatur iste illā penā z ita dicit se obtinuisse ego allego eundem q̄silio. c. lxxj. vbi in hac q̄stione bellissime q̄sultit sed s̄ ista dicta do. pe. z do. anto. facit quod voluit archid. z io. an. i. c. cū episcopus de offi. ordi. li. vj. vbi dicunt q̄ ex q̄suetudine potest q̄petere archidiacono vel alteri inferiori prelato potestas audiendi quascūqz causas in certa parte diocesis facit. c. auditis z. c. euz olim de prescrip. z. c. dilectus de offi. o. z. c. accedētib⁹ de priuileg. vbi ea que sunt meri vel mixti inperij. possunt acquiri per q̄suetudinē ergo poterit prelatus inferior sine capitulo ptātē remouēdi z ptātē carcerādi z ideo videt q̄ nō bñ colligat ex isto tex. q̄ p̄lat⁹ inferior epif. nō possit acq̄ri potestātē ex cōmunicandi vel choerendi ex cōsuetudine de quo apparebit inferius. ¶ Not. eximpticariua maxime q̄ subdit⁹ delinquens extra territoriu subiecti iurisdictioni iudicis domtelij z sic non solū subiecti illi quo ad delicta cōmissa in diocesi sed ēt extra diocesim de quo in. c. vt animarū de cōsti. li. vj. z in. c. fi. j. eo. l. y. z bar. in. l. cunctos populos. C. de sūma tri. z fi. de catho. ¶ No. ibi cōsuetudine quia iudicio meo videt hic casus multū elegās q̄ appellatione cōsuetudinis venit cōsuetudo prescripta q̄ sic in duco iurisdictione cōtentiosa cōferē ex cōsuetudine prescripta vt plene scripsit bal. in repetitione. l. i. C. de emancipa. liberor⁹ sed hic cōsuetudo cōfert iurisdictionē ergo hic probat q̄ appellatione cōsuetudinis venit cō-

5
suetudo prescripta adduco casum i. c. cū d bene-
ficio de preben. i. vj. z i. c. cum ana ecclesia d elec.
vbi. Jo. an. dixit hoc probari melius quam in ali
qua parte iuris quod limitauit ibi do. anto. nisi
ad saluandum libellū quia tunc appellatiōe con-
suetudinis nō veniret cōsuetudo prescripta fac ēt
c. i. §. pe. z ibi glo. de offi. ordi. li. vj. z glo. in. c. roma-
na. §. debet de ap. eo. li. z adduco. c. dilect' de offi.
ordi. in ver. ab antiquo z quod ibi voluit do. car.
z adduco tex. in. ti. de pa. cōstā. i. prin. in ver. sicut
ab antiquo vbi singularit' probat q' appellatiōe
psuetudinis venit ātīqua psuetudo z propter hoc
videt q' nō bene dixerit glo. in. c. cū i tua d psue.
li. vj. ¶ Not. ibi vel idulgētia qz iudicio meo hic
est casus sing. pro eo q' voluit Ja. de arc. que re-
fert z sequit' bar. in prima 2st. ff. in. §. si. vbi di-
xit q' si ciuitas nō habet priuilegiū vt in ea legāt
iura si tamē hoc habeat ex psuetudie sufficit quia
psuetudo z lōgissimū priuilegiū egperant. l. hoc iu-
re. §. duct' aque. ff. de aqua coti. z esti. l. qsgs. C.
de epi. z cleri. c. super qbusdam. §. preterea de ver.
fig. procerto hic est casus formalis egperans pri-
uilegium z consuetudinē ego limito hoc data ca-
pacitate possidentis tunc enim illud quod est que-
sibile ex priuilegio est quesibile ex antiqua consue-
tudine vt. d. §. ductus aque z. d. §. preterea sed nō
data capacitate possidentis illud quod est acqui-
sibile ex priuilegio non est acquisibile ex antiqua
consuetudine ad hoc allego casum in causam qz
d' prescrip. z ideo multum sing. dixit Jo. de imol.
in. c. i. de preben. li. vj. quidam stetit per. C. annos
quibus non soluit decimas quod propter hoc nō
potest allegare se exemptum quia non potuit pos-
sidere ius decimandi cum sit spirituale z consuetu-
do tanti temporis non equiperatur priuilegio vt
in. c. causamque. z idem dicit in multis regib' cō-
ferentibus prebendas in regnis suis ex tempore
cuius non extat memoria in contrarium quia si al-
legarent consuetudinem succumberent secus si al-
legarent priuilegium proprie dicendo quod per
tam vestitum tēpus contulerunt prebendas pro-
pria sciente z non contradicente z propter hoc di-
cerent se priuilegiatos de quo vide per Bal. in. l.
rescripta. C. d' p'ect. impera. offe. z per. d. ab. i. cau-
samque de prescrip. z in. d. c. super quibusdam. §.
pretera de ver. fig. ¶ Et ex eisdē verbis nota duo
signa ex quibus confertur iurisdictio ordinaria. s.
priuilegiū z consuetudo. c. nouit de iudi. c. duo si-
mul de offi. ordi. c. accedentib' de priuile. ¶ Ul-
timo no. q' vbi cōsuetudo aut priuilegium tribu-
unt iurisditionem inferiori ordinario vident' tri-
buere priuatiue excluso superiore vli quod dicit cō-
se verum do. an. si lex specificē aut cōsuetudo hoc
disponat alias secus allegat. c. pastoralis euz glo.
z. c. cum ab ecclesiarum z. c. irrefragabili. §. exces-
sus de offi. ordi. ego dico q' hec doctria do. anto.
confunditur per tex. l. vlt. C. de canonis prestatio-
nibus li. x. z ibi Ange. colligit per illum tex. qd
si vnus officialis eligitur specialiter ad officium
contra bannitos quod illa species iurisditionis
est abstracta ab vniuersali officiali z ideo contra
bannitos quo ad illam speciem iurisditionis nō
poterit se impedire potestas nec capitaneus ego te-
tigi istum passum bene in. c. studuisti de offi. lega.

6
vide ibi dicta sed pro nunc. habeatis remissiones
Ange. in. l. cum p'etoz. ff. de iudi. z in. l. consulta
diuina. C. de testa. z in. l. vnus. C. de diuersis of-
fi. li. xij. z in. l. i. C. vbi z apud que. z do. pe. de an-
cha. in consilio. c. l. ij. z in. c. studuisti de offi. lega.
z in. c. tibi qui de rescriptis li. vj. z in. c. per hoc d'
heret. eo. li. archi. xvj. q. ij. in summa z i. c. uisis z
in. c. cum episcopus de offi. ordi. li. vj. Ly. z. Bar.
in. l. i. C. de offi. p'fec. vrbis. Ja. de arc. in. l. qd
in rerum. §. si quis post. ff. del. i. benedictus de plō
bino in. l. thays in. §. si. ff. de fideiz. lib. Bal. in
aū. habita. C. ne filius pro pa. z in. l. i. ff. de offi.
consu. z in. l. nulli. ff. quod cuiusque vniuersi nomi-
ne. z in. c. vno. delegatorum de offi. del. z in. c. pa-
storalis de offi. ordi. z in. l. si in aliquam. §. si. ff. de
offi. pro cōsul. Bar. in. l. semel. ff. de tutel. do. pe.
de ancha. in. c. nouit de iudicis. do. antho. in. c. ce-
terum d' iudi. do. ab. in. c. auditis de prescrip. z in
d. c. ceterum z in. d. c. irrefragabili. §. excessus. Jo.
de imo. in. l. ticie textozes post alios. ff. del. i. ¶ Ue-
nio ad glo. oppo. pro eius enucleatione ista dictio
maxime apposita in isto tex. est implicatiua quia i-
plicat idem in casu contrario. c. cum olim de testi-
c. auditis de elec. ista allegant hic doctozes ego
allego tibi prestancioza iura. c. ad abolendam de
filijs p'ebiter. c. illud. xij. di. c. tibi de rescriptis
in. vj. cle. i. de iudi. cle. i. de rerū permu. c. illo vos
de pigno. c. ij. de maleficis in extrauaganti ad re-
primendam in ver. maxime z ibi Bar. z adduco
c. omnes filij. in. ti. si de feudo defuncti fuerit con-
trouersia in vsibus feudozum glo. in. c. auditis de
ellec. scribentes omnes in. c. i. de excep. do. abb. in
c. ij. de oz. cog. do. car. in. c. dampnamus de sūma
trini. z sic innuit iste tex. quod episcopus potest pu-
nire suum subditum delinquentes extra suas dio-
cesim sed in contrarium facit. c. placuit. vj. q. ij. z
c. i. de raptō. vbi quis punitur ibi vbi delinquit.
¶ Glo. ista soluit triū duobus modis pmo qd
ista dictio maxime exponitur pro tantum sed est im-
propria exposito quia restringit illud verbum ma-
xime cum de proprio suo significato sit implica-
tiuum per iura allegata superius z istud est bene
notandus propter statuta in quib' apponitur istud
verbum maxime quia debet intelliigi proprie z sic
implicatiue simile dicimus de hoc verbo preserti
quia sua propria expositio est maxime sed impro-
prie ponitur pro tantum de quo in. l. illud. ff. ad. l.
acquit. z in. c. i. de excep. z est glo. in. c. per tuas. j.
de sumo. quam allegat pro sin. do. car. ibi z glo. in
c. illud de presump. z sic expositio istius glo. est vio-
latio litere debemus enis stare verbis legis nam
cordis p'eco. verba sunt vt dicit Bal. in tractatu
scismatis z imperator lingue cor ē vt dicit Bal.
in. c. mandatum de rescriptis. voces enim sunt si-
gna earum que sunt in anima passionum note re-
ste p'ho. habet in. l. labeo. §. idem tubero. ff. de su-
pelecti. lega. z per consequens debet stare i suo pro-
prio significato istud verbum maxime z propter
hoc glo. transit ad secundam solutionem videli-
cet quod si agitur ad penā excommunicationis
vel de beneficio ciuilit' iurisdictio competit iudi-
ci delicti sed si agitur ad penā depositionis co-
gnoscit dumtaxat proprius episcopus z ita pro-
cedit hoc capitulū. deponetur ergo a proprio epis

7
 copoz istud sentiunt Jo. philip. vinc. z Sof-
 fredus quorum fuit hec glo. ¶ Sed hosti. tenet
 contrarium per. c. j. proximum z hoc vt verius se-
 quitur hic do. car. intelligendo tamen quod de-
 linquens reperitur in loco delicti cle. pastoralis
 ver. quod si punitio de re. iudi. sed si ibi non rep-
 peritur non potest iudex delicti contra eum pro-
 cedere nisi sit citatus per iudicē territorij vbi de-
 git z ad lrs iudicis delicti vel de more sit ad eum
 remissus vt inditio ver. quod si punitio si tamen
 haberet bona in territorio delicti posset super illis
 bonis iudex delicti procedere contra eum non ci-
 tatus modo predicto nec remissum de iudice vero
 domicilij dicit quod potest cognoscere de delictis
 suorum clericorum etiam alibi commissis vt not.
 in. c. fi. j. eo. z ita genuit do. car. hic. ¶ Sed do. an-
 tho. hic dicit quod. c. j. proximum loquitur in pe-
 na depositionis z sine veniat imponenda pena de-
 positionis sine alia ordinarius iudex in aliquos
 non subiectos cognoscit de delictis commissis p
 ipsos non subiectos existētes in dioecesi z nō extra
 z sic bona est expositio quod dictio maxime po-
 natur pro tantum sed in eos qui subiecti sunt ra-
 tione domicilij siue intra siue extra dioecesim po-
 test ipsos punire ordinari. l. i. z. ij. z auct. qua in
 provincia. C. vbi de cri. agi oz. z. c. i. de rapt. z qd
 not. i. c. fi. j. eo. ita hic residet do. anto. sed do. ab-
 ba. hic concludit aut queritur vtrū iudex delicti pos-
 sit de ponere clericum delinquentem in sua dioecesi
 z dicit quod sic si ibi repperitur allegat. c. j. pro-
 ximum iura enim tribuunt iurisdictionem in per-
 sonam delinquentis ratione delicti sine aliqua di-
 stinctione vt habetur in. c. fi. j. eo. Si aut ibi non
 inueniatur non habet iurisdictionem in personaz
 vt in. cle. pastoralis de re iudi. ¶ Aut querit vtrū
 proprius episcopus possit punire subditum suum
 de delicto comisso extra suam dioecesim z vide-
 tur hic tex. quod sic non improprando literam z
 licet Jo. an. hic simpliciter transeat tamen hoc a
 parte voluit in. c. vt animaruz periculis de consti-
 li. vj. quod siue subdictus delinquat extra dioe-
 cesim siue in loco exempto dioecesis potest ratione fo-
 ri conueniri coram iudice suo z idē tenuit Jo. de li-
 gna. in cle. pastoralis de re iudi. vbi querit vtrū pu-
 niet eum secundum statuta. ¶ Nec ob. d. c. vt ani-
 marum vbi dicitur quod delinquens extra dioe-
 cesim non ligatur statuto sui episcopi quia loquit
 quando pena imponitur ipso iure non enim ligat
 quia sic ligaret extra suam dioecesim secus si vult
 eum puniri in sua dioecesi Secunduz ius comune
 vel Secundū statuta sua non imponentia penam
 ipso facto tunc enim potest pro hoc facit tex. in. l.
 i. z. ij. z. iij. z aūc. qua in provincia. C. vbi. de cri.
 agi oportet. z dicendo contrarium iste forus ra-
 tione domicilij superflueret cum forciatur quis
 forus ratione contractus rei vel delicti iste ergo
 forus domicilij est generalior omnibus alijs quia
 in eo potest subdictus conueniri de contractu ali-
 bi facto vt not. in. c. dilecti. j. eo. z de re alibi si-
 ta not. in. l. fi. C. vbi rem actio z de delicto alibi
 comisso habetur in. c. fi. j. eo. ¶ Sed Jo. And.
 post odoff. in addic. spec. i. ti. de conpe. iudic. adf.
 §. i. ver. sexto ratione criminis z ver. quod si con-
 uenitur videtur hoc dictum restringere vt proce-

8
 dat quando proceditur per viam accusationis se-
 cus vbi proceditur per viam inquisitionis quia
 tunc iudex agit ad vindictam z sua non interest
 ex quo non de liquit in suo territorio. Nam in lo-
 co domicilij. potest conueniri non ex eo quia de-
 linquit sed quia ibi foritur forum z sic debet au-
 dire accusantem z ex hoc capite poterit istum ta-
 lem punire si delictum fuerit probatum sed in qui-
 sitio delicti principaliter concernit delictum quod
 non contingit iudicem si extra suum territorium
 fuit commissum z iura canonica que late permic-
 tunt inquisitionē dicit procedere in suo foro z sic
 videtur sentire quod ista limitatio procedit dum
 taxat secundum iura ciuilia. ¶ Sed secundum iu-
 ra canonica secundum que potest iudex procedere
 tam per viam accusationis quam per viam in-
 quitionis crit secus z plus dicit Do. Anto. in. c. fi.
 j. eo. quod etiam de iure ciuili possit p viā in qui-
 sitionis procedi. ¶ Nam causa quare i loco domi-
 cilij potest accusari licet alibi de linquerit est quia
 vbiunque de linquit subditus subicitur iudici
 domicilij z hoc casu habet locuz siue procedatur
 per viam accusationis siue inquisitionis. ¶ Item
 sicut interest iudicis delicti purgare prouincias ma-
 lis hominibus vt. l. congruit. ff. de officio presidis
 eodem modo interest iudicis domicilij castiga-
 re subditos suos z prouinciam suam mundare de
 talibus hominibus licet alibi delinquerint vt in-
 d. l. congruit z istud etiam voluit Ly. z Bar. in.
 l. cumctos populos. C. de summa tri. vbi dicit q
 si ex statuto municipalis potest procedi ¶ Per viam
 inquisitionis poterit Procedi Contra delin-
 quentem Subditum extra territorium z placet
 hec doctrina do. abba. hic. ¶ Ego addo eundem
 Do. Abba. in suis consilijs consilio. xxx. vbi ref-
 fert fuisse in facto dubitatum quidam habens do-
 micilium viterbij cum esset corneti mandauit ibi
 occidi quemdam ciuem corneti qui re vera fuit oc-
 cissus deinde recedente eo viterbi z redcūte viter-
 bium gubernator corneti z viterbi habens pote-
 statem legati de latere veniens corneti audita in-
 famia dicti homicidij dū veniret viterbiū fecit il-
 lum mandātem capi ibi z poni in manibus pote-
 statis viterbi fuit dubitatum vtrum posset in qui-
 ri vel accusari viterbi de crimine comisso corne-
 ti z consuluit quod sic z non inducit aliud nullo z
 filio nisi iura z rationes quas z que hic allegauit
 z superius retuli. ¶ Ego longe miroz de Do. ab-
 ba. quod consulendo cum maiori deliberatione de-
 buit moueri nō inuestigauerit z adduxerit alia iu-
 ra z in vasit iste mos celebres z prestātes viros vt
 fuit Bar. z multi alij qui sicut scripserunt in lec-
 turis cum occurreret postea questio in facto nichil
 aliud de nouo adducebant nisi que alias in lectu-
 ris scripserant. ¶ Ego autem quamquam tenuis
 z pauper sim Doctor tamen consulendo adduco
 plura z subtiliora z prestantiora quam ego fece-
 rim in lecturis deo supremo sit gloria sempiterna
 Et etiam vehementer aduitor cum esset religio-
 sus z abbas z summus canonicum pater consul-
 uerit in causa criminali vbi inquisitus veniebat
 de capitandus. ¶ Ego aut sum laycus habens
 vxozez z filios diuina spirante ope. numquā vol-
 ui consulere vbi ageatur de mutilatione capitis

9
vel membri nihilominus expedit republice ut ma-
leficia non uiuant super terram. c. non est crudelis
xxij. q. v. c. ut fame d. sen. ex. l. ita vulnerat. ff. ad
l. acquili. **¶** Adde etiam qd̄ez *Ly.* mirum in mo-
dum disputauit hanc quod in ciuitate senarum et
per varia et subtilia argumenta tenuit contra or-
doffre. quod iudex domicilij possit procedere per
viam inquisitionis vel accusac. retulit et sequu-
tus est doc. sup̄remus *Bar.* in l. cunctos popu-
los. C. de summa tri. et si. ca. sed *Bal.* ibi ad fi.
arguit contra *Ly.* et *Bar.* in ver. tu considera qd̄
de cernere actionem vel accusationem Non dicit
ordo iudicij sed dicitur quid substancialē. l. i. C.
de ordine iudiciorum ita de cernere inquisitionē
seu inquirendi potestatem non est proprie ordo iu-
dicij sed sicut se habet accusatio ad esse eodēmp-
nationis eodem modo se habet et inquisitio hoc
apparet quia si prescribitur pena eneruatur in to-
tum. l. querelam. C. de fal. **¶** Ex hoc apparet secun-
dum eam quod argumentum ab ordine iudicij qd̄
facit *Ly.* et *Bar.* non procedit. **¶** Item non pro-
cedit argumentum de. l. si. quis in hoc genus quia
licet locus non sit subditus tamen est in circui-
tu et habitu iurisdictionis ar. l. in modicis. ff. de
controben emp. **¶** Præterea inquit dicere quod
iudex qui precise iurauit seruare statuta et non im-
ponere penam alienam quam statutorum in hoc
casu inquit et aliter punit unde non videtur be-
nedictum in quantum *Ly.* et *Bar.* voluit quod
hoc casu iudex imponet penam iuris comunis vel
statuti loci in quo delinquit et non penam statuti
vigentis in loco domicilij quia in hoc non iurauit
iudex in auct. iusiurandū quod prestatur ab hijs
finaliter dicit se credere quod delictum sequitur
caput delinquentis quocumque vadit merito er-
go poterit per proprium iudicem puniri etiam in-
quirendo et non attenda qualitate loci sed quali-
tate persone que est affecta propter delictum sicut
enim In ciuilibus officium suum ex omni causa
impartitur ita in criminalib⁹ cum redigantur ad
instar ciuiliū procedendo ar. l. absentem. ff. de
penis et ita quieuit ibi *Bal.* et idem *Bal.* in l. si.
ff. de iur. o. iudi. sequitur opy. *Ly.* et *Bar.* nulla
tamen motiua facit. **¶** Addit tamen vnum quod
delicta alibi commissa agrauant delinquentes in
domicilio suo vel alibi delinquentem allegat. l. ex
ca. ff. de postu. et est dictum valde perigrinum et
multos vidimus in hac ciuitate delinquentes de
capitari propter agrauationes delictorumque alli-
bi fecerūt idēz voluit idem *Bal.* in auct. sed nouo
iure. C. de seruis fugi. *Bar.* l. si cui. §. sacrilegius
ff. de accusa. sali. in l. seruos. C. ad. l. iul. de vi. pu.
et in. d. auct. sed nouo iur. vbi etiam per ange. et idē
voluit *De.* de Ancha. in l. si. ff. de iur. o. iudi. et i
Repe. c. i. de consti. do. ab. in. c. i. de penis moder-
ni i. c. i. de clerico percussore sed sali. in. d. l. cūctos
populos ut merus et nudus recitator transsit cum
dicto *Ly.* et *Bar.* ibi sed *De.* de ancha. in repe-
titione. c. canō statuta de cōsti. in. xi. questioe prin-
cipali tangit et dicit se reassumpsisse hanc questio-
nem in Reperi. c. postulasti. §. eo. sed procerto idēz
do. *De.* in prefata sua Reperitione attingit istum
casum sed duntaxat tangit vtrum iudex domici-
lij possit punire secundum sua statuta delinquen-

10
tem extra suam diocesim sed non tangit istuz pas-
sum vtrum per viam inquisitionis an per viā ac-
cusationis possit procedere et est passus dubitabi-
lis deus labia mea aperiat **¶** Et videtur quod iste
tex. probet quod per viam accusationis vt appa-
ret i. ver. querētes ad ordinariū habere rēkursuz
et sic loq̄t tex. de accusatore pōt enīz accusari de-
linq̄ns alibi corā iudice domicilij et p̄ q̄ns seq̄t qd̄
nō poterit igrere et eodē modo videt posse respō-
deri ad. c. si. §. eo. i. ver. rite cūPELLI potuit vt ibi ad-
uersarius responderet et adduco rationem forte in
conuincibilem hoc modo licet quis delinquat in
vno loco tamen possibile est quod in alio loco vir-
tuose viuat et maxime in loco sui domicilij et ad-
duco tex. vadle sing. in. l. ij. §. postea de inde. ff.
de ori iur. et ibi dicit *Bal.* per illum tex. quod bā-
niti de vna patria honorantur in alia et hic est se-
cundum eam ibi quod banniti non sunt in sanes
vt dixit glo. in. l. i. C. de modo multarum et in. l. si.
C. de suspec. tuto. et in. l. iij. §. tutores. ff. eo. et per
consequens cessat ratio *Ly.* *Bar.* et aliorum di-
centium quod expedit rei publice purgare provin-
ciam delinquentibus quia debet restringi ad de-
linquentes ibi secus si alibi delinquerūt et in lo-
co domicilij honeste viuat cessat enīz tunc ratio
inquirendi quia sufficit quod iudex domicilij sit
paratus reddere ius conquerentibus de illis ta-
libus delinquentib⁹ et p̄ hoc tollitur illud quod
superius dicebatur qd̄ cū de iure Canonico regu-
lariter sit per missa inquisitio vt in. c. qualiter el.
ij. de accusa. quod de iure Canonico poterit ingri-
ri ad purgandam prouintiam delinquentibus ibi
¶ Et si dicatur quod delictum in sequitur delin-
quentem quoquaque vadat sicut obligatio sequi-
tur obligatim et lepza sequitur leprosus. c. cito tur-
pem. i. q. i. glo. in. l. exca. ff. de postu. et in. l. frater
a fratre. ff. de condi. indebi. et ideo dixit *Bar.* in
l. cunctos populos. C. de summa tri. quod licet
mulier ducta ad patibulum fuisset erepta de ma-
nibus familie potestatis et aufugerit tamen quo-
cumque vadit non poterit facere testamentuz qz
poterit responderi quod in sequitur eam in loco
domicilij. si ibi accusetur sed si nemo accusat eam
videtur quod ordinarius non poterit inquirere
et adduci posset simile quod fecit dominica veri-
tas cui euz presentata fuisset adultera dixit mu-
lier vbi sunt qui te accusant que respondit nemo
nec xps voluit eā qd̄ēpnare vt i. l. rescripto. §. si qd̄
accusatorē. ff. de nume. et bono. **¶** Præterea facit
inquisitio respicit p̄ncipalit̄ i iuriā publicā et secōda-
rio i iuriā p̄uatā s3 res publica nō dicit̄ offensa ex
crimine alibi q̄missa ergo seq̄t qd̄ iudex nō poterit
ex officio suo ingref et sic cessabit inquisitio **¶** Pre-
terea sufficit hoc nullo iure cauere qz cū inquisi-
tiones sint regularit̄ prohibite vt not. i. l. ij. §. si pub-
lico. ff. de adul. casū obmissū relinq̄m⁹ iuri cōi suf-
ficiat t̄cio qd̄ nulla lex dicat posse ingri. d. l. f̄scrip-
to §. sigl. accusatorē. **¶** Præterea faciat nō extēdi
t̄ vlti⁹ officiū qd̄ extēdat iurisdictione vt not. in. l. i.
ff. de iur. o. iudi. s3 iurisdictione nō extēdit̄ extra t̄ri-
toriū vt in. l. si. ff. de iur. o. iudi. ergo nō extēdit̄ of-
ficiū eius. **¶** Præterea adduco. c. de omnipotēs. ij.
q. i. et c. qualter el. ij. de accusa. quem tex. i. duco
hoc modo iudicium nostruz debet se confirmare

11

iudicio dei vt. c. nostrum. vt ecclesiastica benefi-
 cia. Et simile dixit Cicero in De senectute In
 hoc sumus sapientes q naturam tanquam deum
 sequimur. Sed deus ipse qui est princeps supre-
 mus inquisiuit ex officio suo contra delinquen-
 tes in territorio suo Quia domini est terra z ple-
 nitudo eius. optimo testante Propheta z habet
 in. c. tua. de decimis. Si ergo sempiternus deus ex
 officio inquisiuit contra delinquentem in territo-
 rio suo. ergo multo fortius iudex terrenus debet
 inquirere de delicto commisso in territorio suo
 z non extra territorium suum non enim apostolus
 erit supra eum qui misit eum. Et ulterius addu-
 co. l. congruit. ff. de offi. presidis. vbi dicitur con-
 gruit bono z graui presidi vt pacata z quietata sit
 prouincia quam regit. z sic loquitur tex. de pra-
 uis hominibus inquietantibus prouinciam de-
 linquendo. z per consequens loquitur contra de-
 linquentes in prouincia. ergo secus erit si alibi de-
 linquant quia ex tali delicto non efficitur impa-
 cata z inquietata prouincia domicilij. ergo recte in-
 telligendo illud tex. est ibi casus contra Ly. Bar.
 z sequaces. Nec obstat cum Ly. z Barto. di-
 xerint q iudex domicilij de iure communi habet
 iurisdictionem contra subditum delinquentem
 alibi vt hic probatur. ergo poterit vti illa iurisdic-
 ctione per viam inquisitionis cum qualitas de fa-
 cili addatur. quia respondeo immo qualitas fa-
 cit diuersificare ens et reponit illud in diuersa
 spe vt dixit glo. sing. i. c. statutum. de elec. li. vi. pu-
 cto. c. l3 canon. eo. ti. cu ergo iste tex. restringat hac
 iurisdictione ad qrela aduersarioz. ergo no debe-
 mus extendere quando nullus querit. Nec ob-
 stat cum arguitur de ratione proprii interesse quia
 expedit rei publice habere bonos subditos vt in
 aucten. vt iudices sine quoq3 suffragio. s. cogita-
 tio. Sed homines boni efficiuntur si eis appona-
 tur pena ex suo facinore iuxta illud Oderunt pec-
 care boni virtutis amore. Oderunt peccare mali
 formidine pene. l. i. in principio. ff. de iusti. z iure.
 quia ad hoc potest responderi q debeat attendi
 ad locum in quo delinquentes deliquerunt vt e-
 os puniat ex suo officio. Secus si in proprio do-
 micilio non deliquerunt quia satis dicuntur bo-
 ni ex quo non delinquant. z satis est q posset eos
 punire ad querelam accusantium. Nec obstat
 quando dicit q inquisitio succedit in locum accu-
 sationis quia istud non procedit per omnia hinc
 est q superueniente accusatore cessat inquisitio vt
 notatur per scribentes in dicto. c. qualiter. z in. l.
 ea quidem. C. de accusatio. z satis est q possit pu-
 niri ad instantiam accusatoris. Nec propter hoc
 dicitur inquietari prouincia. Et ita videtur mihi
 de iure tenendum voluit Odoff. z Jo. and. z cre-
 do q de practica sua tenetur opinio eorum. tum
 quia est equior. tum quia innitur fortioribus ra-
 tionibus. Tene menti predica. Sed circa ali-
 am dubitationem videndum est verum iudex do-
 micilij possit punire delinquentem extra dioecesim
 sui domicilij. Pro certo questio est multum
 dubitabilis. Et quia istud. c. est oneratum nimis
 forte de ea dicitur in. c. sequenti. vbi illam ad ple-
 num tetigit Petrus. de ancha in sua repetitione
 z Bar. in dicta. l. cunctos populos. z Joa. cal. in

12

repetitione. c. i. de rpto. vbi etiam per modernos
 z plene per Joan. de lignano in clinē. pastoralis.
 de re iudicata. z per omnes scribentes in. c. vt a-
 nimarum. de constitutio. li. vi. z p scribentes hic.
 Venio ad glo. ij. glo. ista facit duo. Pro col-
 ligit q consuetudo dat iurisdictionem vt in. c. co-
 questus. ix. q. iij. c. dilecti. de arbit. l. fi. C. de emā-
 cipa. liberoz. c. irrefragabili. de offi. ordina. l. vi-
 ros. C. de diner. offic. li. xij. l. cum pzetoz. ff. de iu-
 dic. Secundo opponit qualiter in hoc casu pos-
 sit consuetudo vel priuilegium dare iurisdictionem.
 cum nemo vel sibi vel suis ius dicere possit
 l. i. C. ne quis in sua causa. l. qui iurisdictionem. ff.
 de iuris. om. iu. Solut q dominus potest habere
 iurisdictionem ordinariam super familiam suam
 sicut magister habet iurisdictiones supra suos di-
 scipulos vt in aucten. habita. C. ne filius pro pa-
 tre. Et sicut episcopus habet iurisdictionem in ca-
 nonicos suos. z pater supra filium suuz. ij. q. vij.
 s. tria. sed si fuerit recusatus vt suspectus dabi-
 tur sibi iunctus. vel poterunt eligi arbitri. Pro
 enucleatione huius glo. tria sunt examinanda.
 Primum est quam iurisdictionem possunt isti ac-
 quirere ex consuetudine. Secundo an dominus
 magister parens z consimiles possint habere iu-
 risdictionem in eos qui sunt de familia eorum.
 Tertium erit examinandum quam iurisdictionem
 seu potestates habeant isti prelati qui sunt
 inferiores episcopo. Quo ad primum quam iu-
 risdictionem tribuat consuetudo dicit dominus
 Abbas q simplicem iurisdictionem tribuit secun-
 dum omnes. z est tex. hic apertissimus. z probat
 q etia priuate psonae acqri pot iurisdco simplex ex
 consuetudine q alibi no e expssus fm Jo. an. na alia
 iura loquunt in plat3 vel caplis hntib3 aliqua ad-
 ministracione vt. c. accedentib3. d. excess. pl. c. irrefra-
 gabili. s. excessus. de of. oz. c. cu oli. z. c. auditis. d.
 pscript. s3 de mero z mixto ipio probabilr dubi-
 tat. z sentit hic hosti. q p consuetudine no pot eope-
 tere mex vel mixtu ipiu. z poterat istu tex. in qtu
 facit mentione de iurisdictione z no de mero vel mi-
 xto ipio. z ita itelligit istu tex. z. d. c. irrefragabili
 s. excessus. vt itelligat de modica iurisdictione. re-
 fert hic Jo. an. Fra. accur. disputasse hanc. q. s3 il-
 la no detmianit. s3 Ja. de are. vt refert cy. in. l. i.
 C. de emā. lib. tenit mex ipiu posse pscripti etia p
 tepus cui no extat memoria i hntu cu illud heat
 a lege. l. i. ff. de of. ei3 cui ma. e iuris. s3 ex pscripti-
 one dicit q no acqrit. l. ius emphiteoticuz. C. de
 fun. primo. li. xi. De. z Ly. in. d. l. i. tenet hntu qz
 si ex priuilegio ppetere pot. ergo ex consuetudine. z in
 arg. fatit iste tex. eqp3 priuilegiu z consuetudine ad-
 iuce. tñ qz pcepti tacedo vt pntire vt t3 bar. i. l.
 i. ff. de aq plu. ar. dicit tñ cu ista incorpalia no pos-
 sint pscripti nisi data patietia ei3 de cui3 puidicio
 agit. i. ij. C. d. fuitu. no. Inno. i. c. bone. de postu.
 pl. z. c. qrente. de of. oz. no procedit pscriptio nisi
 dei scia pncipis cui3 iura pscriptunt. z id refert ci-
 uitates italie no potuisse hec iura pscripti cu ma-
 gno tpe spatoz no fuerit i italia. s3 dubitat vtz
 vacate impio currat hec pscriptio cu papa succe-
 dat vacate impio i iurisdictione vt i. c. l3. s. e. s3 no
 decidit hac dubitatione s3 cogitandu reliq. s3
 do. Abb. hic dicit posse teneri q aut quis prescri

13
bit imperium contra imperatorem. et tunc cum re-
quiratur sententia imperatoris non curret prescri-
ptio vacante imperio. quia licet papa succedat
tunc tamen imperium caret defensore immediato
Et adducit elegans dictum Innocentii. in simili in
c. olim. de restitu. spoli. ubi dicitur quod contra eccle-
siam inferiorem vacantem non curret prescriptio
licet episcopus pro ea agere possit. et sic succedat
in administratione eodem modo in imperio licet
papa agere possit vacante imperio non tamen si-
bi curret prescriptio. Et pro certo ad hoc propo-
situm est dictum accommodatissimum. Aut quis
prescribit merum imperium contra inferiores cui
illud competit. et tunc sufficit eius scientia. et al-
legat pulchrum simile dictum a Bartolomeo. in l. si pu-
blicanus. §. in vectigalibus. ff. de publica. ubi in
effectu dicitur quod si prescribitur ius colligendi pas-
sagium vel aliud vectigal contra imperatorem re-
quiritur tempus cuius non extat memoria in con-
trarium. pro quo facit c. super quibusdam. §. pre-
terea. de verbo. signi. Si vero prescribit contra in-
feriorem a principe requiritur minus tempus. ad-
ducit etiam domini. Abb. quod voluit Innocentius in
c. conquerente. de offi. ordina. et quod merum impe-
rium consuetudine acquiri possit. refert tenuisse
Archidiaconum. et Jo. and. in c. cum episcopus. de offi. ordina. libro. vi. ubi dicuntur quod ex consuetudine po-
test competere archidiacono ius audiendi quas-
cunque causas in certa parte diocesis. ita quod epi-
scopus non possit ibi constituere officialem. et sic
prescribi potest imperium cum territorio. Idem
voluerunt domini de rota decisione. cccxx. alle-
gant. c. cum olim. et c. auditis. de prescriptio. xvi.
q. ii. c. quicumque. de offi. ordina. c. dilectus. de ex-
cessi. prela. c. accedentibus. et procedit hoc di-
ctum etiam in ecclesia ut possit prescribere contra
canonicos singulares et alios beneficiatos ut pos-
sit eos carcerare excommunicare et alia agere que
sunt meri imperii. c. dilecti. c. significavit. de ap-
pella. c. dilecto. de senten. excom. libro. vi. et sic
concludunt quod inferiores prelati possunt prescri-
bere ea que sunt episcopalis potestatis tam respec-
tu legis diocesane quam respectu legis iurisdic-
tionis. et adducit hic domini. Antoni. quod voluit
domini. Abb. allegatione. xxi. ubi concludit civita-
tem Tuderti posse prescribere merum et mixtum
imperium quod habet ecclesia romana ibi et pos-
se hanc iurisdictionem exercere in singulos. et al-
legat quod voluit glo. in l. nec nos. C. de diuer.
offi. libro. xij. et in aucten. de defenso. civi. i. §. nul-
la. in glo. magna et quod voluit Bartolomeo. in l. hos-
tes. ff. de capti. et Jo. de ligna. in c. cum non lice-
at. de prescriptio. et hanc conclusionem dicit hic
domini. Abb. teneri per modernos que probatur in
presatis iuribus. et ideo sic distinguit domini. Ab-
quedam competunt principi in signum supreme
potestatis. et istud non potest prescribi. l. comperit
C. de prescriptio. xxx. anno. ubi non potest prescri-
bi contra solutionem debiti tributum quod debetur
principi in signum subiectionis respectu potesta-
tis supreme non enim posset quis prescribere ut
esset acephalus id est sine capite. esset enim here-
ticum hoc sentire quod secundum dominum Ab-
batem est indubitatum respectu romani pontifi-

17
cis ut voluit Innocentius in c. eius non liceat. de pre-
scriptio. tex. et glo. in c. nulla. xxiij. disti. glo. in c. i.
de clerico egro. libro. vi. Sed an procedat contra
supremam potestatem imperatoris ut quis possit
prescribere ut non sit subditus imperatori ut est
rex Francie et aliqui populi Italie remittit ad
Bartolomeo. in dicta. l. hostes. ff. de capti. et ad Hosti-
et alios in c. per venerabilem. qui fil. sint legipti.
Quedam sunt reseruate principi in signum cuius-
dam prerogative de quibus habetur in c. quod
translationem. de off. lega. et in. sicut vnire. c. de ex-
ces. pla. et ista sunt imprescriptibilia fm d. Anto. pro
quo facit glo. in d. c. vnico. de clerico egro. li. vi.
Sed dominus Abbas dicit quod ista possunt prescri-
bi interueniente scientia pape sicut ex quadam con-
suetudine processit quod legatus absoluerat ab exco-
municatione in ficta a canone si quis suadente.
xvii. q. iij. sicut innuit tex. in dicto. c. quod trans-
latione. pro hoc dicit esse optimum tex. do. Abb.
in dicto. c. super quibusdam. §. preterea. de verbo.
signi. ubi reseruate principi possunt prescribi per
tempus cuius initij non extat memoria per quem
tex. tenuit do. Anto. in dicto. c. per venerabilem.
quod inferior a principe potest querere ex prescriptio-
ne potestatem legitimum et potestatem crean-
di tabelliones licet talis potestas soli principi co-
petat ut in l. i. §. de aqua. ff. de postula. et quod vo-
luit Inno. in c. cu. p. tabellio. de fi. instrum. Que-
dam sunt que competunt ratione ordinis episco-
palis. et ista non possunt queri consuetudine per non
habentem ordinem. ut in c. quanto. de consuetu.
unde dicit Hosti. quod inferiori non potest competere
potestas deponendi quod est intelligendum scdm
nota. in c. transmissa. de elec. Quedam sunt meri
vel mixti imperii ut est cognitio causarum crimi-
nialium ex officio publico ad finem publice utilita-
tis seu private. et ista possunt prescribi ut dictum
est. Que autem dicantur esse meri imperii vel
mixti nota. per Bartolomeo. in l. impium. ff. de iurisdic.
om. iudi. et habetur in c. quod sedes. de offi. ordi.
Et ad istum tex. potest dici quod non audebant co-
hercere. Tu adde quod inquantum Jo. an. et omnes
scribentes dicunt quod consuetudo tribuat iurisdic-
tionem homini privato. Dicat quod iste tex. hoc non
probat ut superius iam induxi. et si fiat discursus per
iura loquentia de conferenda iurisdictione per co-
suetudinem ut in c. cum olim. et c. auditis. de pre-
scrip. et dicto. c. accedentibus. et dicto. c. dilecti. non
probat quod consuetudo tribuat iurisdictionem ali-
non habenti. et si recte ponderetur glo. in l. si. C.
de emancipa. liberoz. quam miroz a nemine hic fu-
isse allegatam non firmat hoc sed loquitur dubi-
tatiue per verbum forte. et bene merito dubitavit
glo. ibi quia non est dare casum expressum legis
de hoc nisi dicamus quod ubi non est dare casum le-
gis sufficit allegare auctoritatem maiorum ut est
tex. optimus. et ibi Ange. in l. si idem cum eodem
ff. de iurisdic. om. iudi. et probatur in c. i. de deci-
mis. nihilominus omnes fundant se per istum tex.
et in hoc dormitavit illustre ingenium maiorum.
Secundo adde inquantum dicit quod non curret
prescriptio vacante imperio licet papa succedat
tanquam non habeat proprium et immediatum
defensorem. Ego adduco elegans consilium

15
domini Abbatis quod incipit Videtur primo
dicendum q̄ prescriptio. in ordine est. xxxiiij. vbi
consuluit factum quoddam relictum ecclesie
fratrum minorum z per octuaginta annos non
fuit petendum illud legatum ex parte ecclesie con-
sultum q̄ ecclesia potuit restitui in integrum. z mo-
uetur quia non habebat ecclesia illa proprium et
specialem administratorem. z ad hoc allegat In-
nocen. in dicto. c. olim. el primo de restituti. spoli.
¶ Et pondera accurate quia videtur sibi contra-
dicere. Dic enim dixit q̄ non currit ex quo non
habet proprium z immediatam defensorem. z in
illo consilio voluit q̄ restituatur in integrum. Et
adduco ulterius pro hoc dicto Innocen. casum
ad hoc valde singularem in. c. primo de rebus ec-
cle. non alienan. in. vi. vbi formaliter. probatur il-
lud dictum. Et adduco quod notatur in. c. p̄o
de prescriptio. q̄ licet vacante ecclesia constituatur
iconomus qui agere potest pro ecclesia. tamē
ecclesia vacante non currit prescriptio quia non
habet proprium prelatum. Et adduco simile q̄
l̄ pupillus h̄at tutorem qui pro eo agere pos-
sit tamen sibi non currit prescriptio. l. si. C. in qui-
bus causis restitutio in integrum non est neces-
saria. Et adduco quod voluit Barto. in. l. na-
turaliter. ff. de vsucapio. z quod voluit dominus
Abbas in. c. cum deputati. de iudic. z in. c. cum
olim. z in. c. primo. de prescriptio. Et adduco ra-
tionem habentem neruum iuris vbiq̄q̄ duo
regulariter equiparantur a iure lex loquens de
vno habet locum in reliquo. Ista est glo. singu-
laris in. c. postquam. §. si. de electio. libro. vi. Et
facit glo. in clemen. prima de rescriptis. z in. c. ij.
de confes. li. vi. sed impium z papatus regulariter
equipantur a iure. vt est tex. multum singularis
in aucten. quō oportet ep̄os. in prin. ergo ius di-
sponens q̄ vacante papatu nō currit p̄scriptio eodē
mō nō currit vacante impio. z p̄sequēs nō ē opus
recurere ad illud dom̄ Inno. in. d. c. olim. de quo
do. Abb. ita gloriose loquebat q̄ ista rō stringit
z pungit q̄ licet papa succedat impio vacante. ni-
hilominus impium vacabit. Et adduco Barto. i. l.
si publicanus. in. §. si. ff. de publica. vbi dicit q̄ ci-
uitates Tuscie nō prescripserunt ius exigendi ve-
ctigal z passagium longissimo tēpore z mouet q̄
sicut non prescribit ecclesie vacanti ita nō p̄scri-
bitur impio vacanti z nihilominus Barto. bene sci-
ebat q̄ vacante impio succedit papa vt in. d. c. l̄
s. eo. ergo apto ore Barto. ibi voluit q̄ impio vacā-
te l̄ papa succedat nō currit prescriptio. z ex hoc
infero ad vnum qd̄ posteris videbitur nouum q̄
im̄p̄tū do. Abb. dicit esse indubitatum q̄ p̄ papā nō
p̄scribitur vt quis sit accephalus tñ p̄ impatores
p̄scribit vt quis nō cognoscat euz insupiozem vt
sunt aliqui populi quos cōmemorare non est meū
z etiā aliqui reges quos etiā recensere nō est meū
q̄ non v̄ bene dictum. nā si papatus z imperium
regulr equipant vt in. d. aucten. quō o3 ep̄os. ergo
sicut non prescribit vni eodē mō non p̄scribit alte-
ri. Multi erunt qui non capient hanc doctrinam
fortasse in eam erit illustrioz pro imperio diui-
na aspirante ope. ¶ Adde etiam in quantum di-
xit dominus Abbas q̄ in eadem re minori tem-
pore prescribitur contra inferiorem a principe q̄

207
16
prescribitur contra ipsam principem vt per Bar-
to in dicta. l. si publicanus. §. si. Pro illo dicto ego
adduco Bal. in. c. primo in titulo que sint rega-
lia in vsibus feudozum vbi reprehendit Barto.
in quantum voluit q̄ si prescribitur contra tran-
seuntes q̄ requiritur tantum tempus q̄ initij me-
moriam non existat. ¶ Et ulterius requiritur scien-
tia principis vel eius locum tenentis. istud non
placet Bal. quia constat Imperatores scire istos
abusus. z quia non prescribitur contra impera-
tozem vt in dicta. l. comperit. z contra subditozum
libertatem z vtilitatē. ideo cum non t̄gat prin-
cipem eius sp̄tialis scientia non requiritur per
ea que notat Innocen. in. c. conquirente. de offic.
ordina. ¶ Tu tene dictum Barto. quia per hoc
efficitur deterior conditio principis. Et adduco
etiam quod pulchre voluit Bal. in. l. ij. C. de ser-
uitu. in nona collūna. vbi dicit q̄ princeps in le-
giprimando habet plenitudinem potestatis. z po-
test auferre ius questum vni z conferre alteri.
Sed si committat ius legiprimandi comiti pala-
tino non habebit ille comes palatinus plenitudi-
nem potestatis in legiprimando. Ecce nunc q̄ vnū
z idem ius residens in principe z residens in infe-
riori aliter iudicatur prout est in principe z aliter
iudicatur prout residet. in inferiori. Et adduco
eundem Bal. ibi in octaua collūna in. vij. q̄one.
vbi dicit q̄ si papa concedit mihi aliquid de ple-
nitudine potestatis. an contra me possit prescribi
dicit q̄ sic z allegat Innocen. quia mea possessio
non est papalis sed est priuata z per mutationem
persone mutatur priuilegium. l. sed si restituatur.
§. primo. ff. de iudi. l. paulus. ff. de acquiren. here.
z allegat Barto. in dicta. l. publicanus. §. fina.
Adduco glo. multum peregrinam in. c. volumus.
xvi. q. iij. z Archidi. ibi vbi volunt q̄ contra ec-
clesiam exemptam prescribitur spatio quadragi-
ta annorum quatenus preiudicatur illi ecclesie.
sed quatenus preiudicatur pape secus. Idem vo-
luit glo. in. c. dilectus. de capel. mona. facit quod
habetur in. c. ad audientiam. de prescriptio. z. c.
cum dilecta. de confirma. vti. vel inuti. z quod vo-
luit dominus Abbas in. c. cum venissent. de in-
di. ¶ Et in quantum superius dictum est q̄ con-
suetudo confert iurisdictionem priuato homini
alias non habenti iurisdictiones. Adde Lodou.
roma. in. l. in summa. §. deniq3. ff. de aqua plu. ar.
vbi allegat istū tex. ad hoc. z pro eo dicit glo. ef-
se singularem in. l. latrone. C. quibus ad liberta-
tem proclamare non licet. vbi vult q̄ pro cōmuni
doctrina doctoꝝ est glo. ibi. Sed salua pace sua
dixerim ibi nō probatur hoc. nec glo. dixit ibi. ibi
enim dicitur q̄ propter insignem perfidiam ali-
quozum latronum potest princeps vel procurator
fisci mandare q̄ quicunq3 acceperit tales latro-
nes sit dominus eozum que glo. secundum Bal.
ibi alibi non reperitur quia bannitus captus de-
bet iudici presentari vt est tex. singularis secundū
eum in. l. si. C. de malefici. z mathe. et tamen pōt
fieri capientis vt est tex. z glo. mirabilis ibi scdm̄
eum z sic non bene illas allegauit dominus Lodo.
¶ Sed Archi. ix. q. iij. c. conquestus. dicit p̄ sue-
tudinem dari ordinariā iurisdictionē etiā priuate
psone. z allegat tex. istū z Hosti. z dicit se alibi nō

legisse ita expresse de priuata psona vt hic. alia nei iura loquunt in abbatibus vel alijs prelatis seu collegijs vel alijs aliqua tenentibus administrationem. Pondera bene qz oēs scribentes hic istū modum loquēdi qz alibi ita expresse non legimus dicunt fuisse dictum Jo. and. quia vt videtis per prius illud modum loquēdi tradidit Archidi. ibi ego adduco. l. cum pteoz. §. is quoqz. ff. de iudi. i. v. more pp vim impij. vbi probat qz per p̄suetudinē dari pōt potestas delegandi sicut p̄ p̄suetudinē concedit iurisdictionē et impium vt ibi v̄ casus s̄m Ange. ex quo dat limitatio ad. l. a iudice. C. de iudi. que dicit delegatum inferioris non delegare. nam et delegat⁹ inferioris poterit si hoc hēat p̄suetudo per illum tex. qui alibi non reperitur s̄m Ange. ibi tñ ille rex. decidit qz is pōt. qui alias habet iurisdictionē. et sic probat ibi qz potestas delegandi cōpetit de p̄suetudine ei qui al̄s h̄z iurisdictionem. et ex illo tex. potest recte argui ad illud quod. s̄. tenui p̄ opi. omnium. nihilominus ego sequor cōem opi. et adduco vnum quod posteris oibus videbit nouissimū et est mea inuentio. nam in d. l. cū pteoz. in. §. si. in. v. moribus probat. qz consuetudo introduxit qz mulier non sit iudex. ergo a p̄suetudine induci potest qz mulier sit iudex et habeat iurisdictionē. Et adduco in argu. l. captoriaz institutiones senatus probauit. ff. de here. insti. per quem rex. dicit ibi Ange. qz potest consuetudo seu statutum introducere qz institutio captoria valeat et teneat. et adduco. l. moribus la cedemōioz. ff. de vulg. et pup. vbi substitutio moribus introducta. ergo sequit qz moribus tolli potuit. et allego tex. in. l. more ciuitatis nostre. ff. de acqui. here. vbi p̄suetudine introduci pōt p̄suetudine quod ibi d̄r ex istis sequitur qz cum s̄m regulares dispōnem femine nō cōpetat iurisdictionē vt i. l. femine. ff. de reg. iur. et nota. in. c. dilecti. de arbit. sed in. d. l. cum pteoz. §. si. d̄r qz p̄suetudo introduxit qz mulier non habeat iurisdictionem. et sic non sit iudex. ergo a p̄suetudine potest cōsuetudo inducere qz mulier habeat iurisdictionem. ergo sequit necessario qz consuetudo confert iurisdictionē p̄sone priuate alias non habenti iurisdictionē. et sic ab initio seculi cōis opi. probat ibi. et iō dici posset illud qd̄ scriptum est a propheta oculos habēt et non videbunt. iō sup̄mo p̄ncipi sit gloria et impium. Adde etiam inq̄tum tangunt si mez et mixtum impium prescribantur longa pro certo materia est et vltra doc. sup̄i. relatos mix in moduz eam disputauit Bar. in qōne sua incipiente Apulus. et etiā sapienter de ea dixit in. l. i. C. de emaci. liber. sed Bar. in. l. i. ff. de dam. infect. dicit qz est triplex ciuitas quedā d̄r larga ciuitas sicut ē pro uincia et ista vtitur mero et mixto impio. et in ista non est opus querere de prescriptione quedā etiaz est larga ciuitas que p̄stituit ciuitatem d̄tazat. et ista de iure cōi h̄z iurisdictionē sed mez et mixtus impium nō h̄z vt in aucten. de defenso. ciui. §. ius iurandum. sed fallit hoc in ciuitate romana q̄ h̄z mez et mixtum impium. l. i. §. cum vrbē. ff. de offi. prefet. vrbis. Fallit etiā in ciuitatibus Lombardie quibus fuit concessum mez et mixtum imperium ex priuilegio vel ex p̄suetudine legitima vel forte vtuntur eo de facto et non de iure. Sed idē bart.

in. l. imperium. ff. de iuris. om. iu. dicit qz cōpetit impium priuilegio consuetudine vel prescriptione Et ex hac doctrina Bar. sequitur vnum quod ē prestanti viro dignum qz cum hodie quelibet ciuitas sit prouincia vt est glo. sing. in. l. si. C. de prescrip. lon. tempo. sequitur qz potestates illaz possunt exercere mez et mixtum imperium sicut prestides olim missi ad regendas prouincias exercebant merum et mixtum imperium. l. illicitas. §. qz vniuersas. ff. de offi. presi. Sed idem Bar. in. l. i. summa. §. deniqz. ff. de aqua plu. ar. dixit qz nulla ciuitas Italie prescripsit merum et mixtum imperium quia in istis incorporalibus requiritur quasi possessio sciente et patiente aduersario. sed iam ē longum tempus qz imperator non fuit in Italia. ergo loquitur tantum dubitatie per verbum forte. et sic videtur dicere contrarium eius quod voluit in dicta. l. imperium. et in dicta. l. i. ff. de dam. infect. Sed idem Barto. in. l. hostes. ff. de capti. dixit qz rex Francie Anglie et similes fatentur imperatorem esse dominum vniuersalem sed seipsos eximunt ab vniuersali dominio vel priuilegio vel prescriptione vel simili. Sed istud vt dixi non videtur bene dictum. quia sicut contra papam non prescribitur vt sit liberatus ab imperio suo eodē modo non prescribitur contra imperatores vt qz nō recognoscat eū in dominū. quia papatus et imperium regulariter equiperantur vt i aucten. quod oportet episcopos et subdit ibi Barto. tamen per verbum forte qz si quis diceret imperatorem non esse dominum et monarcam totius orbis esset hereticus. quia diceret contra determinationem ecclesie. et contra tex. sacri euangelij dum dixit Exiit edictum a Cesare Augusto vt describeretur vniuersus orbis et habetur luce. iij. c. et ita ēt recognouit Christus imperatorem vt dominum quia soluit tributuz et dixit que sunt cesaris reddite cesari et que sunt dei deo nihilominus oldra. cōsilio. lx. iij. multum bellissime disputat impatores non esse d̄m vniuersus orbis et qz non reperit expressum veteri vel nouo testamēto sed in suis legibus quib⁹ ita est standū vt testi testificanti ad cōmodū suū ego teneo impatorē esse d̄m vniuersi et quia nulla de hoc potest esse dubitatio iō nō indiget disputatione. Adde et qz cōis cōsuetudo ē qz mez et mixtū imperiū prescribi possit pro qua allego rationē icōuincibile illud qz est quesibile priuilegio est q̄sibile cōsuetudine hoc probat iste tex. formalit̄ inq̄tū egerat priuilegiū et cōsuetudines et. c. sup̄ qbusdā. §. preterea d̄ ver. sig. et. l. hoc iure §. ductus aque. ff. d̄ aqua quoti. et esti. et ideo dixit bar. post Ja. de are. in prima. cōsti. ff. in. §. si. qd̄ facultas legendi iura acquiritur priuilegio vt ibi eodē modo acquirit longissima prescriptione cui⁹ initij. non extat memoria s̄ mez et mixtū imperiuz cōcedi possunt priuilegio vt in. l. et qz. ff. de iuris. om. iudi. ergo acquirunt prescriptione quiniimo pl⁹ dico qz loca publica vt ē mare acquir̄ tēpore cuius initij nō extat memoria vt. l. vsum aq̄. et. l. diligēt C. de aq̄ductu. li. xi. et glo. in. l. sane. ff. de iniur. et multū sapient̄ ibi dixit bar. qz veneti ex lōga p̄suetudie dicūt se hēre iurisdictionē i mari suo. qz illō d̄cūz bar. d̄z itelligi d̄ p̄suetudie adeo lōga vt et⁹ initij non extat memoria et idem voluit Ange. in

19

l. fi. ff. de vsucap. vbi dixit qd ianueses et veneti ex longissima prescriptione prescripserunt mare qd e i gulfis eoz. ita et refert Jo. de plateis i. d. l. vsuz aque. et vide Bal. in. l. a procuratore. C. man. ubi refert qd quida baro vendidit certa predia i qbus habebat furchas et in eis vtebat mero imperio qd posito qd merum impium posset vendi tñ emptor nō poterit tollere illas furchas ad hoc allegat. d. l. sanc. ff. de iniuri. et ista menti cōmenda. Et temperat p̄dicta do. Abb. hic post do. Anto. dūmō ille qui prescribit mez impium alias habeat subiectos seu aliquā preeminentiā vt est capitulum et similia vt voluit do. Anto. arg. l. non est singulis. ff. de reg. iu. et hoc dicit vey do. Anto. nisi simul acquireret subditos et ea que sunt imperij vt no. Inno. in. c. dilectus. de capel. mona. et facit. c. dilecto. de sen. excō. li. vi. et est elegans limitatio ad illud qd supius dictum est qd h̄s p̄suetudo det iurisdictionē homini priuato nō tñ dat illi imperiū qd est bene notandū. ¶ Ex p̄dictis dicit hic Jo. an. post Hosti. qd p̄suetudo non pōt p̄cedere priuate p̄sone potestate excōicandi arg. eoz. que not. in. c. cū satis. cū. c. seq. de offi. archi. sed in prelato dicit esse secus vt in. c. dudū. de elec. c. cum ab ecclesia. de off. ordi. et qd voluit Jo. an. in. c. cōquerente. eo. ti. vbi dicit qd priuatus sacerdos nō potest per consuetudinē acquirere potestatem audiendi cōfessiones vel exercēdi ea que sunt cure sed Inno. in. c. olim. el. iij. de restitu. spol. dicit simplicem clericum qm̄ alias non habet potestatem excōicandi posse querere hoc ex p̄suetudine qz sicut ep̄s pōt hoc exp̄sse sibi p̄cedere ita et tacite p̄mittendo. et hanc opi. sequitur domi. Cardi. et ad hunc tex. r̄ndet qd hoc nō h̄bat p̄suetudo hic sed bene potuisset de p̄suetudine introduci. Sed do. Anto. t̄z qd si p̄scribens h̄s p̄lationē vel p̄eminentiā aut iurisdictionē vt caplm̄ et tunc pōt acgrere per p̄suetudinē secus si oīno est priuata persona. et ad hoc allegat d̄cisionē d̄noz de rota i loco allegato supius. do. Ab. credit hoc fuisse de mēte Inno. ex quo ad hoc assaut. d. c. cū ab ecclesia. de of. or. et c. i. de bis q̄ si. a ma. par. ca. do. Ab. sic distiguit qd aut q̄s vult q̄rere potestatem noīe suo et p̄lature seu administrationis et pōt h̄s de iure als nō posset arg. c. dilecto. de ap. et c. dudū. el. ij. de elec. et c. dilecti. de sen. exc. li. vi. Aut vult q̄rere noīe proprio et nō pōt. h̄s. n. h̄eat subiectos cū tñ pendeat a potestate clauū nō pōt hoc p̄petere noīe proprio ar. c. noua et c. of. de pe. et re. et c. ij. eo. ti. li. vi. et hoc est qd voluit hosti. et Jo. and. hic. et clarius voluit Jo. an. in. c. auaricie. de elec. li. vi. Et subdit Ab. hic. qd excōicatio est meri impij als. Inno. i. c. trāmissam. de elec. aliqñ tñ est mixti ipij cuz profertur qñqz ad ptis instantiā et ita residet. ¶ Adhibi aut v̄f qd vior sit opi. qd p̄ p̄suetudinē acgrit sacerdoti priuato potestas audiendi p̄fessiones et potestas exercendi ea q̄ sunt cure. et ad hoc adduco qd refert Archi. in. c. plectis. xxv. di. vbi refert hosti. alibi voluisse qd vbiqz q̄s h̄s curā populi. et pp̄ multitudinē non pōt eos audire qd pōt conuocare sacerdotē priuatū et sibi cōmittere vt illos audiat et multo forti⁹ si ep̄s dederit licentiā illi sacerdoti priuato vt audiat p̄fessiones alioz. et etiaz voluit qd proprius sacerdos pōt dare licentiā suo pro-

20

chiano vt petat absolutionem de peccatis suis ab alio sacerdote. et si dicat qd ille sacerdos nō d̄ esse priuatus sacerdos sed als d̄z habere curā aīaruz vt voluit glo. quā tot⁹ mund⁹ reputat sing. et seqtur in cle. i. de p̄uile. q̄ voluit qd proprius sacerdos pōt cōmittere sacerdoti als nō curato sacra cure sed prochianus habēs licentiā a suo sacerdote eligendi sibi p̄fessorem nō pōt eligere sibi sacerdotem priuatū sed d̄z h̄ere curā aīaz. et in hoc illa glo. est sing. et p̄grina qz ad eam apparebit respōsio ex infra dicēdis tunc arguo formalit̄ hoc mō illud est delegabile ex cōmissiōe vel priuilegio potest acquiri tēpore. c. sup quibusdā. §. p̄terea. de ver. sig. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aq̄ quoti. et est. sed sacerdoti priuato alias nō h̄nti curam p̄nt cōmitteri ea q̄ sunt cure per ep̄m et etiā p̄ inferiores ab ep̄o. ergo sequit̄ qd poterit acquiri tēpore illud qd est cure et iudicio meo est argumentū hoc incōuincibile. Et ad glo. d. cle. i. de p̄uile. potest dari responsio h̄is nerutim. et ex illa responsione dabit̄ obstaculum cōi opi. scribentū. nam papa nō h̄z iurisdictionē temporalē in terris imperij actu et exercitio sed bene illā h̄z in habitu et potētia vt no. et ibi dixi in. c. h̄s de suscepto. §. eo. et tñ iurisdictione illa tēporalis quam habet in habitu et potētia potest deduci ad actum et exercitium et p̄ p̄rogationem et per p̄suetudinē vt ibi plenissime dictum est. et sic quo ad temporalē iurisdictiones censet̄ priuatus homo quia alias nō habet iurisdictionem temporalē in terris impij. et bene facit dictum Inno. quod cōiter reputatur singulare in c. inquisitioni. de sen. excō. sed sacerdos h̄s sit priuatus et curam non habeat animarum hoc est ex eo quia non habet ecclesiam parochialem quod procedit in actu et exercitio sed in habitu et potētia bene videtur habere curam animarum. Recipit enim sacerdos cum ordinatur in sacerdotem potestatem ligandi et soluendi sed exercitium nō habet ex defectu subiectozum quia subiectos nō habet. ergo vbiqz aliquis subijcit se sacerdoti non habenti exercitium cure animaruz vigore habitus et potētie potest exercere curam quia habitus et potētia reducuntur ad actum et exercitium. et per consequens omnia iura allegata per glo. d. cle. i. de p̄uile. loquuntur in eo qui nullaz habet p̄orsus iurisdictionem videlz nec in habitu nec in actu. et ideo non esse admiratione dignū si sibi cōmitteri non possunt ea que sunt cure cū nec in habitu nec in actu curam habet. et facit in argumentum. l. repetita. C. de epi. et cler. et l. consulta diualia. C. de testa. secus erit in eo qui habet curam in habitu licet non habeat in exercitio. et adduco. l. i. ff. de iudic. et adduco elegantē doctrinā Hosti. in summa de pe. et re. §. cui p̄fitendum vbi aperto ore tenet d̄nū eius qd voluit glo. in. d. cle. i. de p̄uile. et opi. Hosti. scutus est do. et p̄sicutus meus Abb. in. d. cle. i. de p̄uile. in suis apostillis et cōit̄ ignoratur illud d̄m Hosti. tene menti qz ap̄d posteros mixt̄ i modū p̄memorabit̄. Et ex hoc infero ad multos ep̄os nullatenenses qui habitu habent ep̄atum et non actu et exercitio qd h̄s censeatur priuat⁹ tñ poterit ex tempore cuius non extat memoria i d̄nū acgrere mez et mixtū ipiū i aliena diocesi ratiōe potētie qz de facili potētia reducit̄

ad actum et in hac materia est nouissima consideratio et ex hoc sequitur quod priuatus sacerdos potest ex te pore acquirere curas sicut ex commissione. Et per hoc posset dari noua et singula concordia habere neruū ad litem et discordiam maioris nostrae dormitanda quod aut quis non habet alius impium aut curam in potentia et in exercitio et procedat vna opus. Aut habet potentia et non in exercitio et procedat propria opus. liberalissimus deus illuminans mentem nostram laudetur in secula. Querit hic do. Abb. utrum prelati inferioris episcopi possit prescribere mixtum impium cum territorio. Refert Archi. et Jo. an. sentire quod sic in c. cum episcopus. de offi. ordi. li. vi. Sed Hosti. hic quem sequitur Jo. and. dicit quod de iure cōi archidiaconus vel alius prelati excepto episcopo non potest dici habere territorium nec consuetudo potest cooperari quia in eadem ciuitate essent insolidum duo capita quod videtur quasi monstrum et remittit ad no. in. d. c. quanto. de offi. or. et in. c. qm. eo. ti. sunt tamen aliqui abbates hoc habentes ex privilegio pape qui solus potest cedere. Sed do. Anto. dicit hic quod solus si inferior vult querere territorium separatim ab episcopo qui faciat capitulum in eadem ciuitate seu diocesi non est possibile. Si autem vult querere sub episcopo ut episcopus habeat vniuersalem iurisdictionem saltem habitu. et iste prelati inferioris habeat sub eo in quo ad exercitium excludat episcopus. et hoc est possibile sicut contingit in exemptis que verba placent do. Abb. hic. Et si quispiam dixerit quem effectum operabitur ista reseruatō iurisdictionis que reseruat episcopo dicit magnū effectum operatur. Primo quod recognoscitur principaliter vnum caput in eadem diocesi. Secundo quod ratione eiusdem iurisdictionis vltis poterit episcopus exercere iurisdictionem data negligentia prelati inferioris ut in. c. irrefragabili. §. excessus. de offi. or. c. ceterum. §. de iudi. Item vacante vel mortuo illo prelato inferiori episcopus exercebit iurisdictionem ut in. d. §. excessus. et in. c. licet. §. eo. Idem poterit appellare ab isto inferiori ad ipsum episcopum arg. c. romana §. i. de app. li. vi. facit quod no. Inno. in. c. satis. de offi. archidi. et ita expediat illud primū questum do. Abb. hic. Adhibi autem vlt de iure dicendum quod debeamus attendere ad ipsam consuetudinem qualiter sit exercita quia aut accumulatiue. et tunc sit locus preuentioni. l. studentibus. C. de offi. presec. v. bis. Aut sint exercita per modum prioritatis et tunc per prius ad eam archidiaconus vel alius prescribens ut. d. c. irrefragabili. §. excessus. Si autem sint exercita priuatiue ita quod inferiori prescribenti dūtaxat ppetat. et tunc se non impedit episcopus. iste est casus elegans in. c. i. de offi. or. li. vi. poterit tamen episcopus cōvincere eum in negligentia ut in. d. c. irrefragabili. §. excessus. Capio nunc secundū in quo sic cludit do. Abb. Aut querit utrum dñs rōne seruitij dūtaxat habeat iurisdictionem ordinariā in mercenario seruiente sibi. et dicendum est quod non potest ex cā tamen potest eos leuiter castigare. vt. l. respiciendum. ff. de pe. glo. in. c. sicut alterius. vii. q. i. Et in dño respectu serui in quo possit eius castigare et etiā eum ponere in vincula non tamē potest in eum sentire nec iudicialiter cognoscere. C. de emē. seruo. l. vnica. insti. de his qui sunt sui vel alie. iuris. §. i. Idem de marito respectu vxoris vt non habeat

iurisdictionem ordinariā supra eam nec habeat eam in potestate sicut habet filium vt no. in. l. sigs vxorem. C. de condi. inser. potest tamē eam castigare sed tamē non potest verberare vt glo. voluit in. d. c. sicut. Sed Archi. ibi §. et scribentes in. c. que admodum. de iur. iur. dum tamē moderate verberet et non acriter. Nec ob. l. ex consensu. C. de repudijs. quia debet intelligi quā verberet sine cā vlt enozmiter. Sed an possit eam imaculare vel recludere in aliquo loco. vide tex. i. c. placuit. xxxii. q. ij. Idem dicit de patre respectu filij quia non habet iurisdictionem ordinariā supra eum potest tamen eum tradere iudici vt illum puniat fm suam voluntatē vt est tex. in. l. iij. C. de pa. potesta. et i. l. vnica. C. de emenda propin. fm domi. Abb. hic. Tu so adde quod iurisdictionis est potestas a iure publico introducta cū necessitate ius dicendi et equitatis statuēde a publica tñ psona ita dixit glo. elegans in aucten. de defenso. ciui. §. iusiurandum. et glo. i. l. i. ff. de iuris. om. iu. Adodo in tutor habeat aliquā potestatem supra pupillum et pfr supra filium et maritus supra vxorem et magister supra discipulum non tamen illam potestatem habet tanquā publica psona. et ista est rō formalis quare huiusmodi viri non habent iurisdictionem ordinariā supra eos quos habent in potestate. facit quod voluit Bar. in. l. i. ff. de iuris. om. iu. Adde etiam in quantum voluit do. Abb. quod habent leuem coercionem. l. preceptoris. ff. ad. l. acqui. et quod belissime scribitur apud sapientē percutit inquit filium virga et liberabis animā eius. Refert celeberrimus doctor Gregorius in dialogo scōrum sanctum Benedictum dignissimū abbatē quendam monachum virga percutiendo saluasse quē crebra monitione curare non potuit. et supremus princeps noster Iesus xps eiecit vendentes de templo flagello facto de funiculis. c. cū beatus. xlv. vi. Adathei. xxi. ca. Adarci. xi. ca. quod est bene notandū in magistrū sanetum magistrū grāmaticē qui cum verberasset quendam puerulū discipulum suum ex illa verberatione puer ille mortuus est qui ob hanc causam fuit decapitatus. Adue ita refert se vidisse Sal. in. l. itē queritur. §. idem iulianus. ff. loca. dicit tamen Ange. in. l. vnica. C. de emen. propin. quod attendi consuetudo quia mechanici et magistri primarum liaz dūtaxat vtunt isto more corrigendi et castigandi discipulos sed non doctores legum aut canonū sub quoz doctrina vt plurimū pueri non sunt. Adhibi autē accidit Ferrarie legenti iura canonica quidam scholaris satis discolor loquendo turbabat lectionem meā et cūz minis nolebat desistere inuitanti alios auditores vt leuarent sibi pannos ad vapulandū. promitto vobis quod ille effectus est prudens et pp timorem illuz destitit ab illis suis vociferatiōibus fuisse pro certo incepta consuetudo apud scholas canonū vapulandi discoloros. et ista mentis cōmenda. Aut quis utrum habens alius iurisdictionem possit eam exercere in casu eoz qui sunt de sua familia. et ista est qstio nostra in qua principalitē reperiunt quattuor opus. Prima est Hof. hic dicentis quod si familia iudicis agit in alios coram ipso iudice dño suo potest repelli per exceptiones. Sed si alij agunt in eos ipsi non possunt recusare dñm suum in iudicem. hanc

23

doctrinam dāpnat hic hosti. z Jo. cal. tñ goffre. habuit bonū intellectu circa hoc quia q̄do alij agunt nō pōt iudex a familia sua recusari qz ipse non est suspectus familie sue facit q̄ not. in. c. in sinuante d̄ offi. deleg. s3 quādo familia agit s̄ aliū tunc merito dñs est suspectus vt in. c. in sinuante de offi. deleg. c. accedens vt lite non p̄testa. secūda. opy. est in causa criminali non potest iudicare sed in causa civili vt delegatus iudicare pōt non aut vt ordinarius qz delegatus fungitur vice delegantis ideo p̄sumptio est q̄ faciat illud q̄ faceret delegans hanc opy. voluit glo. in. d. l. qui iurisdictioni z in. l. quim ēt. ff. de arbitris z plus dicit q̄ incivilibus pōt esse ordinarius vsqz ad p̄testationem. l. senatus. ff. de offi. p̄fisi. hanc opi. dampnat Jo. cal. z monec qz. d. l. qui iurisdictioni non distinguit inter causam civile z criminalē ¶ Itē sequitur q̄ vbi delegans non pōt recusari q̄ nec ipse delegatus posset recusari p̄tra. c. iudex de offi. del. li. vj. z. d. c. in sinuante. eo. ti. ¶ Tercia opi. fuit glo. in. s. tria. iij. q. vij. vt in causa civili posset esse ordinarius vsque ad. fi. vt in. d. l. qui etiā z etiam in causa criminali tñ vsque ad actum cōtestationis vt in. d. l. senatus. ff. de offi. p̄fisi. delegatus vero non potest esse nec in civili nec in criminali vt in. c. postremo de app. sed contra hanc opi. facit tex. in. d. l. qui iurisdictioni qui idistictē dicit q̄ nō pōt dicere ius nec sibi nec suis. ¶ Quarta est opi. Jo. cal. qui in hoc nullā facit differētiā inter ordinariū z delegatū nec in civili nec in criminali sed generaliter dicit q̄ nō pōt dicere ius sibi nec suis z sic nec ordinariū nec delegatus si recusetur z satis hoc sentit ista glo. z videt opi. verissima qz ex quo habet iurisdictionē pōt eam dicere si non recusetur ar. huius tex. z. c. postremo de app. do. anto. ampliat hanc opi. dicens quando i criminali non potest esse iudex si opponatur nec exigitur Recusatio quia Lex precludit ex exercitū vt. d. l. qui iurisdictioni z. l. lex cornelia. ff. d̄ iuris sed in causa civili pōt esse delegatus z ordinarius altero agente contra familiam vel contra filium si vero familia vel filius agit pōt in actione tēporali indistincte esse iudex vsqz ad actū p̄testationis litis vt actio per petuetur vt in. d. l. senat. si vero non recusetur pōt esse iudex vsque ad finē idem z fortius in accide perpetua z non solū pōt recusare dñs z pater imo z p̄sanguineus vsqz ad gradum in quo succedere pōt vt nō bar. in. d. l. q iurisdictioni de quo dicendū vt in. d. c. postremo d̄ app. debet ergo p̄siderari qualitas regionis nam in vno loco magis accenditur affectio inter p̄sanguineos quā in alio iudex tñ volens euictare suspicionem debet hoc committere vt. l. p̄tor. ff. de iur. o. iudi. z ita recitatis opinionib. regent h̄ do ab. ¶ Tu vero limita nisi isti q̄ iurisdictioni pre est esset iur. probate fidei z magne vite cōtra quē non esset aliqua p̄sumptio in iustitiam faciendū tunc pro certo posset qui iurisdictioni pre est dicere ius suis z ad hoc adduco sargumētū mirabile tex. in. c. ij. de operis no. nuc. Et adduco. c. in nra de procura. in. arg. tñ z glo. in. c. expedit. xij. q. i. z glo. l. l. ticio fundus. ff. de cōdi. z de mo. vbi p̄sumitur pro bono viro q̄ veritatē dixerit z elegatūtem tex. z q̄ ibi voluit ange. in. l. si a bone fidei. ff.

27

de res. vendi. ¶ Jura cum defferunt viro honesto vt voluit glo. sing. in. l. i. ff. de ripa munienda que dicit q̄ honesto viro remittitur onus cauēdi z gl. sing. in. l. semper. ff. de regu. iur. dicit q̄ bonus vir neminez decipit z adduco q̄ voluit hosti. in. c. si nē litibus de dolo z p̄tu. vbi dicit q̄ honest. vir non punitur in expensis licet habuerit in iustam causam litigandi qz p̄sumptio est q̄ aliquo iusto colore motus fuit ad litigandum z adduco sing. doctrinā do. anto. in. d. c. postremo vbi dicit q̄ lz ego possum recusare iudicem p̄sanguineus aduersarij mei vt ibi tñ si ille p̄sanguineus est honest. z sancte vite nō poterit recusari quia nō est p̄sumendū q̄ intuitu sanguinis declinaret atramite iusticie ita videt mibi dicendū in proposito tene mēti hanc limitationē qz apud posteros crit p̄memoranda ¶ Limita ho. hoc nisi in causis brevissimis in quib. non est verisimile aliquē trahi intuitu affectionis ad faciendū i iustitiā. l. senatus ff. de offi. p̄fisi. ar. l. lenia. ff. de accus. aūc. nisi breuiiores z q̄ ibi voluit bar. C. de sen. expericu. reci. ¶ Tercio fallit vsque ad lit. p̄test. vbi perpetuaf iurisdictioni vt. d. l. senatus. ¶ Et si quispiā oppoztet s̄ primaz limitationē de eo q̄ habet in. c. i. vt lite pen. vbi archiepiscopus cā in ariensis qui fuit beatus thomas vir marabilis sanctitatis de quo dicimur in legem da sua q̄ cum spūs cuiusdā fuisset raptus in celū vidit quandā sedē vacuā in medio apostolor. z fuit sibi dictū q̄ reseruabat magne sacerdoti anglico qui re vera fuit idē beatus thomas. ¶ Impetrauit enī rescriptū lite pedente sanctis iste z tñ rescriptū non tenuit vt in iustum ex quo tex. colligit ibi bal. q̄ subrepticia impetratio non t̄z etiā si sit sanctus ille qui cā impetrauit quia propter meritū vite non est recedendū aiur. dispositione ita videtur dicendū in proposito q̄ propter meritū vite non est recedendū atramite legis z per illam tex. coniuncta doctrina bal. videntur confondi omnia iura z omnia dicta doctorū allata superius Nam per nullū perfectionis gradum quis absoluit a p̄ceptis ecc. z legū z ideo humo mira predictus sanctimonia tenetur Seruare z obedire institutionibus eccle. z ip̄s legibus licet enim homo habeat perfectionē virtutū in hoc mundo tenetur obedire superiori Nam z sanctissimū dicebat ap̄plūs castigo corpus meū z in seruitutem redigone cum alijs predicauero ipse se reprobus efficiar. fuit enī ap̄plūs perfectissimū Nam z xp̄s b̄esus princeps n̄ docuit sanctissimos ap̄p̄los suos orari z ideo i oratione petere ne nos inducas in temptationem licet ergo sancti sanctissimus tñ subicitur institutionib. ecclesie z ip̄s legib. facit ad hoc glo. sing. z melior de corpore iur. in. cle. ad nostrā de hercti. Et si quis oppoztet de eo q̄ sacro scribitur euuangelio vbi spūs dñi tibi libertas ergo homo perfectus z sanctus in isto mōdo fructur libertate z per consequens non est sub obedientia legum qz ad hoc facile datur responsum non enim ita intelligitur illa auctoritas sed intelligitur quod est liber a seruitute peccati non aut est liber a seruitute qua viri sancti quācūque perfecti sunt astricti prelati ecclesie z secularib. principibus quia seruitus qua homo subicitur homini ad corp. pertinet non quo ad aīaz

q i

25
quia ad effectibus corporis non liberatur ut voluit glo. sing. in. d. cle. ad nostram et per consequens licet homo summa polleat sanctimonia nihilominus subicitur legi et sic dicta superiora videtur con fonsi nichilominus responderi potest fatendo quod sanctus et perfectus homo subicitur legi iuxta illud beati immaculati in via qui ambulant in lege domini nihilominus ubique ius fundat se super presumptione affectionis vel calumpnie videtur quod perfectio et honestas viri faciat cessare talem presumptionem Nam si presumit quod dominus non administrabit ius adversus suos tamen cessabit illa presumptio propter honestatem et sanctimoniam iudicis ideo presumitur quod administrabit ius ita est dicendum in dictis superioribus. Nec ob. d. c. i. quia impetratio de qua ibi erat evidens iniusta et presumptio sanctitatis impetrantis non poterat tollere eundem etiam rei ut i. c. evidencia de accusa. q. i. incertis et non certis locis est preiudicium. l. q. i. c. i. ff. de ver. ob. l. si certis annis. C. de pac. et sic nec tex. d. c. i. nec doctrina do. bal. obstat dictis superioribus et ista non tradas oblivioni. Limita etiam nisi illi qui conveniant coram tali iudice paciatur eum ius dicere quod tunc poterit dicere ius suis istud probatur in. l. qui iurisdictioni si recre intelligat. Fal lit etiam si est delegatus ex eo quod potest recusari per partem ut suspectus si displicet sic intelligitur lex et in priuatis. ff. de iudicis. Limita etiam nisi liberi aut liberti seu familiares inter se contendant quod tunc paritas affectionis tollit omnes simulas suspicionem. l. non solum. s. d. vno. ff. de retu. nup. et vnum menti commendat quod ubi tales ita conveniunt poterit iudex non admittere querulantes et dicere vade ad alium iudicem tex. est multum elegans in. d. l. lex cornelia in prin. ff. de in iur. ita ang. in. d. l. qui iurisdictioni. ff. iur. o. iudi. Limita et nisi quis notorie offendisset familiam eius preiudicet iurisdictioni quod tunc tamen iudex potest dicere ius pro famulo suo quod notorietas criminis omnes abstergit labem affectionis. Ita disputando de terminavit doctor supremus i. a. de are. inquadam sua quod qua formaliter refert et sequitur Ly. de pistozio in. l. i. C. nequis in sua causa et ibi sequitur bar. quod etiam idem voluit in. l. si quis forte in. s. i. ff. de penis tu intellige dictum eorum procedere quando delictum esset notorium et pena esset aius expressa tunc enim iudex non posset ledere criminis quod delictum suum eum punit. l. impator in ver. ipse te pene subdisti. ff. de iure fisci. et quod habetur in. l. cum probatio. ff. de proba. Sed ubique delectum esset notorium et pena veniret imponenda arbitrio iudicis tunc non posset ius dicere quod presumptio esset quod gravaret delinquentem in arbitrandum penam ita pulcre voluit boffi. que refert et sequitur bal. in. l. aptissimi. C. de indi. tene menti predicta. Sed ego ultra omnes alios pondero. d. l. qui iurisdictioni ubi equipat ista dicere ius sibi filijs uxori et similibus tunc ego arguo sic iudicium stare debet ex tribus indice res et actore ut in. c. forus de ver. sig. pro quo vide dicta que ego posui in hca. s. de iudi. s. eo casu quo diceret ius sibi iudicium careret in substantialibus ex quo sequitur quod non potest esse nec ordinarius nec delegatus iudex sibi et per consequens nec suis numeratis in. d. l. qui iurisdictioni et eo fortius est

26
quia est valde iniquus quod quis sit iudex in sua causa ut est casus in. l. i. C. nequis in sua causa quem tex. so leo allegare contra bar. et sequaces in. d. l. i. in quantum dicunt quod ille qui non recognoscit superiorem potest esse iudex in sua causa quia illud accedit ad magnam iniquitatem et est iniquitas notoria ergo non tenebit iudicium ar. c. inter ceteras de re. iudi. et ista ut noua non tradas oblivioni. Quo ad tertium de potestate prelatorum inferiorum ab episcopo tractat hic doctores sed non plene secundum do. ab. s. ipse dicit se tractasse plene in repe. c. si quis contra clericum. s. eo. sed in lectura hanc materiam non posuit ideo ut melius accommodata hic ponit et primo pondera hunc tex. dicentem recurrendum esse ad episcopum de excessibus clericorum utrum sic idem sit si actio civilis vel criminalis movenda sit contra clericum ecclesie collegiate vel contra monachum alicuius monasterii non exempti audebat adiri prepositus seu plebanus vel abbas et adducit glo. in. c. quanto de offi. ordi. referentem huguc. tenuisse quod si agatur in figura iudicij solus episcopus debet cognoscere de causa clerici secus si agatur contra regulam claustralem et loquitur de monachis alt. xi. q. i. c. de persona. C. de patria po. l. ii. C. de emenda. propinquo. l. i. sed glo. in. c. euz ab ecclesiis. e. ti. tenet prelatum ecclesie collegiate habere iurisdictionem cognoscendi quod est ordinarius iudex s. subsit episcopo autem de deffenso. civi. s. ij. l. si. C. de iur. o. iudi. autem decernim. C. de iudi. c. cum in ecclesiis de maio. et obe. c. sicut de simo. in quibus iuribus patet abbatem seu priorem posse monachum excommunicare. Ita videtur tenere lauren. vinc. tacre. goffre. et glo. in. d. c. de persona et in. c. experientia. xi. q. i. aliter tamen videtur sententia glo. xvij. q. ij. c. i. co que dicit quod si ordinario iure agitur contra monachum est coram episcopo agendum secus si non in forma iudicij. c. reprehensibilis de app. sed Inno. in. d. c. quanto distinguit in hijs que spectant ad regulam abbas precedit episcopum quod in illis monachus magis tenet obedire abbati quam episcopo idem voluit glo. in. c. qui resistet. xi. q. ii. et in. c. qui contra viij. di. cle. si. de penis que voluit quod secundum regulam superiori approbatam punietur quod si secundum illam est reiiciendus reiiciet eum quod cum superior confirmavit regulam videtur abbati dedisse potestatem faciendi ea que continentur in regula. Si vero accusatur in iudicio procedetur tunc sub episcopo quod minor episcopo non cognoscit de causis criminalibus. xvij. q. ij. c. monasteria. Si vero agit civiliter tunc questio non procedit in monacho secundum eos cum monachus nihil habeat. c. nolo et c. non dicatis. xi. q. i. s. si abbas haberet clericos seculares sub se vel etiam monachos sub se malis monasterijs a suo monasterio diuisos tunc poterit causas eorum civiles audire cum sit eorum ordinarius et hoc si actor vult apud abbatem quoniam de ponere non enim cogitur quis eos sub abbate venire imo. potest ipsos venire sub episcopo et alijs ordinarijs nec poterunt excipere de foro v. s. quod primo sub abbate sint conveniendi sicut in alijs qui conveniuntur ab universitatibus ut not. Inno. in. d. c. qui ab ecclesiarum facit. l. si. C. de iur. o. iudi. et idem quod dictus est de abbatibus tenet in plebanis et alijs prelatiis aliarum ecclesiarum collegiarum in. d. c. quanto. refert tamen quosdam tenere abbatem posse punire et cor

27

rigere monachum suum etiam in figura Iudicij dummodo non agat ad depositionem ordinis et moventur per. c. nullam. xvij. q. ij. vbi text. dicit tota dispo non spectat ad abbatem. Ad idem facit. c. abbates ea causa. r. q. vbi abbas habet plenariam potestatem in monachos. Item quia de iur. communi prelati preficiunt per ecclesiasticum vt. d. c. si ab ecclesiasticis sed collectarius dicit verius esse et tucius sentire cum opi. Inno. q. infimj iudices non possunt cognoscere nisi in paruis et in duobus aureis punire. l. si. C. de pedaneis iudicibus. ij. q. vj. c. aterior et remittit ad plene not. inspe. d. iurisdictione. o. iudi. qua questione quo ad monachos tetigit solemniter Doc. io. de ligna. in cle. ne in agro de sta. regu. vbi formauit tale themavz monachus infra septa monasterij. commisit homicidium et extra septa monasterij commisit adulterium modo suus abbas hita in formatione vult inquirere contra euz de dictis criminibus et processum suum facere h euz de inde procedere ad canonicam punitionem per sententiam iuxta nocentias vel innocentias ipsius monachi ex alia parte venit episcopus in cuius diocesi situm est monasterij volens idem facere et procedere asserens predicta pertinere ad se et non ad abbatem sed abbas contrarium asserit dicens ad se vt ad abbatem non ad episcopum pertinere queritur quid iuris et late prosequitur hac questione sed concludit spectare ad abbatem et allegat. c. ad materiam de appella. r. c. ea que de sta. mo. vbi dicitur qd visitatores generales capli suos monachos delinquentes per abbatem corrigi faciunt et eisdes in iungi penitentias salutarem iuxta regulam beati benedicti et applica statuta. c. reprehensibilis de app. xxij. q. ij. c. corripiantur c. cum ab ecclesiasticis r. c. quanto r. c. pe. de offi. ordi. et quod not. archidi. in. c. cum aiaz de qsti. li. vj. et in. c. vnico de maior. r. obe. li. vj. vbi dicit qd isti prelati inferiores habent iurisdictionem ordinariam ideo possunt ex comicare idem probat io. delignap casus speciales p quos expresse patet abbates posse punire suos monachos. c. sicut ex litteraz d homicidio vbi prior cognoscit contra fratres cartusienes d homicidio fo. allat. c. moniales de pur. ca. vbi moniales in suo monasterio delinquentes corrigunt. Tercio allat. c. significasti el. ij. d homicidio vbi abbas d suo canonico regulari inquisito de homicidio per eum commisso querit apapa concilium salutare non enim secundum eum posset significare pape nisi Diligenter inquisisset de eo saltez cu eodem canonico qui prius est in qui rendus. c. i primis. ij. q. i. Quarto inducit. c. suspectum de homici. vbi abbas sancti benedicti inquit de duobus suis monachis qui commiserat homicidia illoz duoz latronu et erant monachi illi in magna culpa vbi mandat papa qd abbas eos puniat Nam si ad episcopum spectaret punitione et penitentia papa potius remisisset eos ad episcopum et non ad abbatem ar. c. ad audientiam dedeci et sic videtur qd abbas possit inquirere contra monachum ex quo punit inquit de homicidio qd inter grauiora et horribilioza numerat. c. quesitum de te po. ordi. c. inquisitio ius de accusa. c. miroz. l. di. Item monachi debent corrigi per abbates fm. regulam sancti benedicti et secundum applica. statuta vt

29

hinc in. e. ea quo de sta. regula. et secundum regulam allegat et quia in regula abbatis dignissimi benedicti cauetur de penitentia in iungenda pro grauioribus culpis in rub. qualis debeat esse abbas et xxj. c. de causis monachoz vbi amouet decanos et xxij. cap. de excommunicatione culpaz et xxv. cap. de grauioribus culpis et xxxvj. cap. de hijs qui se plus emendare voluerunt vbi ponit expulsionem a monasterio et de punitione que fit in corrigibili habetur in. c. cum non ab homine de iudicis et de hijs et similibus et de regula beati benedicti fecit mentionem hosti. in. c. si. de figu. et inducit et io. de ligna. cle. i. si qui vero de priuill. vbi prelati regularis punit inferiorem de grauioribus culpis et de criminibus sapientibus furtum vel rapinam que de maioribus et grauioribus sunt vt hinc in. c. cum non ab homine de iudi. xv. di. si. nunc aut ergo abbas punit non solum minora crimina sed et maiora secundum regulam sed cum deficiat regula que pena non habet pro homicidio et de multis alijs de quibus non facit mentionem expresse habet eos punire secundum canonicam et applica statuta vt. d. c. ea que de sta. mo. et sic potest abbas imponere suis monachis pro criminibus penas iuris a predictis excipit vnus casus in quo non puniret abbas vbi cum criminaliter agitur contra monachum de crimine degradationis pena requirente qz tunc coram abbate non ageretur sed coram episcopo euz inferior episcopo degradare non possit siue d gradatio sit vbalis siue realis de quo in. c. de gradatio de penis in. vj. r. c. transmissa d elec. de quo refert se dixisse do. abbas in. c. at si clerici de iudicis. et istud probat hoc modo qui non potest cognoscere non potest iudicare nullis enim regulariter cognoscere potest ex quo iudicare non potest. c. cum super de causa poss. et proprie. l. de qua re. ff. de iudi. sed qd detali causa criminali non possit iudicare in ferioz episcopo inducit io. de ligna. not. per Inno. et hosti. in. c. transmissa de elec. r. c. quanto de offi. ordi. et hoc modo debet intelligi c. nulla r. c. abbates. xvij. q. ij. Expredictis concludit qd abbas debet cognoscere de crimine sui monachi cum per euz proceditur inquirendo vel denunciando quod intelligit vix esse nisi esset talis casus in quo fieret degradatio etiam si ageretur per viam inquisitionis vt e heresis. c. ad abolendam de hereticis quo casu pertinebit ad episcopum qualitercumque agatur et si sit exemptus vt d. c. ad abolendam Idem credit in falsario lraz pape et in alijs casibus requirentibus de gradationem qualitercumque agatur vt ad solum episcopum spectet cognitio. Si vero agatur contra monachum claustralem de pecunia vel alio tractu cuius vel aliqua querimonia non habet locum questio coram quo agi debeat cum monachus simpliciter non possit conueniri ex quo non habet proprium c. nolo r. c. non dicatis. xxij. q. i. imputet ergo sibi qui cum eo contraxit et putat hoc fore vix io. de ligna. et si inter venit iuramentum in contractu iuramento cum monacho quia monachus non potest iurare sine licentia abbatis vt in. c. i. de iura calump. et in regula beati benedicti que suadet monacho vt non iuret et in rub. que sunt infra ope. nec etiam monachus habet iurisdictionem proprie voluntatis c. si religiosus de elec. li. vj. c. ij. de testa. li. vj. et

per consequens h̄z pro non iurato. x. di. c. videt. l. non dubium. C. de legibus. Nec ob. c. cū. c. laicus de fo. 2pe. li. vj. vbi h̄z q̄ ratione iuramenti queniendus est iurans corā iudice ecclesiastico q̄ cū abbas sit suus iudex ecclesiasticus q̄ exōicare eū p̄t. c. cum in ecclesijs de maio. z obedi. z per cōsequens poterit abbas de tali cā cognoscere si autem monachus excommunicatus de facto ratiōe talis tractus queniens corā abbate allat no. f. d. c. q̄to z i. c. exp̄te de accus. z hoc putat vera q̄ non possit agi p̄tra monachū claustralem nisi sit in studio cū abbatis licentia quia tūc potest agere z defendere se z facere omnia siue quib⁹ in studio esse non potest vt nor. in. d. c. exp̄te z in. c. vt periculosa ne cleri. vel mona. li. vj. z p̄t vsqz ad probabilem s̄nias obligare monasteriū suū sup mutuo vt not. in. d. c. nō dicatis z in. d. c. vt periculosa p̄ archid. z tunc si agatur p̄tra monachū quia potest agere z defendere se vt dictū est conuenietur corā abbate secūdū eum per iura prefata si vero queniatur monasteriū in casu in quo p̄t monasterium obligare tunc agatur corā episcopo cū habeat abbas defendere monasteriū vt in. c. edoceri de rescriptis qz nō p̄t esse abbas pars z iudex vt. iij. q. iij. nullus si autē monachus prior vel ad ministrator queniatur ratione sui b̄ficij super tractu aliquo cū eo inuito qz agere z defendere potest nō mine sui beneficij. c. cum deputati de iudi. c. olim cū si. de resti. spo. credit io. de ligna. q̄ conueniri d̄z corā abbate per glo. d. c. quanto cum generaliter de monacho p̄bente loquatur z als nullus melius p̄bit quā dictus administrator z predicta omnia de correctione criūz facienda per abbatē z cū uentione corā eo facienda in ciuilibus q̄oibus dicit vera esse etiā si monachus p̄traxit vel resideat in alia diocesi que vbi est situm monasteriū qz monachus vbiunqz fuerit semper est iurisdictione abbatis quez vice dei supra caput suū posuit. c. si religiosus de ellec. li. vj. z monachus fictione iur. se per est in suo claustro vt not. Inno. z ab. in. c. cum illoz de sen. exco. archi. in. c. vt periculosa ne clerici vel mona. li. vj. probat in. d. c. cum illoz vbi si duo monachi diuersoz monasterioz se adinuicem per cufferint pertinet ad vtrunqz abbates absolutio z ita datur iurisdictione extra claustrum qz non potest fieri q̄ ambo monachi essent in proprijs monasterijs probatur etiam in. c. eanonicatus de sen. exco. vbi prior hospitalium absoluit fratres suos qui nullum h̄nt claustrū z ita extra claustrum vbi que iurisdictiones habet abbas p̄tra suos monachos dicit tamē q̄ si locus in quo monachus residet z p̄traxit est remot⁹ ab abbate z nō p̄t q̄modo per actorem adiri q̄ poterit queni corā episcopo Nec ob. excepto q̄ primo sit queniendus corā abbate quod sic probo nā monialis prop̄ absentia abbatissime que mortua ē agit nomine proprio restitutorio iudicio. c. cum dilecta de f̄ptis in finē quod nō faceret si abbatissa vneret sed ageret abbatissa vt not. in. c. pariochanos de sen. exco. facit q̄ not. glo. in. c. nolo z. c. nō dicatis. xij. q. i. que dicit monachū non posse agere de iniuria sibi illata si abbas est abs̄s nec reliquit procuratorē ergo ita z i casu nostro prop̄ absentia abbatē conuenietur monachus coram ep̄o. ¶ Item

30
filiusfa. agit z defendit se patre absente vt in. l. si longius. ff. de iudi. z not. in. d. c. dilecta de rescriptis. ¶ Item q̄moditas mutat alicuius sepulture. c. qui de sepul. li. vj. z etiā religiose dat electionem sepulture cum ad monasterium q̄mode potari non potest licet non habeat velle aut. nolle. c. si religiosus de sepul. z ideo dicit io. de ligna. q̄ si predictus monachus distat ab abbate vt dictū est habebit actor electionē monachū ipsum queni corā abbate suo vel corā episcopo z sic fm. eum d̄z intelligi z saluari opi. Inno. hosti. z abbatē in loco allato superius sed propter negligentia abbatē cum de ea apparuit iurisdictione spectabit ad episcopū vt. d. c. quāto z. c. grauem de offi. or. z not. per archi. in. c. vno. de maio. z obe. li. vj. z ideoz dicit esse vbi notoria sunt crimina qz cū statim abbas non corrigit potest episcopus corrigere. c. romana. §. notoria de censu. li. vj. potest Aserito dicit negligens Quod procedit in Notorio actus p̄manētis. c. cū tu de vsur. c. supe. eo de cobra clerici z muli. secus in notorio actus transseuntis item vbi appellatur ad eū. c. romana. §. i. de appli. li. vj. z ad. c. i. de priuile. eo. li. q̄ videt obitare in eo q̄ inuit q̄ etiā exempti delinquentes extra locū exemptum vel p̄trahentes possunt queni corā ep̄o loci respōdet io. de ligna q̄ loquitur quādo prelati in feriores sunt negligentes vel in notorijs vel vbi agit de accusando vel in casu in quo debent degradari vt dictum est als essent omnia superiora iura correpta per illud. c. i. vel fm. eū loquitur quando ratione exemptionis non defendentur quin puniantur per ordinariam si delinquant vel p̄trahant extra domiciliū sed non negat quin possit defendere per anteriora iura que papa renocare non intendit ar. c. ecclia de elec̄s do. ab. putat melius posse dici ad illud. c. i. q̄ loquatur de hijs exemptis qui sunt in mediate sub ordinario loci vt p̄ in prin. illius tex. ibi suā in ipsis iurisdictionem prout ius exigit exerceri z sic loquitur de principalibus personis prelati ecclesiarum exemptaz qui cessante exemptione queniuntur ratione delicti cōtractus vel alia ratione corā ordinario loci. xvj. q. i. c. abbates. xi. q. i. c. de persona cum si non aut loquit de monachis qui etiā omni lege cessante discuti z puniri possunt per suū abbatem nec priuilegiū eis debet esse dāpnosum. c. in hijs de priuileg. z ita quēuit reuerēdus do. ab. hic. ¶ Et idē do. ab. reppctens. c. si quis cōtra clericū. s̄. eo. eodē modo transiit vt hic fecit mofmeri recitatoris est pro certo admiratione dignū q̄ ita captiuauerit ingeniū suū rātus doctor vt nihil noui attulerit etate nostra cura hunc passū quod pro certo alienum est amoribus z doctrina sua ego aut occupatus multis in transcurso duaz lectionūz dictum vix conceditur mihi ocūz respirandi nichilominus aliquid afferam vt sup̄m⁹ deus gratiose dederit z videt in q̄ correctio monachi in distincte spectet ad solūm abbatē z non ad ep̄m z adduco casum sing. z nouū ad hoc in. c. nulla. xvij. q. ij. in ver. ad quē tota p̄tās pertinet vbi probatur quod tota iurisdictione spectat ad abbatē z per consequens non spectat ad episcopū qz generatio vnus est corruptio alteri⁹ z inclusio vini est exclusio alterius. v. di. c. qualis. c.

nonne de presump. l. Maritus. C. de proena. z capis ibi potas pro iurisdictione Et adduco illud quod sacro scriptum est euangelio nam z ego sum in potestate constitutus. i. iurisdictione vt allegauit oldra. lodensis consi. xxxij. z voluit Glo. in. l. i. ff. de iurisdictione. o. in. que dicit quod iurisdictione est potestas vt ibi ergo sequitur q regularit iurisdictione quo ad monachum pertinet ad abbatem z non ad episcopum regulariter nisi i casibus expressis iuxta illud non illi impiu pellagi. Secundo arguo sic abbas est maior episcopo quo ad suu monachu assumptu istud proba deus maior est omni episcopo iuxta illud nos aut populus eius z oues pascue eius sed abbas ht vices dei supmi supra monachos suos vt i. c. si religiosus de elec. li. vi. ergo fungitur vice dei z per consequens vt deus poterit abbas corrigere suos monachos ex cluso episcopo quia subrogatum sapit naturam eius in cuius locu subrogatur. c. precipim. lxxx. li. di. c. ecclesia vt lite penden. l. si eu. §. q. iniuria ff. si quis caue. Tercio facit i omni administrati one prelatus in mediato lz inferiorz prefertur maiori prelato mediato habetur in. l. sancim. C. de sacro sanc. eccle. z not. in. c. cum deputati. §. ti. i. z ele. abbates de rescriptis sed claz est q abbas est prelatus immediatus quo ad suos monachos sed episcopus e mediatus prelatus ergo sequitur qd quo ad monachos plus intris habet abbas q episcopus z plus mihi de iure videt dicendu q poto q monachus fecerit delictu degradatione dig. z abbas no possit imponere pena degradationis vt dictum est nihilominus poterit cognoscere de delicto degradatione digno z pronuclabit monachu degradatione dig. z episcopus postea illum degradabit per. d. c. degradatio de penis in. vj. Et adduco simile quod voluit glo. ij. q. vj. viduus q lz pelium prouiciale no possit de ponet episcopum nihilominus poterit pronuclare epm deponendu sile et dicim inside q lz no possit de portat aliqz tu poterit pronuclat aliqz deportadu. l. i. §. de portatos. ff. del. iij. ita dicamus in abbate vt licet no possit degradare monachu exigentibus de meritis tu poterit pronuclare illum degradandum Quarto facit. c. ad nfas de app. l. v. subditoru vbi monachus dicit esse subditus abbatis ergo intelligitur subditus ratione iurisdictionis per id quod not. in. c. si. f. eo. Quinto mouet ex. l. agruentius. C. de pa. po. vbi est casus multu sin. q co gruentius ca deciditur intra domu si que prouer sic oriunt inter ptes z filiu per quem tex. fundata sunt statuta italie quib cauef q cause mote in q iunctos ppromicti debeant inter consanguineos z affines de quo tex. facit festum ibi bal. qui ides voluit in. l. qui se pfit. C. vñ liber. z in. l. semel mora. ff. so. ma. z. lo. ro. q. scilio. lxxx. z quod ipse etias voluit in. d. l. semel mora eode modo debemus dicere q fauore religionis melius sit causa monaci quecunque sit illa ventillari z discuti cora ipso abbate q in tribunali episcopi z q. d. abbas respondet ad. d. c. i. de priuile. q non loqrur in monachis sed in prelatis monachoz Tu pondera q reuera ille tex. in princ. loquitur in exemptis ex priuilegio apostolico z tu vult q ratione contractus vel rei possint pueniri cora ordinarijs loco sed

restringet illud tex. ad platos dicitur. e p ioue colorata responsio z possit suaderi hoc modo actus actioz sunt impaciete bene disposito vt dixit phi losophus in secundo de anima sed ille tex. loquit in re sita in loco subiecto ordinarijs spectanti ad ipsum qui conuenitur licet istud no pot cadere in monachis eo quia nihil habet vt in. d. c. nolo z in. d. c. non dicatis ergo illa verba non possunt cadere in monachis. Item ille tex. loquitur de contractu inito per exemptu in loco subiecto iudicet ordinario eode modo istud non cadit in monachum qz non bz velle nec nolle. c. si religiosus de elec. li. vj. ergo necesse est vt dicam q cum verba illi c. non adaptentur monachis ergo non adaptabitur eius dispositio vt in. l. inij. §. rociens vbi per bar. ff. d. damp. infec. z in. l. ita aut. vbi et per. bar. ff. adm. tuto. c. indemnitatibus. §. sed. cuz eas de elec. li. vj. ergo intellectus do. ab. vñ verissim ad illum tex. sed pro certo male loquit qz posito q illa verba ratione factus vel ratione rei non adaptentur monachis tu adaptantur monachis illa verba ratione delicti ex quo sequitur q ad eum casum adaptatur dispo legis ad que adaptat vba legis vt dictum est z quia vnum determinans sequens plura determinabilia diuersa illa determinat secundu naturam eoz ita probatur in. c. olim ex literis z in. c. ab excomunicato de rescriptis z in. c. cum dilectus de consue. z per consequens de terminat prelatus z monachos. Item confunditur responsio do. ab. per. d. c. i. §. in eos vbi tex. expresse loquitur de monachis per que tex. datur preceptu lumen ad principiu illius. c. vt et loquatur de monachis z ideo tenenda est solutio io. de ligna. vt dicamus q quando abbates eorum sunt negligentes posunt epi cognoscere de causis monachorum vt dicimus in simili quando prelatus in mediatus est negligens agere pro reb sue prelature qz tunc prelatus mediatus qui dicitur ei supior poterit agere pro mebro sibi subiecto vt no. in. cle. abbates de ptiis. ita e dicendu in proposito vt cum abbas est negligens poterit agi cora episcopo z ista non tradas oblivioni Sed quas formam sequetur abbas vel suus commissarius inquirens contra suum monachum de crimine sequetur ne formam iur. de quo habetur in. c. qualiter. §. debet de accu. vel procedet secundum statuta regularia vel procedet simpliciter z de plano sine strepitu z figura iudicij secundum formam que traditur in. d. c. qualiter. §. debet nec vocabitur ad videndum iurare testes quia est de ordine iudiciario nec admittitur appellatio. c. ad nostram. c. reprehensibilis. c. cuz speciali. §. si. de ap. nec alia iur. sollempnitas obseruatur sed proceditur secundum obseruantias regulares z diuersas obseruancias religiosorum de quo per io. mo. z alios. in. c. i. de reli. domi. li. vj. quam ergo formam de istis sequetur abbas io. de ligna. in loco prellato dicit quod potest sequi primam formam per. c. ea que de statu. regu. sed tutius est procedere secundum secundam formam quia si iuxta primam formam procederet deberet dicto monacho prouidef de expensis aduocatorum z de alijs sumptibus cum non habeat proprium. c. ex parte de accusa. z quia ipso ingressu se z sua dicauit monasterio vt

37
in aucten. ingressi. z aucten. si qua mulier. C. de sa-
crofanc. eccle. xix. q. vltima. c. si qua. z. c. in presen-
tia. de probatio. z nisi faciat expensas sibi priua-
ret eum defensione sua que excomunicato z etiaz
demoni si esset in iudicio non debet denegari. c.
cum inter. de exceptio. xi. q. iij. eorum. ideo tutius
est secundum eum vt procedat secundum secundam
Et si secundum illam procedet non ministrabit si
bi expensas quia nec eas facturus est nec admit-
tetur ad eas vt dicto. c. reprehensibilis z dicto. c.
cum speciali. Item dicit q prima via electa p
abbatem potest redire ad secundam procedendo
secundum regularia instituta quia proprie inter
abbatem z monachos esse non potest. l. lis nul-
la. ff. de iudicij. c. vno. de iudico. z qualitercuqz
abbas de salute sui monaci qrit ille debet humili-
ter obedire vt dicto. c. reprehensibilis. Nam siue
petendo siue cognoscendo hoc solum bene agitur
vt vita hominum corrigatur. xxij. q. v. prodesse.
z vna actione suspensa transitur ad aliam. c. pa-
storalis. de causa possessio. z proprie. c. significau-
runt. de testi. z nota. hoc in Speculo de inquisi-
tione. §. fina. versic. item pone. z versic. nunquid.
Nec obstat. c. i. de postulat. prela. libro. vi. z. c. vt
qui duas. z. c. ab eo. de electio. eodem libro. vbi
vna via electa non potest rediri ad aliam cu dam-
no alterius. Hic vero sine damno monachi fit qz
facilius procedetur per secundam quam per pri-
mam vt supra probatum est. Hoc in effectum vo-
luit Joannes de ligna. qui non tangit de alijs pre-
latis inferioribus vt de preposito plebano z simi-
libus secundum dominum Abbatem. Sed In-
nocen. Hostien. z Joan. and. in. c. ad hec. de offi-
archidiacon. concludunt tales prelatos z dominos
vntaxat habere iurisdictionem non grauem. Et
appellant grauem iurisdictionem vt est depositio
clericorum etiam in minoribus allegant notata
in. c. transmissam. de electio. xv. q. vij. e. episco-
pus. Idem de suspensione perpetua vel multum
diuturna. Idem de ymone. c. sicut vnire. de exces-
sibus prelato. facit clemen. ne in agro. de stat. mo-
nacho. Idem in suspensione. c. ij. de eo qui furti-
ue ordines suscepit. Idem de auctoritate interpo-
nenda alienationem rei ecclesiastice. xij. q. ij. c. si
cut exceptione z qualiter omnia que expediunt
prelati sine capitulo. c. nouit. z. c. quanto. de his
que fiunt a prelati. Item iurisdictione in mona-
sterio. c. finali de offi. archidiacono. Item cau-
sa matrimonialis. c. accedentibus. de excessi. pre-
la. Item datio dimissoriarum. c. significasti. de
offi. archidiacono. Item causa criminalis gra-
uis. c. querelam. de procura. Item tres oia q sunt epi-
scopalis ordinis. de quibus in. c. quod sicut. z in
c. transmissum. de electio. lxxvij. distinctione. c.
quauis. Item dicunt quod talis iurisdictione
non extenditur ad notabiles personas nisi vt epi-
scopo nuncient vnde sola habet ad parrochiales
ecclesias z quo ad minores titulos iurisdictione
nem archidiaconus. Item tales prelati inferi-
ores possunt propter non residentiam priuare cle-
ricos titulis suis nec propter aliam causam vt di-
spantit Jacobus bononiensis vt refert Joannes
and. in. c. finali. de offi. archidiacono. Hoc etiam
sequitur hic dominus Antonius z plus q vbi a-

39
gitur in figura iudicij nisi aliud det consuetu-
do isti prelati inferiores non habent iurisdictione-
nem. c. cum ex inuncto. de heretic. c. de persona.
xi. q. i. z fuit opinio Jacobi bononiensis vt refert
Joannes and. in dicto. c. finali. z cum hoc tran-
seunt doctores dicit tamen dominus Antonius
istos prelatos inferiores habere iurisdictionem
in eos qui illos elegerunt z dirigitur tunc iur-
isdictione plus ad certas personas in loco quam
ad locum tantum z dicit quod isti recipiunt po-
testatem quandam excommunicandi. z habent
iurisdictionem modicam non cognitionalem sic
debet intelligi secundum eum. c. cum ab ecclesia-
rum. de offi. ordinari. z quod ibi notatur putat
etiam quod subiectos seruientes in ecclesia pos-
sunt pro eorum culpis z negligentijs non conten-
tose sed correctionaliter ad tempus priuare emo-
lumentis ecclesie z distributionibus z alijs simi-
libus sed totaliter ab ecclesia remouere vel ad no-
modicum tempus suspendere non possent vt di-
ctum est secundum Innocentium Hostiensem et
Joannem and. nisi forte secundum eum habeant
potestatem instituendi de consuetudine quia z co-
sequenter videntur habere potestatem destituen-
di pro culpis z negligentijs. Si tamen non sint in-
stituti ad curam facit glo. in dicto. c. primo. et q
isti superiores habeant ecclesias pleno iure et sic
etiam habeant potestatem destituendi de con-
suetudine possent destituere. Nec obstat tex.
in eo quod dicit de consuetudine vel statuto quia
posset intelligi secundum eum quando consue-
tudo vel statutus disponit q tales superiores pos-
sint destituere hos presbyteros deputatos ad cu-
ram cum tamen illi superiores nec de consuetu-
dine nec aliter haberent potestatem destituendi
z hoc secundum eum videtur sentire glo. in dicto
e. primo. Reliquit tamen hoc sub dubio cogitan-
dum. Hoc dictum non placet domino Abbati
hic referenti Paulum de Liazaris in dicta clem-
en. ne in agro. §. ceterum. de statu monachorum
dicentem prelatum conuentualem habere iurif-
dictionem fori contentiosi ratione collegij z ra-
tione personarum illius collegij allegat. c. quan-
to de offi. ordinari. z. c. cum in ecclesijs. de ma-
iori. z obedien. Item dicit quod talis prela-
tus non habet iurisdictionem fori contentiosi in
parrochianos sed tantum fori penitentialis. Et
sic debet intelligi quod notatur in dicto. c. cum ab
ecclesiarum. Sed dominus Cardinalis. vt hic re-
fert dominus Abbas in dicto. c. cum ab ecclesi-
arum. dicit q nullus habet iurisdictionem ordi-
nariam de iure communi in locum citra episco-
pum. ipse enim solus habet iurisdictionem ordi-
nariam in ciuitate z diocesi. Isti vero prelati in-
feriores qui president collegio habent ordina-
riam in illos de collegio vt in. l. finali. C. de iurif-
dictio. omni. iudi. Ex his inferitur quod si pre-
latus inferior episcopo habet iurisdictionem ordi-
nariam in sua diocesi vel in certa parte dioce-
sis hoc est de iure speciali z non de iure commu-
ni. Pro hoc adducit notata per Archidiaconum
xxij. q. i. §. auctoritatibus. z quod voluit Paulus
in dicta clem. ne in agro. §. ceterum. Et ex
hoc dicit quod plebanus in suo plebanatu nul-

35

lam habet in plebanos iurisdictionem respectu
 fori contentiosi de iure comuni allegat. c. ij. cum
 tibi no. de exce. prela. vñ non of hère territorium
 quod beat iurisdictione. l. fi. ff. de iurif. om. iud. c.
 vt animaz. de pñti. l. vi. Et ex his infert ad intel
 lectum. d. c. cū ab ecclesiā. quod vñ obuiare pre
 dictis. z si illud. c. intelligat de iurisdictione fori
 contentiosi oportet illud intelligere quatenus dñ
 de parrochianis subiectis de iure spēali vel de iu
 re psuetudinario. z hec procedant fm eum de iu
 risdictione in loco sed quo ad iurisdictionem in p
 sonas dicit q prelati collegij hñ ordinariam fo
 ri contentiosi in illos de collegio. z sic potest co
 gnoscere inter eos de causis ciuilibus. z licet hoc
 non videatur in vsu tamē de iure procedit per. d.
 l. fi. C. de iurifdi. om. iudi. Item potest in singu
 los de collegio ferre sniam censure. c. cum in ec
 clesijs. de maio. z obe. Et hec sunt fm do. Ab. q
 in hac materia reperiuntur scripta. dicit tamē do.
 Ab. q ex eis non est enucleata materia istec. z id
 ex varietate opionuz resultat nodus z pñctas fm
 eum. Nam Inno. Hosti. z Jo. an. in dco. c. qto.
 dicunt q isti prelati inferiores nequeunt de causa
 cognoscere in criminalibus. Item in ciuilibus
 non sunt primo conueniendi coram suis prelati
 sed potius est in electione actoris Jo. de lig. tenet
 q etiā de crimine cognoscere pōt dñmodo depo
 sitionem talia crimina nō exposcant. z q data cō
 moditate debent primo conueniri corā suis prela
 tis etiā de delictis alibi cōmissis z de sc̄ribus ali
 bi iuris loquit tñ de abbatib⁹ non tñ de alijs p
 latis inferioribus. sed Inno. Jo. an. z Hosti. vt
 supius dcm est dicit hos inferiores prelatos hère
 tm iurisdictionem in leuibus. z hanc opi. sequitur
 vt dcm est do. Anto. sed do. Lar. sentit q in ciu
 libus hñt potestatem cognoscendi. z sic iurisdic
 tionem pñctiosam. sed Pau. sentit q hñt iurisdic
 tionē fori penitētiālis dñtat. Sz do. Ab. disti
 guit hoc mō. Aut querit vtz isti prelati inferiores
 hēant de iure territorij proprie z stricte. ita q ha
 beant iurisdictionē in eos q ibi delinquant vel cō
 trabant. cōiter tenet q nō. lz Inno. hic referat v
 nam opi. in oppositā que tñ nō tenet cōiter sed so
 lus eps est ordinarius in tota diocesi z est sibi ter
 ritorium in spūalibus vt probat in. c. i. de offi. oz.
 z in. c. cū eps. eo. ti. li. vi. fi. q. i. c. si quis cū clerico
 z. c. de psona. vt hic. z quid sit territorium z vnde
 dicat dic vt in. l. pupillus. §. territorij. ff. de verb.
 sig. z p glo. in. c. i. de consti. li. vi. z de territorio z
 diocesi. vide tex. in. cle. ne romani. de elec. Aut q
 nē an isti inferiores hēant territorij fori peniten
 tialis ita q hēant iurisdictionē in foro penitentie
 z oēs ibi habitantes z dicit q hñt iurisdictiones
 in oēs de collegio vt. s. dixit Pau. z facit. c. cum
 ab ecclesiā. tale tñ territorij non hñt isti infio
 res vt faciant quasi caput imo pcurrant in exerci
 tio cum epō z habent sub epō z locus est p̄ocu
 pationi z si cōcurrant ad curam p̄fertur episco
 pus sup̄ior vt in. c. ii. de offi. arebipres. z quod
 ibi nota. z in. c. omnis. de peni. z remis. z glo. in. c.
 ij. eo. ti. li. vi. z dicit q istud territorium fori peni
 tentialis non per omnia equipatur territorio fori
 contentiosi. quia forensis delinquens in loco vel i
 territorio vnius iudicis sortitur ibi forz illius quo

36

ad contentiosam iurisdictionem. c. i. de raptorib⁹
 ij. q. vi. c. i. sed in penitentiali foro sortitur quis
 forum alterius sacerdotis vt voluit glo. singula
 ris in. c. i. x. q. i. z nota. in. c. i. de raptor. z est ra
 tio fm Jo. de ligna. quare ratione fori contentio
 si forensis subijcitur z non ratione fori penitencia
 lis rationem esse dicit quia pena contentiosi fori
 imponitur ex eo quia offendit iudicem z bonum
 pnblicum. ideo debet puniri in loco vbi deliquit
 sed penitentia imponitur propter offensam dei et
 anime proprie. ergo illi soli subijcitur quem ha
 bet supra se loco dei z quia iudex est anime sue.
 Item quia parrochialia non concernunt prin
 cipaliter locum sed personas propter locum secus
 in iurisdictione contentiosa facit. c. super eo. de
 parrochijs. z. l. pupillus. §. territorium. ff. de ver.
 signi. Lapus damnauit hanc rationem in cōmen
 to. c. i. de rapto. quia aliquando imponitur peni
 tentia manifesta z publica vt in. c. i. de peni. z re
 mis. Et ideo ad exemplum aliorum delinquentuz
 forz imponenda penitentia in loco delicti sed lz
 ipse damnet illam rationem tamen ratio in se bo
 na est quia pñctialis causa est purgatio anime.
 Item assignat aliam rationem ne contingat cō
 fiteri per partes quia de alibi cōmissis non posset
 confiteri in loco delicti. ergo per partes confiteri
 quod non est dicendum. c. non tibi dico. de pe. di.
 i. de quo per Hosti. in summa de peni. z remis. §.
 an peccata. Hec ratio indistincte non procedit sed
 Lapus assignat aliam rōnem videlz inter est enim
 sui parrochiani vt cognoscat vultum sui peccato
 ris vt nota. in. c. omnis. de peni. z remis. z in. c. ij.
 eo. ti. li. vi. z licet superius dictum fuerit q isti in
 feriores non habent iurisdictionem in ibidem de
 linquentes z in foro penitentie si sunt forenses ha
 bent tamen iurisdictionem in ibidem delinquentes
 in eoz prochia cōmorātes lz non p̄erint ibi ppe
 tuum domiciliū vt sunt scholares z mercenarij et
 similes quozum parrochialis est ille in cuius pro
 chia inhabitāt vt est glo. sing. in. cle. i. de priuil. in
 §. parrochialis. facit qd no. in. c. ois. d. pe. z remis.
 z qd in simili voluit glo. in. l. i. C. vbi de cri. agi oz
 als. ij. que dicit q potest quis conueniri ibi vbi cō
 moratur z conuersatur licet ibi non habeat domi
 cilium facit. l. quisquis. C. si certū peta. Quidam
 sunt habentes territorium parrochiale z eozuz di
 gnitas sonat in nomen prelacionis vt sunt isti in
 feriores prelati habentes certam parrochiam et
 tales in tota parrochia habent curas. De ab
 batibus vero z alijs religiosi prelati dicendum
 est vt nota. in. c. i. z penul. de cap. mona. z per glo.
 in. cle. ne in agro. de sta. mona. vbi nota. vtz per se
 possint tales religiosi exercere curam si habēt po
 pulam. z ibi etiam tangitur per scribentes vtrum
 valeat cōsuetudo. z refert do. Ab. se tenuisse q sic
 in. d. c. i. Item habent iurisdictionem in illos
 qui eos elegerunt z dirigitur tunc iurdictio plus
 ad personas certas in loco q ad locum vnde non
 vendicat sibi locum in ibidem delinquentes vel
 habitantes vel contrabentes sed tm in personas
 illozum de collegio. Et in istis domi. Ab. dicit se
 distinguere inter abbates z alios prelatos secula
 res vt sunt p̄positi plebani z similes vt abba
 tes habeant iurisdictionem inter suos monacos

37
vbiq; delinquant p̄bant vel resideat in causis
civilibus & criminalibus tā correctionali q̄ iudi
cialiter dūmodo non agat ad depositionē. Et q̄
primo sint p̄ueniendi coram suis abbatibus q̄ co
ram ep̄o alias obstat exceptio fori dūmodo cō
mode possint adiri eoz abbatē. & pro hoc faciāt
fm eū deā Jo. de lig. supius & iura allegata p̄ euz
& c. sicut. de simo. c. cā in ecclesijs. d̄ maio. & obe.
c. in singulis. c. ea que. de sta. mo. c. q̄to. de of. or.
c. i. & ij. lxij. di. Nam si habēt iurisdictionē i mo
nacos vt supius probatum est & probat in regula
eoz monachali approbata per superiorem nō appa
ret rō quare illam nequeat exercere in figura iudi
cij qz ordo iudiciarius nō ampliat iurisdictionem
sed potius fuit institutus in fauorē publicū. & ne
innocentia ex iudicis iniquitate ledat & opprimat
c. qm̄ p̄. de proba. & maxime probare v̄ in. d. c. ea
que. vbi d̄ q̄ debent puniri fm statuta apostoli
ca & allegat etiā. d. c. quāto. & d. c. si religiosus. de
elect. lib. vi. & d. c. ea que. & d. c. in singulis. vbi p̄
h̄ recursus ad abbatē pro correctione monaci. et
sic velle nolle ipsius monaci dependet a volūate
abbatis vt in iurib; allegatis supius fm eū. Tu
de hoc vide quinque argumēta q̄ supius forma
ni habētia neruū vt p̄ prius recurrat ad abbatē
q̄ ad ep̄m etiā si talia sint crimina que degradati
ones expectent. sed prelati inferiores seculares ha
bent iurisdictionē in p̄sonas illoz qui illos eli
gant videlz in illos de collegio. & hanc iurisdic
tionem h̄nt d̄ntat in civilibus etiā in figura iudi
cij arg. l. fi. C. de iurisdic. om. iu. & arg. eius quod
voluit Innoc. in. d. c. cā ab ecclesijs. & quod h̄ in
c. i. xv. q. iij. & in. c. decernimus. de iudi. & in istis
secularibus putat do. Ab. procedere de cō Inno. i
d. c. q̄to. q̄ ep̄iscopoz subditi p̄nt cōueniri coram
ep̄o vel solum prelato immediato. ita q̄ sit in electi
one actoris coram quo ipsos cōuenire velit per id
quod voluit Inno. in. d. c. cā ab ecclesijs. & arg.
l. fi. C. de iurisdic. om. iudi. Nam sicut bi qui sunt
alicuius professionis licite & approbate faciūt ali
quod collegium. & p̄nt in civilibus cōueniri coram
eoz prelato & corā eoz ep̄o in criminalibus tñ non
poterunt contēniri coram eoz prelato. argu. d. l.
fi. & xi. q. i. e. de p̄sona. Archi. tñ ibi indistincte t̄z
q̄ coram ep̄o tanq̄ coram ordinario loci sunt con
ueniendi nisi aliad h̄eat consuetudo vt hic & in. c.
auditis. & c. cum olim. de prescrip. & in istis intelli
ge de cō Inno. in. d. c. quanto. Et ex predictis
collige vnā differentiā inter iurisdictionē compe
tentē abbatibus & alijs prelati secularibus infe
rioribus. Et hanc dicit esse rōnez diuersitatis vi
delz qz magis sunt subiecti monaci suis abbati
bus q̄ clerici seculares suis prelati inferioribus
qz monaci posuerunt supra caput suum p̄ncipr
abbatē vt deū & nō ep̄m. c. si religiosi. d̄ ele. li. vi.
Nam eoz velle & nolle pendet ex voluntate ab
batis vt in. d. c. nolo. & c. nō dicatis. & sic nō sunt
monaci subiecti ipsis abbatibus rōne nudi exerci
tij iurisdictionis. sed clerici seculares sunt p̄nci
paliter sub ep̄o & ab eo recognoscūt ordines & be
neficia & loco dei se dedicauerunt in aīa & in cor
pore. xi. q. i. c. cui portio. & quod no. Jo. de lig. in
c. ceter. s. de iudi. & in. c. significasti. f. co. sed infe
rioribus prelati sunt subiecti clerici seculares ra

38
tione nudi exercitij iurisdictionis. ideo cōiter di
cunt iura clericos inquirendos conueniendos et
puniendos per eoz ep̄m. xi. q. i. quasi per totum &
in. c. i. & ij. s. eo. & c. postulasti. f. eo. & hic & in. c. euz
ex iniuncto. ad fi. de hereti. & c. perlectis. xv. dis.
De monacis vō dicunt iura illos puniendos cōit
per abbatē vt dictum est facit quod voluit glo.
in. c. cui resistit. xi. q. iij. putat do. Ab. vt iam vo
luerunt doc. superius relati q̄ poterunt prelati in
feriores modice punire laicos sibi subiectos cum
cause cognitione pro negligentia & culpis ex quo
h̄nt iurisdictionem in personas eozum argu. c. ex
litteris. & c. cum accessissent. de consti. Tamē sunt
quidam prelati h̄ntes sub se subditos ratione ser
uitij tantum. & constat eos non h̄ere territorium.
& tales non h̄nt iurisdictionem in personas illoz
qui seruiunt ipsis nisi illam vendicent aliquo in
re specialī vt hic probatur. Quidam sunt h̄ntes
penitentiale territorium & non contentiosum nec
sunt in aliqua prelacione stricte sumpto vocabulo
prelacionis vt sunt sacerdotes curati. & tales non
h̄nt aliquam potestatem in foro contentioso cui
li aut criminali vt superius dictum fuit. Sed an
possint excommunicare multe sunt opinionēs vt re
fert Jo. an. in. c. si sacerdos. s. de offici. ordi. & h̄
per Hostien. in summa de senten. excom. s. si q̄
possit excommunicare sub. s. nedum autes. & i. codē
s. s. tu teneas. do. anto. hic. Spe. in ti. de delega
to. in prin. & per do. Lardi. in. d. c. si sacerdos. do.
Ab. hic refert varias opi. Ego aut sup hoc tran
seo sub silētio ex eo qz istū passum ego meli; exaīa
ui q̄ fuerit exasatus per aliquē vsqz ad hec secul
la. nō si placet videre poteris in. d. c. si sacerdos. qz
repetij illud. & ex predictis inferē q̄ abbas & ali
prelati inferiores ep̄o cū h̄ant iurisdictionē in il
los de collegio p̄nt illos excom̄icare vt in iuribus al
legatis supius. & no. glo. in. c. nemo. ij. q. i. & in. c.
cā ab ecclesijs. de off. or. facit qd̄ no. in. c. experie
tia. xi. q. i. & in. c. significasti. f. co. Quidam sunt
archi. byteri rurales vt in. c. si. de offic. archi. & i
isti in titulis suis qualē h̄ant iurisdictionē prose
quit Jo. an. ibi post Ja. bononiēsem q̄ dicit q̄ in
figura iudicij nullus cognoscit nec pōt corrigē
do priuare quē titulo suo. nec pp̄ non residentiam
suā. s. bec oīa d̄z referre ad ep̄s. De archidiacono
vō ecclesie cathedralis quā iurisdictionē h̄eat
do. Ab. hic dicit q̄ eius iurisdictione plus elicit de
iure sp̄ali q̄ de iure cōi qz de iure cōi solū h̄z ea
que habent in. c. ad hec. de of. archi. vñ dicit ibi
Jo. an. q̄ ea q̄ cōnumerant ibi vident spectare ad
archidiaconū. sed vltra contenta ibi spectare ad
archidiaconū de p̄suetudine tenet probare actor
alias aduersarius conuentus coram eo absoluet
e. vt nostz. vt eccl. benefi. Predictis expeditis
do. Ab. subiicit quasdam questionēs ad maiores
deklarationem predictorū. & dicit q̄ si inferio
res prelati possunt de consuetudine institūere q̄
etiā poterūt destituere fm do. Anto. hic sed Jo. an.
& Ja. bononiēsis i loco allegato supius tenet
p̄rium q̄ nullus citra ep̄m potest quē priuare suo
beneficio propter non residentiam. & refert se d̄ns
Ab. disputasse istum articulum in q̄one incipiente
Duo clerici. & distinguit hoc modo. Ant ad illos
non pertinet institutio. Et, eodem modo non

cōpetit eis destitutio quia regulariter cui cōpetit institutio de iure cōi p̄petit eodem iure destitutio c. cū ex inuncto. de hereti. Aut ad ipsos p̄tinet institutio. z tunc aut illis cōpetit de iure cōi s̄m illā op̄i. que h̄z collationē beneficii spectare ad plātū z suum collegiū de quo no. in. c. cū ecclesia vult rana. de elec. z in. z in. c. postulasti. de cōcess. p̄bē. z tunc putat q̄ destitutio spectet ad eos qz si instō eis cōpetit de iure cōi. ergo z destitutio vt. d. c. cū ex inuncto. z putat hoc fore vez cū iminet destitutio fienda pp nō residentiā vel pp malā administrationē sec⁹ si pp aliud crimen qz de crimine clerici nō cognoscit aliquis citra ep̄m vt sup̄ius dēf̄i fuit facit. c. visis. xvi. q. ij. z qd no. in. c. in lateranēsi. de p̄ben. Aut cōpetit de iure sp̄ali. z tūc aut beneficiū spectat ad eos pleno iure. z tunc poterant destituere. z sic intelligit. c. i. de cap. mo. li. vi. a s̄rio sensu. z ad idē allegat. d. c. in lateranēsi. z. c. cū z plātare. d̄ p̄uul. z p̄nt f̄mouere ex cā z cū cognitione cause s̄m Inno. i. d. c. in lateranēsi. vbi dicit q̄ cām vel actionē criminalē huius sacerdotis nō audiēt isti inferiores lz forte pp malā administrationē liceat amouere allegat. d. c. visis. Aut ecclesia vel beneficiū spectat ad tales qz cōcessa ē in proprios vsus z solet p̄cedi religioſis pp ipsoz paup̄tatē vt in. c. pastoralis. de p̄uile. z tunc disti guendū est vt distingit Inno. in. d. c. in lateranēsi. z p̄ alios in. d. c. de monacis. de p̄ben. Aut spectat instō ad eos alio iure. z tunc aut ex p̄suetudine v̄l p̄scriptione. z tunc si ex p̄scriptione vel p̄suetudine institunt nō p̄nt destituere qz p̄suetudo z p̄scriptio stricte intelligi debēt cū odiose sint. c. vi. gilanti. de p̄scrip. iō p̄scriptio instōis nō extendit ad destitutionē. c. p̄tingit. de deci. hoc vltimū t̄z Dau. in cle. i. de renū. z sentiunt doc. in. d. c. cū ex inuncto. Aut spectat ad eos instō ex p̄uilegio z tunc aut est cōcessa instō cū dictione taxatiua. et tunc putat do. Abb. q̄ nō transeat destitutio qz p̄stat de mente cōcedentis ad hoc allegat qd not. xvi. q. ij. in summa. z qd no. in. c. pastoralis. d̄ de ci. z. c. nemo cogit de suo facere beneficiū. x. q. ij. c. p̄carie. nec est recedendū a v̄bis ex quo al̄z nō p̄stat de mēte. c. p̄terea. z. c. si. de v̄. sig. l. nō aliter. ff. de leg. ij. Aut i p̄uilegio cōcedit instō simplr z tunc itelligit cōcessa etiā destitutio z p̄ p̄sequēs potestas recipiendi resignationē. z hoc vltimū p̄nt Dau. in cle. vnica. de renun. z facit. c. abbas. xvij. q. ij. z. c. cū ex inuncto. de hereti. z. c. pastoralis. cū glo. de dona. z bene probat a s̄rio sensu i c. vno. de cap. mo. li. vi. vbi denegat destitutio inferiori. qz instō est scā p̄ ep̄m z qz instō z destitutio sunt quodāmodo cōnexa vt voluit glo. in. d. c. cū ex inuncto. iō cōcessa principi instōne v̄l cōcessa de stitutio arg. c. trās lato. de p̄sti. c. ex pte. de deci. c. visis. xvi. q. ij. qd procedit qñ tendit ad destitutio nē pp nō residentiā vel pp malā administrationē secus si pp aliud crimen vt. s̄. dēf̄i est. z ita genit hic do. Ab. recitādo antiquos z modernos cano nū vertices de⁹ supremus sua aspirante ope labia mea appiat vt aliqd p̄ alios nō dēf̄i sempit̄na d̄ignum memoria adducere possum. est. n. sc̄iaz d̄us vt h̄f̄ p̄rio regū. c. ij. Et adde p̄rio in p̄tū dixit q̄ p̄scripta instōne vel cōsuetudine cōcedēte instōni nō v̄l p̄scripta v̄l cōcessa destitutio. Ergo addo qd

voluit Jo. an. in. c. susceptum. de rescrip. in. vi. v̄l i dicit q̄ casus obmissus a lege vel a cōsuetudine vel a statuto etiā iurato h̄f̄ pro obmissio. l. an in totum. C. de edif. p̄ua. c. in n̄ra. de iur. refert z se quit hoc dēf̄i Bal. in. l. ij. C. de insti. z substitu. Ita dicamus si cōsuetudo confert ius instituendi z demittit ius destituendi q̄ v̄l illā obmittere a deo q̄ ad illam extēdi nō d̄z. z allego qd pulchre voluit Jo. an. in addi. spe. in rubrica de feu. in. v. col. vbi tangit. q. disponit cōsuetudo vt primogenitus succedat in regno z viuo rege morit̄ primogenitus relicto ex eo filio decidit q̄ succedit in regno secundogenitus z non venit filius primogeniti. z mouetur qz casus non expressus a s̄bentib⁹ vel a lege vel a p̄uilegio vel a consuetudine h̄z pro obmissio. z remittit se ad dēf̄i sua in. d. c. susceptum. de rescrip. li. vi. z adduco quod singulariter voluit Bar. in aucten. qui rem. in fi. v̄bis. C. de sa. san. eccle. vbi dicit consuetudo est vt dēf̄i emphiteosis i tertiā generationē. modo data fuit in quartā generationē v̄z teneat talis datio. z decidit q̄ non ex eo qz consuetudo z p̄scriptio non extēdit se v̄ltra id quod agit. l. i. §. ij. ff. de itinere actuqz p̄ua. sed consuetudo est vel p̄scriptio vt certo modo dēf̄i. ergo aliter dari nō poterit. z adduco quod eleganter voluit cy. in. l. ij. C. q̄ sit lon. consue. in. ij. oppo. z iō sup̄ioribus diebus consului quidam h̄ebat largū p̄uilegiū z consueuit ex longissimo tēpore vti illo p̄uilegio nimis stricte volebat modo vti illo p̄uilegio large consului q̄ non poterat nisi ita vt vti consueuerat z allegauit tex. valde peregrinum z Bar. ibi dicentes hoc in. l. vsus aque. C. de aqua ducta. li. xi. Et adduco qd voluit Jo. de lig. in. c. cū ex officij. de p̄scrip. quē ibi refert De. de ancha. quidā p̄scripsit ius visitandi in aliqua ecclesia z semp̄ visitauit p̄ se ipsam postea impeditus vult visitare p̄ vicarium vel substitutū fuit qd in facto vtruz posset z fuit obtentum in cancellaria pape q̄ non potuit visitare per vicarium ex eo qz consuetudo aut p̄scriptio non extendit v̄ltra q̄ exerceri consueuit. z adduco quod voluit do. Ab. in. c. cū olim. de p̄scrip. vbi dicit quidam p̄scripsit ius excōicandi quod non v̄l p̄scripsisse ius absoluendi. non em̄z extēdenda est talis p̄scriptio. Ita dicam⁹ in proposito si quis p̄scripsit ius instituēdi non vidēt p̄scripsisse ius destituendi. Et adduco sing. tex. in. l. vim passa. in. §. p̄scriptioe. ff. de adulte. vbi p̄scriptio exercita in adulterio non extenditur ad adulterium z incestum insimul. Et adduco glo. valde elegantem in. l. fi. C. de edic. di. adri. tolen. Et adduco quod voluit do. Card. in. c. licet de suscepto. s̄. eo. vbi dicit q̄ ibi probari videtur q̄ consuetudo conferens iurisdictionem ep̄scopo supra laicos extenditur ad papam vt papa possit exercere illam iurisdictionem supra laicos intuitu illius consuetudinis. quod dicitur do. Card. ibi dicit non esse verum quia consuetudo non debet extendi. z etiam dicit q̄ non probatur hic. et adduco singulare dictum Innocen. in. c. in litteris. de resti. spol. vbi dicit disponit consuetudo vt quis installetur in certo loco ad hoc vt acquirat possessionem totius dignitatis. decidit q̄ nō extendetur illa p̄suetudo ad aliū locū facit quod

voluit do. Abb. in. c. cū venissent. de restitu. spol.
 Et adduco. c. q. translationē. de off. lega. vbi po-
 testas absoluendi excoīcatos que de p̄suetudine
 p̄petit legatis nō extendit ad similit. potestatis de
 p̄suetudine. facit etiā quod voluit Bal. in. c. i. in
 prin. de feu. in fi. vbi. vbi dicit q. p̄suetudo est taci-
 ta ciuim pactio. l. de qbus. ff. de legi. z iō sicut pa-
 ctum nō extendit ad aliā rem vel p̄sonam q̄ de q-
 bus loquit vt in. l. si vnus. §. ante oīa. ff. de pact.
 ita nec extendit p̄suetudo z sic est stricti iuris qd̄
 est bene notandū fm̄ eū. z pulchra sunt ista pro eo
 quod dixit Jo. de lig. in. c. cū ex officij. de p̄scrip.
 Et p̄ ista p̄fundit doctrina do. Anto. Et ex istis
 sequit̄ p̄clusio q. si per p̄suetudinē vel p̄ p̄scriptio-
 nem p̄petit alicui ius instituendi nō cōpetit ius de-
 stituendi. ¶ Sed si quispiā vellet saluare dictum
 do. Anto. posset adducere in mediū celebrem do-
 ctrinā Archi. in. c. creatina ecclesia. lxxij. di. vbi di-
 cit est p̄suetudo in regno vt mortuo prelato denū-
 cietur regi z exigatur p̄sensus regis ad eligendū
 prelātū. Adodo rex est extra regnū z dimisit in re-
 gno suum vicariū vtz sufficiat denunciare mortē
 prelati vicario regis z impetrare licentiā ab eo eli-
 gendi p̄latū. z decidit q. sic. ecce nunc q. p̄suetudo
 disponens de principali extendit ad eius vicariū
 z est de directo p̄ illam sn̄iam q̄ fuit obrenta i can-
 cellaria pape. z de hoc dcō fecit festū bal. in. c. cū
 venerabilis. de p̄sue. Scōdo adduco quod voluit
 Abb. in. c. translato. de p̄stit. vbi dicit q. p̄suetu-
 do ex idēp̄tate rōnis extendit ad similes casus
 dūmodo illi casus non hēant legem p̄riam. z ita
 dicit debere intelligi. c. in n̄ra. j. de iniur. z dā. da.
 ¶ Tertio adduco glo. in. d. l. de qbus. ff. de legi.
 que voluit q. p̄suetudo disponēs q. canonic⁹ regu-
 laris nō succedat in feudo q. talis p̄suetudo com-
 prehendit alium habentē similit. defectū lz non sit
 canonicus regularis. z ibi eleganter dicit Bal.
 q. p̄suetudo extēdit de p̄sona ad personas. vt si di-
 sponat de mutillato extēdit ad habentē mēbrū
 penitus inutile. quod est nota. fm̄ eū ibi. z inducit
 ad. q. statuti loquentis de exoculante vt cōprehen-
 dat illum cuius rotunditas oculi remanet in suo
 cōcano. z sic lz penitus non sit exoculatus. z idēz
 dicit esse in similib⁹. qz similia maleficia similes
 penas exigunt. l. illud. ff. ad. l. acquil. z idem dicit
 ibi Bal. de canonico regulari ad frēm predicato-
 rem. vt si p̄suetudo disponit de canonico regulari
 extēdat ad frēm predicatorem. nō. n. noīa sed fi-
 nes nominū p̄sideramus. Et idē dicit ibi Bal.
 si p̄suetudo loquit de muliere vt extēdat ad q̄si
 mulierem p̄ta hermafroditas. Et idem dicit de
 patre ad matrē in materia feudoz vt si filius suc-
 cedat patri in feudo de p̄suetudine qz vigore eius-
 dem p̄suetudinis succedet m̄ri in feudo q. rō di-
 uersitatis reddi non pōt. l. a titio. ff. de s̄bo. ob. cū
 enī plura hēant eandē rōnem lz de vno fiat mētio
 v̄ fieri exēplariter z nō restrictiue. l. impium. ff. d̄
 iuris. om. in. est. n. eqtas vt fiat extētio cōsuetudi-
 nis ad similia p̄ id quod h̄ in. d. c. translato. de cō-
 stit. z iō multum sapienter declarat Bal. in. l. iij.
 C. de insti. z substi. sub. p̄di. fac. q. quotiēs est eadē
 equitas z oīmoda similitudo sit extētio. l. ff. C. d̄
 his qui veniā eta. impe. l. fidei cōmissum. ff. de cō-
 di. z de. z magno sunt p̄sideranda aīo hec ad limi-

tationem. l. si seruum. §. nō dixit p̄tor. ff. de acq-
 bere. Et adduco glo. multum sing. in. l. plagiarij.
 als. l. fi. C. de plagiarijs. que dicit q. vidua d̄ q̄
 bz v̄z sed sterilē. quod est bene notandū pro sta-
 tuto huius ciuitatis dicentis q. in causis viduarū
 seruet sola equitas. q. dicit vidua habens virū
 sed sterilē nec posset allegari melius pro dcō bal.
 allegato supius de non vidente sed habēte rotun-
 ditates oculi in cōcano. z adduco ad p̄dicta quod
 voluit Bal. post Ly. in. l. i. C. de interdic. vbi di-
 cit statutum punit p̄tinentē aliquē in platea qd̄
 extēdetur ad p̄tinentē aliquē in pallatio d̄noz
 facit glo. in. c. si postq. §. fi. de elec. li. vi. z in. c. i. de
 tēpo. oz. co. li. z idem dixit ibi Bal. statutum pu-
 nit graui pena p̄tinentē aliquē in gula q. exten-
 det ad p̄tinentē alium in mamilla sinistra exquo
 est eadem ratio piculi z per consequens consuetu-
 do extēditur de vno ad simile. z per consequens
 acquisito iure instituendi v̄z acquisitum ius desti-
 tuendi. z adduco quod elegant voluit Bal. in. l.
 q. vero. ff. de legi. vbi dicit statutum excludit filiā
 dotatam vt nō succedat q. extēdetur ad neptes
 qz eadem rō z maior est in nepte. Et idem voluit
 in. l. vnica. C. de in ius vocā. z etiā dixit idē bal.
 in. d. l. q. v̄o. disponit statutū q. frater excludat ma-
 trem in successione filij q. eodem mō excludit auā
 ita dixit voluisse Richar. malumbre. z idēz voluit
 bart. in. l. ij. §. videndū. ff. ad tertul. Et adduco
 quod voluit Hosti. in. c. cū ecclesia sutrina. de cā-
 poss. z proprie. vbi dicit q. sigs p̄scripsit ius po-
 stulandi v̄ p̄scripsit ius eligendi. z sic nō solū
 p̄suetudo extēdit de simili ad simile sed et p̄scri-
 ptio. z adduco tex. in. c. bone. de postu. fl. vbi p̄scri-
 pto iure eligendi p̄scribit ius postulandi. Et pro
 certo apponunt ista ruina quā ad illa pulchra
 dcā allegata supius pro parte p̄ria. z adduco qd̄
 voluit bal. in cōmento. l. ij. C. de seruitu. in. xij.
 col. i. v. sed nunqd q. fecit vnū actum acqrat pos-
 sessionē in oībus similibus actib⁹ z arguit q. non
 qz lz p̄suetudo extēdat de similib⁹ ad similia. tū
 secus est in possessione all. Inno. in. c. dilecto. de
 off. archi. Refert tū Inno. decidere p̄riam qz oīa
 capla q̄ sunt eiusdem rōnis z p̄dictionis intelligū-
 tur esse cōtigua z apprehenso vno fit extētio ad
 reliquū allegat Inno. in. c. dilectus. de capel. mo-
 sec⁹ si vnū caplm̄ eēt pure iurisdictionis z aliō me-
 ri impij. qz in h̄ntibus simbolū facilis est transit⁹
 secus dicit in his q̄ nō h̄nt simbolū. z allegat qd̄
 h̄. in. l. in̄t z uenientes. ff. ad municip. Cū ergo in
 casu n̄ro ista sint cōtigua z vnus qualitatis. seq̄t
 q. p̄scripto iure instituēdi v̄ descriptum ius de-
 stituendi. z multo fortis cū hoc procedit in p̄suetu-
 dine q̄ regl̄ extēdit ad similia. z adduco tex. val-
 de sing. in. c. i. §. porro. in. ti. q̄ fuit p̄ima cā h̄nti.
 amit. in v̄sibus feudoz vbi in p̄nalibus procc-
 ditur de similibus ad similia. et ad maiora quia
 potius debet attendi rō legis vel consuetudinis
 q̄ grāmatica verborū fm̄ Bal. ibi qui dicit hoc
 esse v̄z vbi statutū est ratio naturalis vel ciuilis
 allegat Bar. in. l. iij. §. catbo. ff. de verbo. obli.
 z in. l. i. ff. vti posside. glo. z cy. in. l. i. C. de interdic.
 z dicit ibi Bal. q. non est melior tex. illo in iure
 q. in p̄nalibus p̄suetudinibus z statutis sit exten-
 sio de simili ad simile allegat quod no. in. l. si qz

93

seruo. C. de fur. dicit tamen q̄ hec doctrina nō h̄z
 locum quando pena imponitur habito respectu
 ad priuilegium alicuius persone quia tunc nulla
 fit extensio de similibus personis ad similes per-
 sonas z de similibus casib⁹ ad similes casus. h̄c
 dicit esse glo. ordinariam z sing. insti. de actio. §.
 item mixta. in glo. que incipit si in iudicio. z idem
 etiā dicas vbi statutum caret rōne qz tunc non ex-
 tenderetur de simili ad simile. ideo si consuetudo
 vel statuta disponeret q̄ de oleo soluat gabella
 non extendet ad vinum vt no. i. l. i. C. que sit lon-
 ḡsue. z facit qd̄ voluit ibi Bal. q̄ ponit exemplū in
 consuetudine que non est s̄ ius scriptum tamen fun-
 datur rōne vel equitate quia tunc extendetur. po-
 nit exempluz si consuetudo dicit q̄ debilitatus in
 manu non succedat in feudo q̄ extendetur ad euz
 qui alias est debilitatus lz nō in manu. z si dicitur
 consuetudo q̄ monachus non succedat in feudū eo-
 dem modo nō succedet canonicus regularis lz nō
 sit monachus z e⁹. Et intellige statutum carere ra-
 tione tunc quando alia rō non assignat nisi quia
 placuit conditori vt dixit tex. in. l. i. §. pueritiam. f.
 p̄. p̄. r̄. ff. de postula. c. si quando. d̄ rescrip-
 z adduco Bal. in. l. iij. C. de iur. dot. vbi dicit q̄
 quando statutum vel consuetudo non habet ra-
 tionem nisi q̄ ita placuit conditori non extendet
 de simili ad simile quod est prestanti viro dignuz
 Et adduco aliud sempiterna dignum memoria.
 nam Bal. in. c. i. ad si. in. ti. an. agna. vel cogna. in
 vlibus feudoz dicit q̄ vbi leditur ius naturale.
 tunc nō fit extensio de simili ad simile quod in-
 duco vobis ad statutum disponens q̄ vnus pani-
 atur pro alio quia leditur ius naturale. l. sancim⁹
 C. de penis. vt non extendatur de simili ad simile
 Et ad predicta adduco tex. iudicio meo mirabile
 in. c. i. de religio. domi. vbi probatur q̄ per exer-
 citium vnus iuris seu vnus articuli comprehen-
 si sub vniuerso refertur ad possessionem totius iu-
 ris vniuersalis. q̄ tex. apponit ruinā ad no. i. c. au-
 ditis. z in. c. cum olim. de prescrip. per quez tex. cō-
 funditur quoddam sing. dictum Archi. in. c. i. de
 iure patro. li. vi. vbi dixit quidam laicus longissi-
 mo tempore fuit in quasi possessione iuris presen-
 tandi rectorem in certa ecclesia tanq̄ patron⁹ nec
 probat se aliter esse patronum. decidit ibi Archi.
 q̄ per exercitium illius iuris presentandi non in-
 telligitur prescriptum totum ius patronatus. qz
 per illud exercitium presentandi prescripsit dūtaxat
 ius presentandi. quod dictum est celebre pro his
 que dicta sunt supra pro contraria parte. z tamen
 confunditur per. d. c. i. z etiam s̄ Archi. tenet Jo.
 an. in. c. q̄ alicui. de reg. in. vi. ecce nunc q̄ prescri-
 ptio extenditur de vno articulo ad alios. Et plus
 etiam dico q̄ per illud. c. i. confunditur dcm Bar
 in. l. i. §. si quis hoc interdicto. ff. de itin. acti⁹ qz
 p̄. vbi per illum tex. dicit q̄ si aliquis dicit se
 prescripsisse ius colligendi passagium z probat se
 solitum colligere passagium de certis rebz q̄
 in illis dūtaxat videtur prescripsisse passagium in
 quibus est solitus colligere z non in alijs. z etiaz
 dicit ibi Bar. q̄ etiam si fratres erant artifices z
 cōmunicant inter se lucrū illius artis dūtaxat
 q̄ presamitur contracta societas quo ad lucrū
 illius artis dūtaxat z non in alijs in quo consue-

77

uerunt cōmunicare. z ita dicit limitari quod vo-
 luit Ly. z Oldra. Et plus etiam dico q̄ per illō
 d. c. i. confunditur consilium Sede. de senis con-
 sultat enim consilio. xxv. quidam ep̄s exercuit dū-
 taxat ius episcopale in quodam hospitali. nec con-
 stat q̄ tale hospitali sit religiosum q̄ per exer-
 citium illius iuris ep̄alis non poterit ep̄s exercere
 omnia alia iura ep̄alia in dicto hospitali quia vi-
 detur dūtaxat prescripsisse tantum quantum exer-
 cuit in illo hospitali z nō vltra quia indubitanē
 d. c. i. de iect in profundū consilium Sede. de se.
 z etiam per. d. c. i. voluent terga tot elegantissima
 dicta allegata superius pro parte cōtraria. Et ad-
 duco preterea elegantē tex. in. c. cū in tna. de deci-
 fm vnā lec. que multuz congruit illi lfe z cōiter
 tenetur ibi per scribentes vbi habetur q̄ si prescri-
 bens decimam in certa terra percepit de omnib⁹
 fructibus inde prouenientib⁹ preterq̄ cereis z fru-
 ctibus ibi annuatim perceptis de qbus nulla fuit
 decima soluta q̄ illoz fructū decima debet nō ec-
 clesie prochiali ad quaz de iure cōi pertinet deci-
 ma illius terre sed debet ecclesie prescribēti deci-
 mam in illo agro. z reddi ibi ratio qz terra illa ē
 decimalis. z vna z eadē res nō debet diuerso iure
 censi quasi dicat q̄ p̄cipiendi decimā aliquozuz
 fructuum in vno agro nemine p̄cipiente aliozuz
 fructuum decimā videt ius decimandi in totum
 acquisitum ipsi prescribenti. non enim v̄ habu-
 isse respectū ad alium acquirendi partē sed totum
 z hoc pp̄ vnitatē subiecti. Si ergo p̄cipiens deci-
 mam aliquozuz fructū qui ibidem nascunt v̄ pre-
 scripsisse ius decimandi respectu totius agri lz non
 p̄cepisset decimā omniū fructū qui ibi nascunt
 videat prescripsisse ius decimandi respectu totius
 agri. Ecce nunc casum ibi formalē q̄ lz p̄scriptio
 sit stricti iuris. tñ extēdit vt p̄scripta pte videat p̄-
 scriptū totū ita dicam⁹ in casu n̄o vt p̄scripto iu-
 re instituendi videat p̄scriptū ius destituēdi z p̄ il-
 lū tex. p̄soluit excellēs doc. do. Ab. p̄ficul⁹ meus i
 suis p̄. cl. vi. incip. Et p̄ia fr̄ore dicendū q̄ si q̄
 p̄scripsit ius decimandi agz in pte culta q̄ ē vt p̄-
 scripsisse ius decimandi ē pro pte inculta. z sic i il-
 la pte inculta h̄z habitū z potētā iuris decimandi
 ne vna z eadē res diuerso iure censeat. l. eū q̄ edes
 ff. de vsuca. ergo sec⁹ si ēēt diuersi iuris z p̄ illum
 tex. nō ēēt ponere os supra celū si dicerem⁹ ibi pro-
 bari elegantē doctrinā bal. i. l. oēs ppli. in. xv. col.
 ff. de iusti. z iur. vbi dicit statuto canē q̄ primoge-
 nit⁹ excludat oēs alios fr̄es in feudo q̄ nō extēdit
 illud statutū ad bona allodialia. z rō ē qz sunt di-
 uersi iuris feudalia z allodialia. z iō statutū exor-
 bitās loquēs de vno nō extēdit ad reliquū. z ad
 hoc adduco. c. cū ztingat. de deci. vbi si q̄ p̄scri-
 psit ius decimandi in locū vbi sunt diuersi cāpi z
 culti z inculti z collegit i cultis q̄ nō poterit po-
 stea colligere in cāpis q̄ de nouo reducunt ad cul-
 turā qz sunt oino diuersi iuris z sepati z ex vno n̄
 referē ad fliquū. l. si marit⁹. C. d̄ dona int̄ vi. z vx.
 l. eū actū. ff. de neg. ge. z pro certo nō ē melior tex.
 in iure probās illā doctridā do. bal. iō nō tradas
 obliuioni. Cū ergo ius instituēdi z destituēdi nō
 sint diuersi iuris z quodāmodo sunt correlarina
 quozuz vno posito ponitur reliquum. l. si. C. de
 indic. viduita. tollen. z versantur circa vnum et

idem subiectum. ergo et adduco quod voluit idem
do. Abb. consilio. l. vi. incipiente Petrus de ma-
mulinis civitatis Bononi. et ex istis vñ q̄ glo. i. c.
dilectus. de capel. mona. non bene dixerit. voluit
enim q̄ exercens aliqua iura episcopalia in aliquo
loco solum possidet et prescribit ea que exercuit et
non alia. ¶ Et ex his que allegavi pro prima pte
et pro secunda parte hñj posset forinari elegans
et utilis disputatio. nihilomin⁹ reduci possent oīa
ad cōcordiam hoc modo vt dicamus. Aut nemo
est in possessione illius iuris non exerciti a prescri-
bente. Donec exemplum quidam ep̄s exercuit que-
dam iura episcopalia in loco sibi non subdito in
quo nemo exercebat iura ep̄alia nec aliquis erat
in quasi possessione iurium episcopaliū ibi. et tunc
prescribendo vnum ius vt prescribere totum ius
episcopale qz iura illa ep̄alia sunt vnius et eiusdem
rōnis et prescripto vno oīa videntur prescripta qz
non debēt diuerso iure censerī vt in. d. c. euz i tua
et sic vt prescribere ea que sunt eiusdem rōnis. et
iste est casus sing. et formalis. in. c. i. de religio. do.
Et isto modo procedant oīa iura oīa dca doct.
que ego allegavi pro secunda parte. Aut alius est
in possessione. et tunc prescriptio exercita in vnum
casum uon extenditur ad alios casus etiā similes
et hoc probat in. c. auditis. et in. c. cum olim. d̄ pre-
scrip. et ita procedat doctrina Bar. in. l. i. §. sigs
hoc interdicto. ff. de iti. actūqz p̄ua. et in aucten.
qui rem. C. de sa. sanc. eccle. et quod voluit Archi.
Fede. de senis et multū illustres docto. quos supi⁹
retuli. Et eodē mō vt dicendū esse i consuetudine lz
enim equitas dicit q̄ consuetudo extendatur de
simili ad simile. et casus expressus in cōsuetudine
ponatē p̄mptarie et nō restrictiue qz exempla non
restringunt regulā vt in. l. damni ifecti stipulatio.
ff. de dam. infec. l. scire oportet. §. non iuste. ff. d̄ ex-
cu. tuto. l. actionum. §. i. ff. de acti. et obli. c. euz plu-
res. de off. deleg. li. vi. c. si papa. de p̄uile. eo. lib.
glo. in. l. i. §. quod vulgo. ff. de vi et vi arma. glo. in
c. i. ne cle. vel mo. quas glo. dicit eē sing. do. Lar.
in. c. cū in iure peritus. de offi. deleg. nihilominus
vbiqz alius esset in possessione illius iuris nec
consuetudo nec prescriptio extendere ad illū casus
et ideo si aliqs per mille annos exercuisset ius in-
stituendi in aliqua ecclesia. et proprius prelatus es-
set in quasi possessione iuris destituendi q̄ prescri-
eto iure instituendi nō videret prescriptum ius de-
stituendi. secus si ius destituendi non esset penes
aliquem qz tunc prescripto iure vno videret pre-
scriptum reliquū per. d. c. i. et est cōcordia multum
elegans et hz iuris neruum. et poterunt reduci ad
cōcordiam isto modo oīa iura dicta superius. si
qd bene dictum est altissimo principi deo sit glo-
ria et impium sempiternū. Et vide ad p̄dicta ele-
gans p̄silium Oldra. c. xxxvij. quod incipit Per-
lectis et diligenter attentis. vbi dicit q̄ si est con-
suetudo in regno q̄ feuda diuidi possunt int̄ filios
q̄ illa consuetudo non extendet q̄ pater possit prele-
gare feudum vni filioz qz in prelegatis sit quedā
diuisio a testatore procedens. l. parentibus. C. de
inoffi. testa. et sic cum sit eadem rō in vtroqz et v-
trūqz eodem diuisionis vocabulo extendatur cō-
suetudo etiam a iure cōmuni exorbitans inducta
in vno vt in altro vendicet sibi locum. l. de pupillo

§. si quis riuos. ff. de ope. no. nun. Contrarium de-
cidit ibi Oldra. quia lex manet nisi quatenus re-
periat in eadem alia lege derogatum. l. sancimus.
C. de testa. l. precipimus. C. de app. nec est vñ q̄
eadem rō sit in vtroqz quia imo diuersa. naz i pre-
legato vnius non includitur voluntas alterius. s̄
in diuisione voluntaria secus ideo d̄ esse ibi que-
dam permutatio vt. l. cum pater. §. hereditatē. ff.
de leg. ij. et ista adde ad dca superiora. ¶ Item in
quantum superius dictum est q̄ dubium est vtrū
clericus debeat conueniri prius coram suo prela-
to inferiori imediato an coram ep̄o. Adibi vt q̄ ve-
rior sit opi. q̄ prius conueniendus sit corā suo epi-
scopo. Et adduco vnā rōnem quā didici a Bar.
in. l. i. §. et post operis. ff. de no. ope. nunc. vbi dicit
q̄ cum clerici teneant ecclesias a suis episcopis nō
possunt coram alijs iudicibus ecclesiasticis litiga-
re qz videntur vasalli et tributarij quodamō ipso-
rum episcopoz. et per consequens non possunt liti-
gare coram alio q̄ coram suo ep̄o. sicut vasall⁹ nō
pōt litigare nisi coram dño suo et non coram alio iu-
dice vt not. in. l. impiales. §. p̄terea. de probi. feu.
alie. per fede. ergo et eodem modo erit in clerico. et
idem voluit idem Bar. in. l. i. ff. de iudi. et ideo di-
xit in. d. §. et post operis. in clericis non habentib⁹
ecclesias ab episcopo. dicit tamen q̄ tunc est diffe-
rentia inter ius canonicū et civile. sed salua reue-
rentia sua lz sacerdos non habeat ecclesiam a suo
episcopo nihilominus satis d̄ hēre ecclesiā ab eo
qz tenet sibi p̄uidere necessaria donec sibi p̄ui-
deat de conuenienti ecclesia. c. episcopus. infra de
preben. ergo sequitur q̄ oīs clericus equipatur va-
sallo. et per consequens non poterit litigare coram
alio nisi coram suo episcopo per prius. et adduco
tex. multum elegantem in. c. i. in. vñ. non deserat
proprium episcopū si prius apud ipsius actio venti-
letur. s̄. eo. ergo per prius debet conueniri coram
suo episcopo. et sic non erit in electione actoris an
prius velit etiam conuenire coram suo prelato infe-
riori an coram episcopo suo. Et plus dico q̄ si epi-
scopus citat clericū suū et prelatus inferior ci-
tat eundem q̄ prius debet presentare se corā ep̄o
arg. eius quod voluit glo. sing. in. c. i. in ti. de inue-
sti. ad ma. fac. quam. glo. allegauit pro sing. dñs
Lar. in. c. sup litteris. de rescrip. Et tenendo istas
opi. cā recipiet faciliorem expeditionē quia vide-
mus episcopos habere viciarios et curiam eoz or-
dinatā qd non est sic in istis prelatis inferioribus
vt ita dixerim pedisequis. Et ad hanc expeditio-
nem pretendunt omnia iura pontificia. c. cordi.
de app. li. vi. c. finem litibus. de dolo et cōtu. cū si.
et ista vt reoz non sunt contempnenda. ¶ Alteri⁹
queritur in quo loco tales inferiores prelati de-
bent locare sedes suas in casibus in quibus iudi-
cialiter et in figura iudicij procedunt siue habent
iurisdictionem de iure spēali sicut de iure cōi In-
noc. hic refert duas opi. Vna est q̄ vbiqz possunt
cognoscere ad istar arbitroz et diffinire cas eoz q̄
sunt siue iurisdictionis s̄ nō p̄nt exequi iustas lras a
se ar. l. fi. C. de iurisd. om. iudi. ¶ Secūda opi. est
q̄ debent sedere ibi vbi habent iurisdictionē vel
ex p̄uilegio vel ex consuetudine. do. Anto. distin-
guist hoc modo. quidam sunt non habentes iurisdic-
tionem sed solam cōbertionē vt sunt qui rōne

93

potestatis domesticæ vendicant sibi locū z in illis non est agenda consideratio loci sed h3 locum illa doctrina vbi te inuenero ibi te iudicabo. l. ij. §. dics. ff. quis ordo ho. po. fuet. l. a procedente. C. de dilac. bene facit. c. palenit. xxxij. q. ij. quidā sūt hūres iurisdictiones in hōes absq3 fritorio z isti debent sedere in loco vbi habitant ideo archid. z similes sedebūt in loco sui archidiacona r. Quidā sunt habentes territorū cū iurisdictione vt est iurisdicō fori penitēcialis que poterit vbiq3 exerceri iuxta illud vbi te inuenero ibi te iudicabo vnde putat sacerdotē curatū p̄fessōz sui parochiani vbi libet posse audire vt no. l. c. no. nit de offi. lega. sed si sapit naturā p̄tenciose iurisdictionis exercebit illam in loco principali vbi dat iurisdicō per id q̄ not. in. c. q̄to de offi. oz. in. no. nella vbi hoc tenent doc. idem videt tenere hosti. in. c. ea que de sta. regu. si tñ infra terminū territorij in quo habet iurisdictionē locaret sedem nō peccaret fm. eū equitas tñ est q̄ in loco p̄bemi nēri vel vbi datur iurisdicō locet sedē suā ibi aut̄ prelati hñt loca particularia in diuersis dioceſib⁹ debent locare sedē in principali prelatura nō aut̄ i loco particulari nisi ip̄e faciat de p̄fesu parochialis i loco vbi locat sedē allat no. per scribentes in d. c. q̄to de offi. oz. nisi aliter se haberet p̄suetudo vel p̄uilegiū disponat quia tñc in loco vbi maiores p̄sueuerūt salua honestate locabit sedē. l. pe. ff. de iusti. z iur̄ sed do. ab. dicit hic q̄ respectū iurisdictionis p̄tenciose sic est distinguēdū q̄ aut nō hñt territorū s3 dūtaxat iurisdictionē in p̄sonā vt abbates archidiaconi z similes p̄lati z putat posse cognoscere sicut dicim⁹ in arbitro. l. si cū dies. §. si arbit. ff. de arbi. z sicut dicim⁹ de. dño feudi. respectu. vassalloz vt no. glo. in. l. ip̄iale de p̄obi. alie. feu. p̄ feud. z not. in. c. cetex. s. de iudi. qz ex quo eis p̄cedere iurisdicō in territorio alteri⁹ in p̄nāz p̄ceditur illis exercitiū ar. c. p̄terea z. c. prudentiā de offi. del. z. l. cui iurisdicō. ff. de iur̄. o. iudi. l. ad legatū z. l. ad rez mōbilem. ff. de procur. nec cognoscendo extra locū prelati dicunt violaf territorū ep̄i cū eoz loca vt sunt monasteria p̄positura z similia non sunt sibi territorū qz territorū est ep̄i ex quo non sunt exēpti vñ ex quo possunt cognoscere in monasterijs z in ecclesijs suis poterunt et cognoscere extra cum cognoscendo z diffinēdo nullis locis cognoscant z diffiniant in territorio alterius tñ eoz iurisdicō cōcernit p̄sonas z non locū nec pōt dari ratio vrgens quare magis possit cognoscere in illis locis quā extra illa loca facit in argumētū optimū. c. cū illoz. §. si vero claustralis de sen. exco. fatetur tñ q̄ honestius est qd cognoscere in p̄prijis locis quā extra si aut̄ h3 iurisdictiones cū territorio iur̄ aliquo sp̄iali tñc debz cognoscere. j. territorij nec debz uiolare territorio alterius z hoc casu cessat rō allata superi⁹ nisi locarent ibi sedem de p̄fesu illius cuius est territorij. c. nouit de offi. lega. c. litigātes de offi. oz. li. vj. q. ij. c. scriptū z putat q̄ hoc cān possunt locare sedem in quolibet parte territorij salua tñ honestate vt. d. l. pe. ff. de iusti. z iur̄. z. c. cū ep̄us d̄ offi. oz. li. vj. s3 si loq̄ r̄sp̄cū iurisdictionis penitēcialis z tunc aut loquimur de confessore proprio aut de confessore extra ordinario quales sunt f̄f̄

409

mendicantes z tunc recte procedunt vbiq3 commissi audiunt et si extra territorij commissi fuerint qz illa que in foro anime exercetur sunt iurisdictionis voluntarie z hoc quo ad confessores extra ordinariū. ¶ Si aut loquitur de confessore proprio z ordinario z talis de quocūq3 pacto ad euz spectante commissi inter vel extra territorij absoluerē pōt. et extra territorij ratio est qz ea que sunt fori penitencialis exercentur sub silentio vñ nullius territorij leditur. d. c. nouit d̄ offi. lega. facit. l. ij. ff. de offi. pro consul. vbi illa que sunt iurisdictionis voluntarie possunt exerceri extra territorij multo fortius si sunt fori penitencialis in quo cessat omnis strepitus i. c. omnis de peni. z remiss. hoc voluit guill. de mōte laude z Jo. de ligna. in cle. duduz de sepul. z ex istis do. ab. hic elicit aliquas cōclusiones prima est q̄ prelati in feriores episcopo et hñtes collegiū licet iurisdictionē in p̄sonas illoz de collegio vendicent de iure cōi territorij tñ fori cōtenciosi non habent sed tota dioceſis est territorij ep̄i ex quo infertur q̄ delinquentes vel p̄bentes in monasterio abbatis vel in ecc. alterius prelati non sortiunt fori ipsius sed dūtaxat fori ep̄i illius loci et si ratione alicuius seruicij eidem prelato sub esse dicatur. ¶ Secunda cōclusio delinquens in alterius parochia seu territorio quo ad fori penitentie illi nō subicitur et si delictū sit notoriū. ¶ Tertia cōclusio abbas ciuilit̄ z criminaliter in monachos sibi subiectos etiā in figura iudicij iurisdictionē exercere pōit ad eo q̄ loci in cōmoditate non repugnante non p̄ter missio coram loci episcopo prius cōueniendi non sunt nisi talia nō sint crimina que depositionē exposcāt ¶ Sed p̄certo ego multū iaculentur superius tenui p̄rius q̄ et si crimina sint depositionē dig. poterit abbas cognoscere z p̄p̄nāciā mōachū d̄p̄edū vñ d̄gradādū ēē. ¶ Quarta p̄lo seculares prelati circa ep̄m de criminalib⁹ suoz clericoz et si de positiones nō exposcant cognoscere iudicialiter nō valēt sed ciuilit̄ et cognoscant in eos iurisdictiones exercere possunt eis tñ p̄ter missis coram ordinario loci conueni poterunt ex hys duabus conclusionibus infertur fm. do. ab. q̄ latiore iurisdictionē sibi vendicant abbates in p̄sonas monachoz q̄ seculares prelati meoz subditos ego aut̄ superius tenui q̄ in causis ciuilib⁹ nō est p̄tereundus episcopus uno p̄p̄rius debet recurrere ad episcopū quā ad prelatum inferiorē s3 conueniendus sit subditus illius p̄lati inferioris. ¶ Quinta conclusio licet ratione delicti vel cōtractus clericus secularis forciatur fori non sui iudicis religiosi tñ corā nō suo abbate indifferenter cōueniendus est nisi viaz longa distantia aliud inducat ¶ Sexta conclusio iurisdictiones fori penitencialis dumtaxat obtinentes excommunicationes in parochianos inde terminate pro ferre nequeūt in habentibus vero iurisdictionē et si episcopo in feriores existant aliud est statuendum ex quo infertur excommunicationes esse fori cōtenciosi z actine et competere alijs prelati citra episcopū. ¶ Septima conclusio inferiores prelati institutionem beneficiorū de iur̄ cōi vel p̄uilegio sp̄ali simpliciter indulto obtinentes clericos in eisdem constitutos propter simplicē defectum seu non residentia de

99
locū solitū z est pro certo oppositio non cōtēpnēda
stare possunt ac eoz resignationē recipere secus
si ex prescriptōe vel ex cōsuetudinē eis ius instituēdi
petat nisi bñficiū sit eis pleno iurē subiectū. circa
hāc p̄loez dicas meli⁹ vt dixi supi⁹ qz si ius desti
tuēdi non ē penes aliū siue ex cōsuetudine siue ex
prescriptione aquirat ius instituēdi nūc aq̄s ius
ius destituēdi ar. d. c. cū in tua de decimis z. d.
c. i. de religio. domi. z pro certo admirandus ē ve
hementer de bar. qui in. d. aūc. qui rem de sacro
sanc. eccle. C. equiperat cōsuetudinē z prescriptio
nem quia vt consuetudo extēdat de simili ad si
mili hoc dicitur equitas vt iam dixi superius sed
in prescriptioe hoc dicitur odiū z p consequens
separata sunt. ¶ Octaua conclusio q̄ obtinens
dumtaxat iurisdictionem cōtēpnēdas in personas
illam exercere potest extra propria loca secus si ha
beat iurisdictionē territorio limitatā iurisdictionē
autē penitētiāle extra territorū exercere pōt fm. do.
ab. q. ita q̄uit circa p̄mētū hui⁹ famose decretalis
¶ Ego addo quod voluit bal. in. l. imperialē in.
§. si. de probi. alie. feu. per. fede. i. vsibus feud. vbi
dicit q̄ quando iudices speciales non hñt locū de
terminatū ipsi sibi possunt sedem terminare que
loci designatō est quedā inter locutoria quas in
mutare possunt suo arbitrio dum tñ p̄tib⁹ innoce
scat. l. si vt proponis. C. quō z q̄do iudex. ¶ Sūt
inquit quidā iudices seculares qui nō hñt deter
minatū locum ideo vbi inueniunt malefactorem
ibi illum suspendunt z isti possunt executionē suā
facere etiā nō sedēdo p̄ tribunali si enī inueniūt
latronē in siluis ibi faciūt eū suspēdī z est clarus
q̄ ibi nō est locus p̄petens tribunalis tñ ibi fun
guntur officio suo extra ordinario z de facto z ita
feruat p̄suetudo de iudicibus singularib⁹ qui hñt
iurisdictionē ex prescriptioe in certas p̄sonas ref
fert Inno. dicere q̄ si p̄ consuetudinē prescriptā ē
eis determinat⁹ locus nō possunt euz mutare sup
ple nisi de parciū p̄sensu z voluntate quia partes
possunt prorogare iurisdictionē de loco ad locū
sine i iurā alteri⁹ iudicis ar. l. quero. ff. de soluc.
ego addo singularem casum in .c. statutum .§. in
nullo d̄ rescriptis li. vj. in ver. nisi ad id expressus
accesserit partiū p̄sensu quē tex. aliauit pro sing.
ang. in. l. si. ff. de iur. o. in. q̄ iudex delegat⁹ ad cer
tus locū nō pōt cognoscere extra illū locū nisi ex
p̄se partes consenserint tene mēti. ¶ Subdit ē
bal. in. d. §. si. Inno. dicere hic q̄ equiperant arbi
tris s̄ qd i duob⁹ iudicib⁹ habētib⁹ caudas con
ligatas dicit ibi bal. q̄ possunt procedere in simul
sed lata sententia nō debz de delicto vnus homi
nis sepius queri z sic obstat exceptio rei iudicate
c. per hoc in glo. d̄ hereti. li. vj. ¶ In arbitris autē
iuris qui succedunt in iurisdictione iudicis ordina
rii recusari possēt dubitari vtrū possēt sedere pro
tribunali in audientia illius iudicis vel als putat
eos eligere posse locū habitē z idoneū sicut arbi
tri simplices q̄ nō hñt p̄torū. l. si locus. ff. de iudi
cijz aliat glo. in. l. cum snia. C. de sen. z interlo. o.
iudi. vbi dicit glo. q̄ iudices boni z alij particula
res iudices nō hñtes certā z de putatā sedē pos
sunt ferre sniaz in domibus vel in alijs publicis z
honestis locis q̄ dicit esse bene no. iudices etiā de
putati per cōe boni inter fiscum z priuatū non hñt

50
q̄ sine cer. quāti. quedā etiā sunt ciuitates que nō
hñt tribunal cāz vt est ciuitas lunc in lombardia
l. qui duas. §. decz. ff. de exco. tuto Limitates enī
p̄sumpte amari vel alia ifeccionē hñt dignitatem
z nomen dignitatis tñ de facto non habent sedes
suoꝝ antiquoꝝ magistratūz z ita dicit bal. in. d.
§. si. z adduco q̄ voluit idē bal. i. d. §. si. z Addu
co quod voluit Idem Bal. in. d. l. cū sniaz vbi
dicit post illā glo. q̄ cum locus nō sit de putatus
ad ponēdū sedē relinq̄ eoz arbitrio dūmodo lo
cus sit honestus fm Jacob. butrig. z et in do
mo z camera sua fm Ly. Sed iudices appellatio
nū boni qñqz ferunt in illo loco qñz in alio ferunt
sniaz qz nō hñt ordinatā sedē dicit tñ q̄ si in loco
quo consueuerunt sedere q̄ ille locus p̄suetus est
sedes z adduco q̄ voluit idem bal. in. l. pe. ff. de iu
sti. z iur vbi dicit q̄ si iudex indicat alibi q̄ in lo
co suoꝝ maioꝝ snia ē nulla ar. l. si ut proponis. C.
quō z quādo iudex. sed si partes prorogant de lo
co ad locū valet snia ar. d. l. q̄ro z si secure nō pōt
ibi sedere feret sniaz sedendo supra equū vt no. in
l. i. C. de sen. expica. reci. z in. c. si. de re. iudi. li. vj.
¶ S̄ quid si est officialis discurrens p̄ prouinciam
vt sunt baripelli decidit q̄ i agro possunt iudicare
si forte res non recipit dilationē quia vbi te inue
nero ibi te iudicabo z ita videtur limitanda doc
trina quā idē bal. dedit in. d. l. imperialē. §. si. Sed
qd i ep̄s vtrū teneant suare .d. l. pe. decidit q̄ nō
propter amplā dignitatē p̄tificialē p̄micti eis in
q̄cūqz parte sine diocesis locare sedes suas aliat.
d. c. cū ep̄s de offi. or. li. vj. ¶ Tu limita istud dic
tū vt procedat in ep̄o hñte partā diocesim ¶ S̄
pone q̄ ep̄s habet latissimā diocesim que durat
p̄ multas dietas vt in docti archiep̄sopi messa
nensis Si enim vellet ponere sedē suā in extrema
parte diocesis z litigantes ad domicilijs suis dista
rent per multas dietas a loco vbi poneret sedē di
co q̄ inuiti nō possent extrai p̄ tot dietas z si vellet
ep̄s in hoc persistere possēt appellare qz deberet
committere illā cām in loco viciniori vt parcatur
laborib⁹ z expensis subdictoꝝ z de hoc alio casū
multū sing. in. l. cū post sniaz. C. de app. z hoc vol
uit pe. de ancha. in. c. finez litib⁹ de dolo z contu.
z. c. nō nulli de rescriptis z in. c. cū te de offi. dele.
vide q̄ ego plene dixi in. d. c. nō nulli z in. d. c. cum
te ad hoc enī tendūt iura vt p̄catur laborib⁹ z ex
pensis partiū vt. d. c. nō nulli z. c. cordi. de app. li.
vj. z. d. c. finez litib⁹ sed in delegato z in arbitro di
cit bal. in. d. l. pe. q̄ sufficit locus honestus. l. si cō
dies. ff. de arbit z ita residet ibi bal. ¶ Sed tu cō
tra predicta oppōas hoc modo iurisdictionē ē publi
ci iuris est enī potestas a iure publico introducta vt
h̄t l. i. ff. de iur. o. in. ergo sequit⁹ q̄ omnes homi
nes possunt eā vbiqz implorare vt h̄t in aut. de q̄
stoz. §. super hoc nec circūscribit locus partiibus
ad petēdū iustitiā sibi ministrari implorantib⁹ ergo
partib⁹ iudex tenet iustitiā ministrare ex natura iu
risdictionis cui⁹ imploratio ē publica oīuz hominū
de mōdo sicut ire ad flumen pro aqua legim⁹ enī
perfidios illos iudeos mulierem de prebendam in
adulterio adduxisse ad iesum xpm in loco vbi nō
tenebat sedē nec tribunal. ergo sequitur q̄ partes
nō artant petere iustitiā a iudice in loco solito ma
ioꝝ z p consequens non artabit iudex venire ad

locū solitum z est pro certo oppō nō ptempnenda
 Solue quod iurisdicō h3 duo extrema vñū q
 resider in iudice z istud h3 suos limites z restrin
 gitur ad suos terminos facit illud virgillianū in
 primo eneydos vestras cure domos illa se iactet
 i aula z h3 aliud extremū i partib? mō extremū q
 est in iudice restringit extremū q ē in partib? z iō
 exēplū de fūse nō est bonū exēplū z illud exēplū
 de supremo principe iesu xpo nō videt militare
 qz expertidia z calumpnia iudei adduxerunt illā
 de prebensā in adulterio ad iesu xpm vt calump
 niarent maiestātē iesu xpi z adduco vñū q tibi vi
 d. bñ nouū in q̄tū doctores hic querūt de tribu
 nali ipsius iudicis pone casuz in aūc. siquis vero.
 c. de iudi. vbi h3 q si potestas allat suspectis dī
 citur ibi q d3 associari epus loci z potestas z epus
 in simul causaz decident stante doctrina doctorū
 hic dubitari pōt in quo loco ponēt sedē ibi tue po
 testas ad tribunal episcopi an ep̄. nicho. de neap.
 in. l. pe. ff. de iusti. z iur̄ monet hāc q̄stionē z nō fu
 it ausus eam decidere ideo reliquit cogitādū vi
 detur de iure dicendū q si exdispositione statuti as
 signatū est pōt tribunal in palatio suo q nō pote
 rit aliuz locū eligere z per q̄s nō poterit accedere
 ad tribunal ep̄i ad hoc facit. d. l. pe. z per q̄s vi
 det q ep̄us debet venire ad pallatiū pōtis Nec
 propter hoc decoloratur honoz ep̄i qz cum ille lo
 cus sit in diocesi sua pōt eligere sedem vt ep̄us ibi
 z sedebit vt maior z dignoz als ptās debet ac
 cedere ad tribunal ep̄i qz deferēdū ē dignitati pō
 nificali. c. qz piculosuz de sen. exco. li. vj. qz ponti
 ficali dignitate de offi. dele. co. li. z impator subi
 citur ep̄o. c. nouit sibi de iudicis ergo z istud obli
 uioni nō tradas. ¶ Itē possz quspia dubitari de
 qbus excessibus in petuntur isti de qb? hic rīdet
 ¶ Hic exponendo in ver. in petunt vt qz sedic
 tione fecerunt vel iram vel aliquos verberane
 runt vel agit de castigatione seruientuz fm. quas
 daz partes ispanie vbi dñi iudicat homines suos
 q de iure nō est etiā si essent presides. l. senatus. ff.
 de offi. presi. z subdit vincē. se audisse q parisiē
 ses canonici tenēt curiā de p̄suetudine. ¶ Itē ad
 dit in quātū do. ab. retulit superius bar. dubitaf
 se si vacante imperio currat p̄scriptio eū tūc pa
 pa succedat z determinauit q nō qz tēpore illis va
 cationis impiū nō h3 p̄p̄riū z immediatū rectorē
 z per q̄s dicitur vacat impiū tūc z allat dicitū
 Anno. in. c. olim de resti. spo. qz vacante dignitate
 non currit p̄scriptio. c. i. z c. extranmissa de p̄
 scripc. z sic non sufficit sūia pape succedentis im
 perio vacati pro certo ista dicta nō fuerūt do. ab.
 sed fuerūt do. car. hic que tacito auctore attribuit
 sibi. d. ab. ¶ Et subdit hic do. car. q ea que dicta
 sunt de p̄scribēdo imperio sunt vera inter laicos
 sed inter ecclesiasticas p̄sonas ē sine sciā pape p̄
 scribitur meꝝ impiū ¶ Itē z subditus pōt p̄scri
 bere p̄ ep̄m. c. irrefragabili. §. excessus de offi. or.
 dicit etiā q ciuitas pōt p̄scribere meꝝ imperiuz
 in suos ciues z refert ita incōtingentiā facti con
 suluisse Jo. de ligna. qz ipse ciues nō p̄scribunt
 se ipsos qz hoc esset p̄scribere p̄tra obedientiaz
 q nō ē dicendū qz esset p̄tra id q habet in. c. cum
 non liceat de p̄scrip sed ipsa ciuitas ipsos p̄
 scribit z ipsi p̄scribunt z per q̄sequēs p̄scribit

q̄tra obedientiā passiuē z l3. c. ad audiaz de scrip.
 alit vidat loq tam cāonici d hoc ē tex. formalis i. d
 c. irrefragabili. §. excess? vbi d p̄suetudie cāonici ha
 bēt iurisdictionē i singulos d caplo q ē bene not.
 ¶ Item in quātū hic dicitur de cōsuetudine spāli
 dicit hic fran. vercellen. q iste tex. nō intendit ex
 cludere generalem p̄suetudie sed ideo de illa non
 dixit qz de illa non dubitabat per iura que allat
 glo. ij. hic vel dicit q ideo hic dicitur de speciali
 rōe isti? specie de qua querit l3 generalit̄ ē id ser
 uet i regno vl i prouicia ¶ S3 do. car. dicit q vbi
 speciali pōt referri ad id q dicit de indulgentia
 z ad id q dicit d p̄suetudidē z tūc indulgentia vel
 p̄suetudo dñr speciales qz p eas specialiter vt p̄ce
 dere iurisdicō istis z receditur a iur̄ cōi fm. qd
 alteri p̄petebat puta ep̄o que aūt dicatur p̄suetu
 do generalis z que dicat specialis inde per scribē
 tes in. c. fi. s. de consue. z per do. car. in nona qdē
 in. d. c. fi. in. §. i. Et per ista expedita sit hec famo
 sa decre. si quid boni dictū fuit acatribuam? sup̄
 mo principi deo q nobis hec oia fecit Do. And.
 Barbata.

D *Stulasti.* Subtile z praticū
 est istud. c. fm. do.
 car. z legitur duobus modis z secun
 dū primū modū hoc intēdit. ¶ Sup
 delicto clerici ep̄us delicti pro m̄
 gat sūiaz sed cū exequitur nō ipse s3
 ep̄iscop? beneficij p̄uado bñfitio si delictū hoc ex
 poscat. b. dicit. ¶ Sed fm. aliū modum summat
 sic contra clericū delinquentē pronuciat ep̄iscopus
 delictū p̄uado beneficio alibi existente sed ep̄s be
 neficij exequitur auferendo beneficium quo ad
 possessionē. b. d. z ista fa. lectura est coior secun
 dū do. car. ¶ Eois diuisio fa. ibi ad quo z porest
 poni casus secundū do. car. q forte inter parrochi
 anos suos iste cleric? viuebat vt sanctus prophe
 ta sed in loco domicilij laxabat habenas fm. bo
 sti. q̄si velit q deliquit in loco domicilij ita que
 uit do. car. sed do. antho. post 10. an. sic summant
 ep̄iscopus deponit clericū alibi beneficiatū qui in
 diocesi sua deliqz z ep̄iscopus beneficij sūiaz latā
 exequit sed do. ab. summat hic vt summavit do.
 car. ¶ Sed excellens doc. pe. de ancha. satis am
 ple z luculenter hanc decre. repetendo commentare
 instituit z p̄tinuat rub. sed quia cū superius p̄men
 tasset rub. z de de Ancha. nō vidissem reperē
 tem hāc decre. nō retuli suā p̄tinuationē q talis ē
 dicitū ē ingr. s. de iudicis venz quia dñia rerum
 p̄uatoꝝ de iur̄ genitū sunt distincta per p̄cipat?
 z prouincias ita sunt distincta singulis ipsoꝝ iu
 dicibus sine magistrantibus super ministranda iu
 sticia deputatis per quos iura regunt. l. ij. §. post
 originem. ff. de ori. iur̄ istis qd specialit̄ prohibet
 ne alterius iurisdictionē vsurpent sed suis termi
 nis z limitib? sint p̄tenti. c. venerabiles de elec. c.
 nouit de iudi. c. nullus. s. co. z in tm̄ prohibet qd
 sūie late a nō suis iudicibus sunt nulle. c. at si cle
 rici de iudi. z per totuz titulū. C. si anon p̄pe. iudi.
 nec aliqua temporis longinquitate firmant z q
 plus est in quid do. pe. q omnis exceptio nullitatis
 aliqua cōstitutione prohibita nō p̄prehendit ex
 ceptionē in competentie iudicis vt est glo. sing. f3.
 et in cle. i. de sequetra poss. z fruc. ¶ Tu vide

de hoc rex. mirabiles quos allani i. d. c. at si clerici
Et vide vltra. xxx. limitationes quas i. vtraq3
censura sparias addaxi in rub. s. eo. q. non possit
allari exceptio fori incompetentis quas superiori
b. m. s. b. audiat furtive applicatas per aliquos
miserof in. l. de pupillo. s. q. opus. ff. de op. no. n. u. c.
vna eu psalmista dixit deus labores meos ne ta
cueris **C**u ergo ad hoc vt iudiciu valeat opoz
tet coram iudice cōperenti fundari iō intentio iu
ris latozif sub hoc titulo ad hoc intendit ne litigā
tes adēant iudices in ppetentes z rei qñq3 inuiti
qñq3 volētes ad alia iudicia non trabantur. c.
si diligēti z. c. null. s. eo. **T**u aut vide que dixi
s. e. in rub. vbi melius ptiā q fecerit do. **P**e.
Querit etiam hic do. pe. ad quem finem iura z
iurisdictiones per principatus z regna diuisa sunt
Ret. propter publicū bonū vt ratione officioz da
retur administratio singulis quia nec aliter hūai
generis pseruatio alia poterat rōe subsistere z vt
ordo seruetur vt legitur in. c. ad bec. lxxxviii. di.
Si enim quilibz iudex possz cognoscere de om
nib3 causis nō habita distinctione persone cause
z loco3 resultaret ad huiusmodi iurisdictionē p
fio z qz aliter ortrentur dissensiones z scandala q
fieri non dz. xi. q. i. c. peruenit. iij. q. vj. c. provin
ciali. vj. q. iij. c. scriptum z. c. scitote **I**te pmani
tas seu comunio solet suscitare discordias. l. cum
p. s. d. n. l. i. ff. del. ij. z negligi solet q amul
tis possidet vt dixit rex. in. l. i. c. quādo z qbus
quarta pars debeatur. li. x. **I**te3 omnis iurisdic
tio ecclesiastica deppendet a papa z iurisdic
tio secularis ab imperatore. c. mandata de presump.
l. ij. s. nouissime. ff. de ori. iur. a. u. c. quō oz epos. in
prin. **I**sti vero duo velut magna luminaria presi
dētēs humano generi vt hē in. c. solite de iura. z
obe. non possunt singuloz causis inter esse vt in. c.
pcepimus de app. ideo per diuersa territoria oz bē
diuiserūt sicut p diuidit familias fūdū z p tino
niū suū in plures agricolas rōe facitioz culture
l. gayus. ff. del. ij. isti aut vt ita dixerit agricole mi
nistri iusticie vocati dicuntur in partē solitudinis
non implemētudines potestatis ut. d. c. mādara. sub
iectos oz bē iudices sub quibus sua iura prose
quantur z nō ius sibi propria auctoritate dicāt vt.
l. nullus. c. de iudeis z. l. extat. ff. quod me. causa
Quid aut sit forus do. pe. remittit ad dicta io.
an. hic in rub. **T**u vide que dixi in prefata rub.
expedit de cōfirmatione venit ad diuisiones sū
mariuz z in relectum huius. c. posteat summat vt
summauit io. an. z ponit casuz interminis hoc mo
do **A**ccessit iuuenis ad papā putauit nempe.
do. pe. ponere casum in legibus in quibus ita cō
sueuerant pene oī in civili cēsura viri apponere ca
sus q procerto non videtur procedere in censura
ecclesiastica pōtificia qz eccle. z bñficia eccle. por
tius pferuntur maioribus quā iuuenib3 ar. eozū
que not. in. c. saper inordinato de preben. z in. c. si
eo tempore de rescriptis in. vj. **E**st eniz ars re
gere alios z maxime animas alioz vt in. c. uz sit
ars de eta. z quali. z ideo potius videt q bec p sul
tatio fuerit episcopalis quam iuuenilis z coraz eo
tales preposuit qstionē pater sancte quidā sacer
dos hēbat ecclesiaz in diocesi padnana in qua resi
dentia faciebat s3 in diocesi triuifina habebat do

miciliū propter patrimoniū quod ibi habebat
accedens illuc delictum pmissit z forte adeo atrox
q poterat pziuari beneficio vel offitio. **Q**uero
an episcop3 in cui3 diocesi delictū pmissit vel epis
copus in cuius diocesi beneficium possidet z resi
dentiam facit pdepnabit clericum istum de tali
delicto papa respondet q epus vbi deliquit sniaz
proferet quā sniaz iudex vbi h3 beneficium q ad
illud beneficium exqueit **E**t summat decretalem
hoc modo epus delicti deponit clericū alibi bene
ficiatum z epus beneficii snia illā exequitur. b. d.
Uel aliter per episcopū in cuius diocesi quis de
liquit est p delinquentes snia ferenda z per episco
pus in cuius diocesi hoc beneficium est snia exque
tur super ipso beneficio. b. d. fm. eum z fm ista exē
pla videtur quod do. pe. legebat padue quādo re
picijt hanc decretalem. **S**3 mihi videtur q ve
rus intellectus huius decretalis est q episcopus
beneficij erit dumtaxat executor snie late ab epō
delicti z non pziuabit illum sed eūdē iam pziuari
ponet extra beneficium exequendo sniam iudicis de
licti. **E**t ad sic dicendū moueor ex eo quia iste
querens voluit edoceri si delinquens in loco do
micilij debeat iudicari ibi et sic pziuari ibi quoz
ad beneficium in alliena diocesi situz si crimē sit di
gnuz pziuatione claruz est q nulla dubitatio erat
q iudex delicti posset pziuare deliquētē in suo teri
torio sed dubitatio erat si delictū erat pziuatione
dignum si posset eundē pziuare beneficio alibi si
to z de hoc dubitauit iste querens qz aliter papa
obiurgasset suam dubitationem vt i hē in. c.
cum in iure peritus de offi. del. z i. c. cū i iur perit3
de elec. z in. l. doicius labeo. ff. de testa. z in. l. vt
responsum. c. de transac. z in. l. precibus. c. de in
pub. z alius substi. frustra enim dubitasset quo ad
rem sitam interterritorio suo z propter hoc iste que
rēs in consultatione sua narrat q delinquens ha
buit beneficium in alia diocesi faciens ibidem resi
dentia propter q videbatur q deberet pziuari be
neficio ab illo episcopo vbi beneficiatus residebat
qz ad quē spectat institutio ad eūdē3 spectat z de
stitucio z sic videbatur q iudex delicti nō deberet
se in pedire de beneficijs alibi positjs. l. extra teri
torium. ff. de iur. o. iudi. c. vt aiaz de pti. iō sice
te ponderet illud verbū ad indicatū pziuctis ihs
verbis exposcat beneficii pziuatione z illis verbis
bñs in aliaz diocesim beneficium z ibidem residet
hec verba in dubitanter important pziuationē
sic episcopus delicti pziuabit z sola exentio refe
natur episcopo loci vbi situm ē beneficium z ista
videt pura veritas z propter ista deberet poni
suis melius q fecit do. pe. hoc modo vedet3 **P**at
sancte clericus habens beneficium in sua diocesi
z ibi residens deliquit in diocesi vbi habebat pfi
monium vellem edoceri vtrū si delictuz tē epigat
pziuationē possit pziuari ab episcopo delicti bene
ficio alibi sito videbatur dicendū quod non quia
non dz episcopus se impedire de beneficio sito ex
tra diocesim suam. l. si. ff. de inf. o. iudi. c. ij. de cō
f. li. vj. papa hic decidit q potest z rō decidendi
videtur esse qz crimen pmissuz in vno loco afficit
delinquentem in omni loco z pziuat eum omni suo
iure in omni loco. l. q ultimo. ff. de pe. z quod vol
uit ibi bar. z quod voluit idem bar. in. l. cunctos

populos. C. de sum. tri. z fi. ca. z quod voluit glo. in. l. ex ca. ff. de postu. z in. c. cito turpem. i. q. i. z q. voluit glo. in. l. frater a fratre. ff. de condi. inde bi. sed iudex b. neficij exequitur illa sniaz ponedo il luz extra beneficiu z est rationabilior bec lectura qz expeditiozem exitu z facilioze habebit pena de linquentis q. vt priuetur per sniaz iudicis in quo scitu est beneficiu ar. l. ita vulneratus. ff. ad. l. ac quil. c. vt fame de sen. exco. z ista iudicio meo vi detur pura veritas z id poterit sic sumari. **Iu** dex delicti priuat delinquentem beneficio alibi sito sed iudex beneficij exequitur priuationem ponedo illu extra beneficiu. b. d. z facit iste tex. inquan tu dicit poterit snia abeo promulgari ztra delin quentes sed exequenda erit zc. **A**liud eniz e in dicare aliud est exequi. l. admo. pio. ff. de re. iudi. c. super qonuz de offi. del. cle. auditor de rescriptis z uide do. ab. q. si. lxxij. vbi q. sulit sup matia hu ius. c. venio ad notabilia. **N**ot. ibi postulasti e doceri q. intellectus hominis dz in formari ex iuris dispositione sicut eniz aia in format corpus vt in cle. i. de sum. tri. z fi. ca. ita sciencia in format in tellectu hominis facit illud q. scribit seneca in suis eplis dum inquit cum te in viz phia transcripse rit z id belissime scripsit cicero in p. officioz multi sut hoes nomine sed pauci re ad denotadu quod ignari no merent dici hoes sed potius qda ima gines hoiz sicut in simili tex. dicit in. c. multi ca thedra ascendunt. xl. di. q. multi sunt sacerdotes z pauci sunt sacerdotes quod est bene not. pro sco larib. qui in formari debent a suis doctozibus fa cit pulcer tex. in. l. si arbor e. ff. de serui. vrb. a. pred. vbi tex. dicit locus opacus quonda solis cepit ee plenus z ibi Angelus dicit se audisse allari illum tex. in publica harena cuiusda qui doctozabat q. homo p ista sciencia dicebatur pleri sole z sple dore eius in format ergo intellectus n. hac inf sapia facit illud q. scribit apud seneca i suis eplis occiu inqt sine liceris mors est z quasi vnu homi nis sepultura z aristo. i. p. metha. omi hoies na scif desiderant z cicero in p. officioz trabunt inquit omnes ad scientie cupiditate in qua excelere pul crum putam. labi aut nescif erat z deipi malu du cimur z q. preclare scriptu est apud terenciū dij inquit in mortales homo hoi qd prestat stulto in telligens z sapienter dixit philoiof. in p. de ani ma differt hoc ab hoc taqua perpetuu acozrupti bili facit. c. gloriosus deus in sanctis suis dereli quijs z veneratione sanctoz. li. vj. z. c. sup specu la de magistris. **E**t ad istum tex. adduci posset pro concordia. c. prudentia in ver. supplicas in for mazi. s. de offi. del. vide ibi dicta. **N**ot. ibi p se de apostolica q. debem. edoceri sup dubio iur. a papa z sic ab eo q. scit iura. c. edoceri anobis z. c. sciscitatus es anobis. s. de rescriptis z. c. frafmita tis ver. nos q. sulere voluisti. j. de testi. iuxta illud eatho. disce sed adoctis. z facit gl. sing. i. c. cu bea tiffim. xxiiij. q. i. que colligit argumentus pro sco lari vt eligat sibi optimu magistrū vt palā dicere possit que ab eo didicit legitimus eniz plerosqz ce lebres i oi philoiphia viros omne sef pregrasse oz bez vt eos oculis cozporis cozā vnoqz viderent quos ex liberis noterat de archita tarentino ma gno pitta goza appolonio platone z plerisque alijs

quos in prologo biblie q. memorat ab oi nactio ne celebratus ihero. z dicit hic pe. de ancha. colli gendo primu notabile q. ad papa pro q. silio recu rendu e sup dubio iur. c. per venerabile. s. roibus qui filij sint legip. **T**u diligenter pondera illuz tex. qz loquit inardus sup quib. q. sulendus e pa pa z car. facit. c. super litteris de rescriptis. c. litte ras de resti. spo. c. raynucius de clerici. c. raynal dus de testa. q. dicit procedet sup dubio iuris sup facto aut no q. sulit iurislactor sed iudex debet sup hoc in formari vt ipsum diffiniat. l. tu ipse despicit C. de eden. dicit tñ q. iurislactor qui sup dubio iuris q. sulit factu i nube ppositu dz emiscerat quo ad singalos casus qui super illo q. prebēdi possent l. vt responsum. C. de transac. l. precibus. C. de im pub. z ali. substi. c. de muliere desponsa. z propter hoc refert sceuola repbendisse gallu iuris q. sultu de insufficientia qz no aduertit ad casus singulos q. poterat q. riger de facto sup eo sup quo interro gatur vt habet in. l. gallus. ff. de lib. z postu. facit l. cu qui temet. s. i. ff. de iudi. c. sicut ex liceris des ponsa. z sic produbio iuris recurrendu est ad iuris latorē ideo aiebat cicero in libro de legib. memi ni summos iure publica viros qui iura inter preta ri z populo respondere soliti sunt z q. voluit idē cicero in libro de oratoze nocte inquit z die patet Janua iuris q. sulti. **N**ot. ibi ecclesia hñs in vna diocesi z in eadē residet ar. fm. cu q. ex possessioe beneficij cu residentia no sortitū domiciliu in lo co beneficij. cu residentia. **N**el verius not. fm. euz q. in dupplici loco sortit domiciliu in loco be neficij cu residentia z i loco vbi bz maiorē pte pti monij et sine fide. **S**z do. pe. de ancha. in sua repeticione colligit p istu tex. in ver. resides q. sa cerdos dz in ecclesia residere alit totuz titulu de cle rici. no residen. qz q. bz bñficiu i dubio requirit re sidentia nisi probet p. ruz allat Inno. in. c. si de cleri. no resi. **C**olligit et q. bz rōe beneficij req rentis residentia sortiat clericus for tñ foruz ra tione domicilij no pdit qz dignitas sacerdocij su p veuiens domicilij adicetionem dedisse potius q. pemisse videf. l. senatozes. ff. de senator. vinc. tñ dicit clericu no posse haberi domiciliu nisi i lo co vbi intitulus est. c. sanctoz. lxx. di. cui. q. ruz t3 hic goffre. z post eū Jo. an. q. ni allat. c. cu null. de temp. ord. li. vj. z. c. dilectus filius de rescriptis z remittit ad dicta per se sup glo. in. c. statutū. s. cu vero de rescriptis. li. vj. z allat q. bf in. c. ex ore de priuile. pro quoz opi. facit iste tex. q. expse di cit domiciliu vero rōe p. ruz zc. Ita genit do. pe. hic. **S**z do. car. colligit q. clericus potest hñe i vno loco bñficiu z alio domiciliu Sz quo dica tur quis hñe domiciluz de clarat hosti. in ver. do miciliu dicens q. forte ibi habebat matrē z maio rē partē bonoz. l. ij. C. vbi se vel clariffimi. refert do. car. op. vinc. z p. ruz op. goff. z io. an. z remittit ita vt fecit do. pe. z subdit q. hic videf. probaf q. et si clericus resideat in beneficio no tñ bz ibi do miciliu pot tñ dici fm. cu q. iste hēbat duo domci lia q. ee pot vt in. c. seq. in. iij. glo. z sic colligit do. car. ex hoc z ex isto tex. i ver. residet q. rōe bñficij clericus no sortitur hic domiciliu. **S**ed do. an tho. hic distinguit q. si clericus bz plura beneficia requirit residentia pot hñe plura domicilia qz